Primorske NOVICE

KOPER, petek, 31. maja 1963

ŠT. 5 (489) ● LETO I. ● CENA 20 DINARJEV

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI

MANIFESTACIJA SAMOUPRAVLJANJA

Volitve v splošne zbore občinskih skupščin in volitve v občinske zbore delovnih skupnosti so za nami. Težko je z nekaj besedami oceniti vsa hotenja in težnje za še hitrejši, vsestranski razvoj naše družbe, ki so jih v minulih dneh enodušno izrazili volivci na številnih voliščih v občinah našega okraja. Velika večina volivcev je že v dopoldanskih urah oddala svoje glasove, saj je do enajste ure v nedeljo volilo 85 % vseh volilnih upravičencev svoje predstavnike v najvišje samoupravne organe; to je v občinske skupščine. Rezultati in potek volitev so odraz visoke politične zavesti naših občanov ter dokaz odločnosti in volje za dosledno uveljavljanje načel nove ustave v praksi. Bogata ustavna razprava, delovni razgovori ter izbira kandidatov so se z volitvami strnili v eno samo celoto in predstavljajo najširšo obliko socialistične demokracije.

Lahko trdimo, da so rezultati volitev zelo dobri, posebno če upoštevamo dejstvo, da so bile to prve volitve po načelih nove ustave, kar je zahtevalo temeljitejše organizacijske in tehnične priprave. V pripravah na volitve ter pri izvedbi volitev samih je sodelovalo veliko število družbeno-političnih delavcev in občanov, vse do zadnjega kurirja, ki so požrtvovalno sodelovali kot člani političnih aktivov ter komisij v množični akciji. Zato jim je treba priznati posebno pohvalo. V pripravah in izvedbi volitev so odigrale veliko vlogo organizacije Socialistične zveze. Vsebinsko bogata in oblikovno pestra predvolilna dejavnost je ponovno dokazala, da postaja Socialistična zveza najbolj množična organizacija, vseljudski parlament in sestavni del našega samoupravnega mehanizma.

Samo številčni podatki so preskromni, da bi pokazali razpoloženje naših občanov, ki je vladalo v delovnih organizacijah, v mestih ter vaseh na področju našega okraja, od Trente pod Triglavom do obale našega Jadrana.

Največja volilna udeležba od vseh dosedanjih volitev v občinske skupščine in delovni značaj priprav na volitve so nam najboljši dokaz in potrditev načel družbenega samoupravljanja; to dejstvo nam ponovno dokazuje pravilnost naše poti k popolnejšim oblikam novega družbenega sistema — komunizma.

Prepričani smo, da se bo to delovno vzdušje nadaljevalo z doseganjem večjih uspehov na vseh področjih našega življenja z uveljavljanjem ustavnih načel, kar se bo brez dvoma odražalo tudi pri volitvah v republiško in zvezno skupščino.

IVAN LAPAJNE, predsednik okrajnega odbora SZDL

LEPO IN V REDU

Kakor v petek, 24. maja, ko so bile volitve v občinske zbore delovnih skupnosti, prav tako so tudi v nedeljo, 26. maja, potekale volitve v občinske zbore in v kmetijski skupini lepo in v redu. Volitve so bile še bolj razgibane, kot prejšnje, in zajele še večje število naših državljanov. Takoj ko so odprli volišča, so začeli volivci polnoštevilno izražati svojo voljo, tako da so volilne komisije že dopoldne zabeležile visoko volilno udeležbo.

Volilni izidi so odraz visoke zavesti naših državljanov, da si sami izbirajo člane občinskih skupščin, ki bodo v mnogih velikih, težkih in važnih problemih odločali na področju komune.

Priprave na volitve so bile v vseh občinah temeljite ter so zatorej potekale volitve brez kakršnihkoli težav in motenj. Občinske volilne komisije, volilni odbori in vse ostalo tehnično in drugo osebje, ki je na kakršenkoli način sodelovalo pri volitvah, so svoje delo opravili požrtvovalno in z največjim čutom odgovornosti. Zato je vse delo ob volitvah potekalo izredno dobro.

Volilna udeležba na volitvah v nove občinske skupščine je zelo visoka. Ti izredni rezultati pričajo o visoki zavesti in zrelosti naših državljanov. Odstotek udeležbe pa bi bil prav gotovo še višji, če bi volivcev ne ovirali objektivni razlogi, kot so bolezen, služenje kadrovskega roka, odsotnost pomorščakov itd. Če bi ne bilo teh objektivnih okolnosti, bi bila v primorskem okraju volilna udeležba še za okoli 4 odstotke višja.

Dr. JOŽE ŽABKAR, predsednik okrajne volilne komisije

Volitve v nove občinske skupščine

odraz zrele zavesti

Po vsem primorskem okraju so potekale volitve v petek in nedeljo, 24. in 26. maja, nadvse manifestativno, a tudi v znamenju visoke in zrele socialistične zavesti delovnih ljudi. Po neposredni poti so si volivci in občani na demokratičen način izbrali zastopnike v nove občinske skupščine, iz katerih izvirajo tudi vsa druga predstavniška telesa, okrajna, republiška in zvezna. Po vseh komunah so potekale volitve v vedrem in hkrati odgovornosti polnem vzdušju. Volivci so v glavnem opravili svojo dolžnost in pravico že v jutranjih in dopoldanskih urah. A ne samo to, še pomembnejše je, da so delovni ljudje domala do zadnjega prišli na volišča in tako izpričali po načelih nove ustave svojo voljo in neposredno samoupravljavsko pravico. Naslednja razpredelnica pa najbolj zgovorno dokazuje izredno visoko volilno udeležbo:

VOLITVE V NOVE OBČINSKE SKUPŠČINE

Občina	Udeležba na volitvah v zbor delovnih skupnosti v %	Udeležba na volitvah v občinski zbor v %	Udeležba na volitvah v kmet. podskupin v %
Ajdovščina	95.2	93.1	94.3
Idrija	96.0	92.2	95.8
Il. Bistrica	92,8	94.4	97.7
Izola	94.8	92.8	98.4
Koper	93.3	93.2	98.6
N. Gorica	96.2	93.9	96.6
Piran	94.8	91.9	95.5
Postojna	96.5	93.8	96.9
Sežana	98.6	96.4	98.6
Tolmin	96.4	92.8	97.4

V zbore delovnih skupnosti je od 55.780 volilnih upravičencev volilo 53.267 volivcev ali 95.5 %. Po volilni udeležbi prednjači primorski okraj pred ostalimi v Sloveniji, kjer je bila udeležba v mariborskem okraju 94.2 %, v celjskem 93.9 in v ljubljanskem 92.9 %, kakor to navajajo dosedanja neuradna poročila. Pri teh volitvah je bilo 2077 glasovnic neveljavnih, 2317 volivcev pa zaradi objektivnih okolnosti (odsotnost, bolezen itd.) ni moglo glasovati. V občini Tolmin pa se je primerilo v 14. volilni enoti, da sta oba kandidata dobila enako število glasov.

V občinske zbore je od 152.618 volilnih upravičencev volilo 142.911 volivcev ali 93.6 %. Tudi tu je primorski okraj dosegel najvišjo udeležbo, medtem ko znaša udeležba v mariborskem okraju 93.2, v celjskem 91.7 in v ljubljanskem 90.9 %. Tudi pri teh volitvah bi bila volilna udeležba še neprimerno višja, če bi ne bilo 5969 glasovnic neveljavnih in če bi volilo 8974 volivcev, ki zaradi objektivnih razlogov niso mogli glasovati.

Pri volitvah kmetijske skupine, ki je imela 29.480 volilnih upravičencev, je oddalo svoj glas 28.622 volivcev. Tu znaša volilna udeležba 97.1 % ter je v primerjavi z drugimi okraji (Maribor 96.00, Celje 93,6 in Ljubljana 89.5 odstotkov) najvišja. Na volitvah kmetijske skupine je bilo 1947 neveljavnih glasovnic, 802 volilnih upravičencev pa se ni moglo volitev udeležiti.

Predvolilno zborovanje v Kopru. Na Titovem trgu govori volivcem poslanski kandidat za zvezni zbor Milan Vižitin

Visoka udeležba

Pretekli petek, 24. maja in v nedeljo, 26. maja, so bile volitve v oba zbora občinskih skupščin v vseh republikah SFR Jugoslavije. Značilno za te volitve je, da so se jih državljani udeležili v izrednem številu, saj znaša po vseh republikah volilna udeležba nad 90 odstotkov. Po neuradnih podatkih je znašala udeležba v Srbiji 91,3 odstotka, na Hrvatskem 92,50, v Sloveniji 92,10, v Bosni in Hercegovini 87,50, v Makedoniji 88,70 in v Črni gori 88,61 odstotkov. Po še nepopolnih podatkih je bilo na teh volitvah izvoljenih okoli 43.000 občinskih odbornikov izmed predlaganih 55.000 kandidatov. Dosežena je bila takšna sestava občinskih skupščin, kakor je bilo predvideno in kakor ustreza socialni sestavi. Skoraj polovica odbornikov so neposredni proizvajalci, okoli štiri petine pa je bilo izvoljenih takih kandidatov, ki prej niso bili odborniki.

Nove občinske skupščine se bodo prvič sestale 3. junija, ko se bodo konstituirale ter tudi izvolile poslance zborov delovnih skupnosti republiških in zvezne skupščine.

SPOROČILO

Vsem naročnikom in bralcem sporočamo, da bodo kandidati, izvoljeni v zbore delovnih skupnosti ter občinske zbore, objavljeni v prihodnji številki »Uradnega glasnika«, ki bo priložen 6. številki »Primorskih novic«. Tako bo vsak občan seznanjen s tem, kateri kandidat je dobil največ glasov in bo v novi občinski skupščini odbornik.

Letalo strmoglavilo na Slavino

V torek okoli 12. ure so vaščani Slavine pri Prestranku zaslišali nad vasjo silno grmenje, ki mu je sledila huda eksplozija. In že v tistem hipu so zgrmele nad vas razbitine letala. Glavni del razbitega letala je padel na Jugovo hišo, razen nje pa so razbitine močno poškodovale tudi sosednji hiši Boštjančičevih in Šabčevih. V Jugovi hiši ob tragični nezgodi ni bilo na srečo nikogar doma. Pač pa so bili pri Boštjančičevih in Šabčevih teže ali laže poškodovani vsi družinski člani. Prizadete vaščane so nemudoma prepeljali v postojnsko bolnišnico ter jim nudili prvo pomoč. Vendar pa je bil Franc Boštjančič tako hudo ranjen, da je še tisti dan ranam podlegel. Posebna komisija zdaj raziskuje vzroke tragične nezgode, pri kateri je vsa posadka letala izgubila življenje.

Volilna tribuna v Cerknem

Na predvečer volitev v občinske zbore delovnih skupnosti je Socialistična zveza v Cerknem organizirala javno tribuno, na kateri so sodelovali tudi kandidati za občinsko in republiško skupščino. Žal udeležba ni bila zadovoljiva.

Kandidat za občinski zbor delovnih skupnosti Gabrijel Tratnik je govoril o pomenu in vlogi tovarne električnih aparatov za razvoj vasi.

Letos so v prvih štirih mesecih v ETI izdelali že za 393 milijonov din proizvodov, medtem ko znaša letni plan milijardo in pol. Proizvedli bodo kar milijon grelnih plošč. Da bi izboljšalo proizvodnjo, je podjetje kupilo nove stroje in uvedlo tekoči trak.

V bodoče bo vrednost proizvodnje narasla do dveh milijard in pol dinarjev letno. Da bi dosegli ustrezno rentabilnost, bo treba storilnost dela še močno povečati. Rekonstrukcija tovarne naj bi bila po programu dokončana do avgusta 1964, namen kolektiva pa je, da bi delo v celoti izvršili že do letošnjih septembrskih proslav.

Visoka rentabilnost podjetja bo vplivala tudi na življenje v vasi in odprla vrata novemu strokovnemu kadru.

Na volišču podjetja »Pecivo« v Novi Gorici je članica volilne komisije pripela vsem mladincem, ki so prvič volili, šopek

Osnovna naloga kolektiva je, da z novimi tehnološkimi postopki doseže večjo proizvodnjo, kajti standard delavcev se mora dvigati samo na podlagi neprestano naraščajoče storilnosti. Zato bo podjetje organiziralo tudi šolo družbenega upravljanja, ki jo bodo morali obiskovati vsi člani kolektiva.

Tovariš Tratnik je govoril tudi o stanju obrti in trgovine v Cerknem. Obrt propada, trgovina pa ima številne slabosti. Samo iz tovarne priteče v vas mesečno okrog 14 milijonov osebnih dohodkov, promet v trgovini pa odteka drugam. Seveda pa je rešev anje vseh teh problemov odvisno predvsem od samih prebivalcev.

Med razpravo je bilo sproženo tudi vprašanje novega hotela in turizma sploh. O pogojih za gradnjo hotela je govorila kandidatka za republiški zbor ing. Ivica Kavčič, kandidat za republiški organizacijsko-politični zbor, tovariš Jože Eržen, pa je govoril o nekaterih problemih v zvezi z ETO. Omenil je dosežene uspehe podjetja, med problemi pa navedel predvsem pomanjkanje delavske tradicije med zaposlenimi, slabe prometne zveze ter novo delovno silo. — L. B.

Širom po Primorski

Okrajna konferenca sindikata gradbenih delavcev

Predvčerajšnjim je bila v Novi Gorici okrajna konferenca sindikata gradbenih delavcev, katere sta se, razen zastopnikov gradbenih podjetij in delavcev v industriji gradbenega materiala, udeležila tudi predsednik republiškega odbora gradbenih delavcev za Slovenijo Lojze Capuder ter predsednik okrajnega sindikalnega sveta Koper Marjan Rožič.

Obeta se rekordna sezona

V Portorožu so vse hotelske zmogljivosti zasedene od 1. junija do 1. septembra. Pričakujemo lahko torej rekordno turistično sezono, zlasti še, ker so tudi rezervirana skoraj vsa mesta v zasebnih sobah. Odprli so tudi nov objekt hotela Central, ki sodi med najmodernejše gostinske obrate na koprski obali. Omenimo naj še, da so posamezni počitniški domovi dali del svojih zmogljivosti na razpolago tujskemu prometu. V tem pogledu je treba pohvaliti zlasti počitniški dom Komunalne banke iz Ljubljane. V tem pogledu je še nekaj neizrabljenih možnosti, saj imajo posamezni domovi navado, da dajejo svoje zmogljivosti tujim gostom le v predsezoni in v posezoni, ko dejansko ne pridejo v poštev.

Cesta Ušnik–Most na Soči asfaltirana

Cestno podjetje Gorica je te dni zaključilo asfaltacijska dela na cesti Ušnik—Most na Soči, dolgi blizu štiri kilometre. Vendar cesta še ne bo tako kmalu odprta za promet, ker morajo opraviti na njej razen asfaltiranja še številna druga dela. Predvidevajo, da jo bodo lahko izročili prometu sredi junija. Vrednost rekonstrukcijskih in asfaltacijskih del bo znašala blizu 52 milijonov dinarjev. Mir

Spominska svečanost v Kojskem

25. maja, ob obletnici postavitve spomenika glasbeniku Srečku Kumarju, je učiteljski pevski zbor Slovenije »Emil Adamič« organiziral v Kojskem prisrčno svečanost, katere so se udeležili tudi skladatelj Rado Simoniti, podpredsednik občinskega odbora Socialistične zveze Milo Vižintin ter drugi zastopniki kulturnega življenja.

Predvolilno zborovanje v Bertokih

Zemljo dobro obdelati

»Družbi ne more biti vseeno, kako zemljo, ki je družbena lastnina, obdelujemo. Pravica do upravljanja s splošno ljudsko lastnino ne pomeni hkrati tudi pravice, da bi pustili zemljo neobdelano ali slabo obdelano,« je dejal na predvolilnem sestanku v zadružnem domu v Bertokih kandidat za republiški zbor delovnih skupnosti tov. *Miro Benedejčič.*

V svojem govoru je opozoril na to, da ima kmetijstvo obalnega področja svojo perspektivo le v specializirani proizvodnji zgodnjih pridelkov, povrtnine, v vinogradništvu in sadjarstvu. Pri tem pa bo potrebno rešiti več zamotanih vprašanj, predvsem bo treba zagotoviti stalen in zadosten vir vode, da bi se izognili gospodarskim škodam v sušnih letih. Dlje časa se je zadržal tudi ob vprašanju nagrajevanja po učinku v kmetijstvu. Dejal je:

»Zaradi enoletnega ciklusa proizvodnje so v kmetijstvu možnosti in načini za ugotavljanje produktivnosti drugačni kakor v industriji. Tudi v tej gospodarski panogi bomo morali poiskati primeren in učinkovit sistem za ugotavljanje rezultatov dela, da bi se tako člani kolektiva dokopali do občutka, da se bo ustvarjeni dohodek delil na osnovi prizadevanja ekonomskih enot in uspeha podjetja kot celote.«

»Za večje prizadevanje moramo delavcu omogočiti višje osebne prejemke,« je poudaril. »Tako mu bomo zagotovili perspektivo in ublažili fluktuacijo, ki predstavlja za vaše podjetje precejšen problem.«

Tovariš Benedejčič je izrazil tudi nujnost, da bi se v podjetju večkrat oglasil, da bi mogel tako pravilneje zastopati interese v skupnem prizadevanju pri izpolnjevanju našega družbeno-gospodarskega smotra.

Vremenska napoved

od 30. maja do 9. junija

Okrog 2. in med 8. in 9. junijem močnejše padavine z ohladitvijo. V ostalem bo prevladovalo lepo vreme, a s pogostimi padavinami, zlasti konec maja.

Dr. V. M.

Predsednik Tito Zvezi združenj borcev NOV

PRETSEDNIK REPUBLIKE

Beograd, 7. maja 1963. g.

SRESKOM ODBORU
SAVEZA UDRUŽENJA BORACA NOR

Koper

Srdačno zahvaljujem na pozdravima koje su mi uputili delegati vanredne godišnje konferencije Saveza udruženja boraca sreza Koper.

Članovima vaše organizacije upućujem tople drugarske pozdrave sa željom da i ubuduće daju svoj puni doprinos razvijanju našeg socijalističkog društva.

Zveza združenj borcev NOV okraja Koper je s svoje izredne skupščine, ki je bila 18. aprila t. l. v Novi Gorici, poslala maršalu Titu pozdravno pismo z iskrenim voščilom za rojstni dan. V faksimilu objavljamo zdaj pismo, v katerem se maršal Tito zahvaljuje članom Zveze združenj borcev NOV za pozdrave z željo, da tudi v prihodnje z vsemi silami sodelujejo v razvoju naše socialistične družbene skupnosti.

S. V. in zadnje seje okrajnega ljudskega odbora

Zadnjič v začasnem sestavu

Ugodni rezultati letošnje industrijske proizvodnje in izvajanje družbenega plana. — Še več pozornosti utrjevanju sistema nagrajevanja po delu. — Neugodno samo investiranje

Minuli torek sta se pod vodstvom predsednika Milana Vižintina sestala na svojo 5. in zadnjo sejo oba zbora začasnega okrajnega ljudskega odbora v Kopru. Toda s tem ni rečeno, da je bila seja samo formalna, ker so odborniki imeli na dnevnem redu obilno problematiko in zahtevne gospodarske zadeve, ki jih je bilo treba rešiti. Tako so razpravljali o gibanju gospodarstva na Primorskem v prvih štirih mesecih letošnjega leta, o službi družbenega knjigovodstva na Goriškem in Koprskem, izglasovali pa so tudi več gospodarsko-finančnih in upravnih sklepov. Na skupni seji obeh zborov pa so nato izvolili, razrešili in imenovali več oseb v organe ljudskega odbora ter področnih zavodov in ustanov. Ob zaključku seje se je predsednik Vižintin zahvalil odbornikom za njihovo sodelovanje v ljudskem odboru.

Ustrezna poročila in predloge k posameznim točkam dnevnega reda so odborniki prejeli vnaprej. Iz splošnega pregleda v poročilu o gibanju gospodarstva na Primorskem v prvih štirih mesecih letošnjega leta povzemamo, da se je ugoden razvoj proizvodnje in drugih gospodarskih dejavnosti, začet v drugi polovici lanskega leta, nadaljeval tudi v prvih štirih mesecih letos. Nadaljnji porast gospodarske aktivnosti se je odrazil zlasti v povečanju industrijske proizvodnje in prometa ter v povečanju izvoza, zaposlenosti in produktivnosti nasploh.

Vsi našteti podatki veljajo za prve štiri mesece letošnjega leta.

Industrijska proizvodnja je bila za okrog 29 odstotkov večja kot v enakem obdobju lanskega leta in za 7 odstotkov večja od lanskega letnega povprečja. Na te uspehe so predvsem vplivali boljša preskrba s surovinami in drugim reprodukcijskim materialom, boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti in še posebno večja prizadevnost in sposobnost delovnih ljudi, pogojena z ureditvijo delovnih odnosov in nagrajevanja po delu ter z utrditvijo delavskega samoupravljanja.

Pozitiven pojav ob tem je tudi znatno povečanje izvoza industrijskih proizvodov. Ta se je povečal za 34 odstotkov in je tako dosegel 31 odstotkov letnega plana.

Vnovčena realizacija se je povečala le za 17 odstotkov in je tako znatno nižja od proizvodnih rezultatov. Razlika nastaja zaradi pospešene poravnave medsebojnih terjatev gospodarskih organizacij ob koncu lanskega leta.

O gibanju kmetijske proizvodnje bi bilo še prezgodaj govoriti, ker je odvisna od vremenskih razmer v prihodnjih mesecih. Doslej kaže, da bo letošnja kmetijska proizvodnja znatno večja od lanske — kljub dolgi in ostri zimi, ki je v glavnem prizadela žitarice in zgodnjo vrtnarsko proizvodnjo. Nekaj časa problematična preskrba z umetnimi gnojili je zdaj tudi urejena in v glavnem rešena. Uspešno se razvija proizvodno sodelovanje v živinoreji, medtem ko še šepa v poljedelstvu. Vendar pa družbeni sektor kmetijstva nasploh ugodno rešuje svoje proizvajalne probleme in se naglo razvija. Z investicijami so kmetijci zaradi hude zime nekoliko v zaostanku, vendar pa se je stanje v aprilu in maju že popravilo.

Čeprav je huda zima ovirala pri delu tudi gradbince, so kljub temu presegli rezultate enakega obdobja v lanskem letu kar za 26 odstotkov in opravili za 2384 milijonov dinarjev dela; vnaprej pa za gradbeništvo kaže še bolj ugodno.

Zelo je napredoval promet. Tako se je obseg prometnih storitev povečal v pomorskem prometu za 11 odstotkov, v luškem prometu za 36 odstotkov in v javnem cestnem prometu za 33 odstotkov. Na takšno povečanje sta vplivala predvsem večji razmah drugih gospodarskih dejavnosti in pa večji prevoz (uvoz) žita.

Blagovni promet se je v trgovini na drobno povečal za 13 odstotkov. Del tega povečanja gre predvsem na rovaš porasta cen prehranskih predmetov (za okrog 8 odstotkov), medtem ko so pri industrijskih proizvodih ostale v glavnem na lanski ravni.

Promet v gostinstvu se je povečal za 12 odstotkov. Število domačih gostov se je povečalo za 5, tujih pa za 16 odstotkov. Preskrba gostinske mreže je bila sicer boljša kot lani, vendar pa še vedno nezadovoljiva.

Število zaposlenih je naraslo v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta za 5 odstotkov. To je v skladu z večanjem industrijske proizvodnje in splošno gospodarsko rastjo okraja. V industriji se je zaposlenost povečala za 8 odstotkov, medtem ko je proizvodnja, kot smo videli, porasla za 29 odstotkov. Tako visok porast produktivnosti v industriji gre predvsem na račun slabo izkoriščenih zmogljivosti v lanskem letu, saj je bila v aprilu lani industrijska proizvodnja celo za 5 odstotkov nižja kot aprila 1961.

Osebni dohodki zaposlenih občanov so porasli za 14 odstotkov. Ker so življenjski stroški v tem času porasli za okrog 10 odstotkov, so se realni osebni dohodki povečali za okrog 5 odstotkov, kar je (v glavnem) v skladu z doseženimi uspehi v gospodarstvu nasploh. Vendar pa bo treba prav temu vprašanju posvetiti še več pozornosti in utrjevati stimulativni sistem nagrajevanja po delu za dosego še večjih rezultatov.

Investicijska potrošnja za osnovna sredstva je sicer dosegla 3250 milijonov din in za 23 odstotkov presegla lanskoletno v tem času, toda letošnji plan investicij je bil dosežen komaj v višini 14 odstotkov. Nasploh je to zelo nezadovoljivo, čeprav je treba upoštevati sezonski značaj investicij in vpliv slabega vremena v prvih mesecih letošnjega leta. Najbolj zaostaja investiranje v kmetijstvu, industriji in prometu. Treba je omeniti še razmeroma neugodno razmerje v investicijah, katerih odpade na zvezna in republiška sredstva samo 19 odstotkov, 81 odstotkov pa je iz lokalnih virov.

GORIŠKA TURISTIČNA ZVEZA NAJ OSTANE

Na seji upravnega odbora Turistične zveze Slovenije v Ljubljani se je 17. maja razvnela precej ostra razprava, ali naj se združita goriška in koprska turistična zveza v enotno organizacijo. Stališče upravnega odbora TZS je, da bi morali namesto dosedanjih okrajnih turističnih zvez ustanoviti turistične zveze po posameznih področjih ne glede na upravno-teritorialno razdelitev. Zato je tudi ob združitvi okrajev prepustila tedanjim okrajnim turističnim zvezam na voljo, da same odločajo, če je potrebna združitev ali ne. V ljubljanskem okraju so se na primer ohranile vse tri turistične zveze bivših okrajev.

Sedanje vodstvo okrajne turistične zveze v Kopru pa hoče po vsej sili, naj bi se združili koprska in goriška turistična zveza. Te težnje je podprl tudi okrajni ljudski odbor. Združitev utemeljuje s tem, da bi se ta morala ujemati z upravno teritorialno razdelitvijo. Proti takšnim težnjam, ki nimajo osnove, pa so nastopili zastopniki Goriške turistične zveze, ki so poudarili, da gre tu za povsem različni območji, kajti v spodnjem delu okraja je v glavnem razvit le obmorski turizem, ki terja drugačno reševanje turistične problematike, medtem ko prevladuje na Goriškem gorski turizem.

Upravni odbor Goriške turistične zveze je prejšnji ponedeljek v celoti podprl svoje zastopnike na seji upravnega odbora Turistične zveze Slovenije. Poudaril je nujno potrebo, da še dalje deluje Goriška turistična zveza, ki je že doslej dosegla precejšnje uspehe pri razvoju turizma na Goriškem. Vseh 12 turističnih društev, včlanjenih v GTZ, je odklonilo združitev s koprsko turistično zvezo. V odprtem pismu je poudarila, da je za ukinitev ali za združitev pristojen le občni zbor turistične zveze z dvetretjinsko večino. Razen tega zahtevajo, naj okrajni ljudski odbor enako ravna z obema turističnema zvezama. Prav tako naj enakopravno porazdeli družbena sredstva, ki so določena za razvoj turizma na Primorskem.

Na seji so razpravljali tudi o bližnji turistični sezoni. Ugotovili so, da so cene mnogim artiklom porasle, cene penzionov pa so iste kot lani, pri čemer bi znali biti prizadeti skladi mnogih gostinskih obratov. Okrajna gospodarska zbornica bi morala v čimkrajšem času sklicati predstavnike vseh tistih gospodarskih dejavnosti, ki so v kakršnikoli zvezi z razvojem turizma, gostinstva, prometa in trgovine, da bi pravočasno odpravili pomanjkljivosti, ki se vlečejo že leta v turistični sezoni. Predvsem je tu problem strokovnega osebja v gostinstvu, potem preskrba z mesom, sadjem in zelenjavo. Trgovinska mreža se mora bolj pripraviti in nuditi turistom večjo izbiro. Kar pa zadeva promet, bo ta v sezoni dobro urejen. Ob koncu so še poudarili, da bi bilo nujno potrebno rešiti v vsedržavnem merilu tudi vprašanje vizumov, ki ovirajo dotok inozemcev v našo deželo. R. U.

Zveza gluhih za koprsko področje

Nedavno je bil v Kopru občni zbor Zveze gluhih za koprsko področje. Zveza šteje 250 članov. Na občnem zboru so pregledali dosedanje delo in se pomenili o novih nalogah. Ugotovili so, da organizacija dobro dela. Uredili so evidenco o invalidih sluha in govora ter na razne načine pomagajo prizadetim pri njihovem kulturno-prosvetnem in splošno osebnostnem razvoju. Za prizadeto mladino je dobro preskrbljeno v portoroškem zavodu, kjer ji nudijo kvalitetno osnovno šolanje, nekaj več pa bo potrebno napraviti za nadaljnje usposabljanje mladine. Udeleženci občnega zbora so se zavzeli, da bi jim omogočili boljše stike z ostalo mladino, hkrati pa so poudarili, da bi morali dobiti večjo pomoč invalidi s podeželja in iz oddaljenejših krajev.

S seje sveta za promet republiške gospodarske zbornice v Kopru

Obotavljanje zaradi koprske železnice

V Kopru je bila ta torek seja sveta za promet republiške gospodarske zbornice, na kateri so razpravljali nekatera načelna vprašanja o ekonomiki prometa, konkretno pa o problematiki koprske luke in nujnosti njene železniške povezave z zaledjem. O tej problematiki so bila stališča deljena: nekateri so se odločno in ekonomsko prepričljivo zavzemali za to, da je za koprsko luko postala železnica neogibna nujnost, drugi pa so izražali dvom v gospodarsko utemeljenost. Ker ni kar tako na voljo zahtevnih investicijskih sredstev, so v podjetju »Luka Koper« pripravili elaborat o »minimalni investiciji«. Po tem predlogu naj bi za zdaj ne gradili železniške proge kompletno, ampak samo industrijski tir Koper-Kozina, in sicer brez vmesnih postaj in tudi brez elektrifikacije. Za takšno železniško povezavo koprskega pristanišča do Kozine bi bilo potrebnih nekaj manj kot 3 milijarde investicij. Za ureditev luke pa bi potrebovali še nadaljnje 3 milijarde, tako da bi celotna investicija znašala okoli 6 milijard. Tako urejena luka in z industrijskim tirom povezana na železniški promet bi zmogla letno od 2 do 2 in pol milijona ton tovornega prometa. V tej varianti bi železnice ne nastopale kot investitor, ampak je pričakovati, da bi bilo mogoče zbrati sredstva pri slovenskih gospodarskih organizacijah, ki se v čedalje večji meri zavedajo pomena koprske luke za slovensko in jugoslovansko gospodarstvo.

Likvidacija »mizarja« v Otaležu

Služba družbenega knjigovodstva pri Narodni banki v Idriji je predložila, naj se v podjetju »Mizar« v Otaležu uvede prisilna uprava, ker podjetje ni v roku predložilo zaključne bilance za lansko leto. Zaradi obsega poslovanja in krajevnih potreb pa je občinski ljudski odbor sklenil, da se podjetje likvidira in da se ustanovi servisna delavnica krajevne skupnosti v Otaležu.

V Tovarni pohištva v Novi Gorici so delavci volili že v jutranjih urah

Zabeleženo

Pomanjkanje in dražitev mesa

V zadnjem času je bilo po naši državi več razpravljanj o vprašanju preskrbe z mesom in o cenah, pri nas pa še posebno v zvezi z zalaganjem mesnic malega obmejnega pasu in gostinsko-turističnih obratov z zadostnimi količinami kvalitetnega mesa. Zaradi zmanjšanja količin mesa, ki privablja k nam kupce od onstran meje, prodaja pada in nastane lahko tudi nevarnost, da turistom ne bo mogoče nuditi take mesne hrane, kot si jo žele. Poleg tega prodajamo v izvozu kvalitetno meso ceneje kot bi ga kupci s propustnicami in turisti plačevali ob naših domačih cenah, ki so se nedavno še povišale. Zato je boljše oskrbovanje tukajšnjih mesnic z zadostnimi količinami kvalitetnega mesa tako v interesu malega kot velikega turističnega prometa, da niti ne govorimo o željah domačih konzumentov.

Kakšni so vzroki, ki so povzročili, da posebno v zadnjih mesecih mesa primanjkuje, kar ima za posledico še podražitev, ki mimo tega tudi ni po vsej državi enakomerna? O vzrokih so razpravljali že v več krajih in tudi nekateri naši listi pri tem niso zaostali. Eden teh vzrokov je v znižanju staleža goveda, prašičev in drobnice, katero se je pričelo že lani, zlasti zaradi suše, ki je povzročila zmanjšanje količin in podražitev krme, da jo moramo deloma celo uvažati. Drugi vzrok je v previsokem planiranju izvoza mesa, katerega smo v dosedanjih mesecih letošnje. Tretji vzrok je v strukturi proizvodnje po sektorjih in namembnosti proizvodnje. Povsem jasno podobo pa nam ga leta celo še močno presegli. dajo šele konkretni podatki.

Proizvodnja mesa je pričela padati, kot rečeno, že lani, potrošnja in izvoz pa sta se večala. Plan proizvodnje je znašal lani za vse vrste mesa, govedino, svinjino, jagnjetino itd 695.000 ton in domača potrošnja se je povečala za 12 odstotkov. Letošnja proizvodnja naj bi znašala po planu le 650.000 ton, dejanske proizvodnje pa smemo po zanesljivi analizi pričakovati samo 612 tisoč ton. Plan izvoza se je od leta 1959 do lani povečal na indeks 213, letos pa naj bi izvozili še znatno več, skupno 156.000 ton. V resnici je bil plan v prvem letošnjem četrtletju še zelo občutno prekoračen. Stimulacijo za tako preseganje izvoznega plana je povzročil porast povpraševanja po kvalitetnem mesu na svetovnih tržiščih.

Nastali položaj je dal povod za pripravo ukrepov, ki jih moremo že v kratkem pričakovati. Najprej je treba znižati izvoz na količine sprejetega plana, kar pomeni, da ga ne smemo več prekoračevati, prav tako je pa treba poskrbeti tudi za enakomernejše porazdeljevanje mesa za domačo potrošnjo. Drugič nameravamo določene količine mesa uvoziti, kar naj bi imelo namen intervencije za znižanje cen na domačem trgu. K tem nakupom je neobhodno potrebno prišteti še boljše oskrbovanje mesnic v malem obmejnem pasu in turističnih krajev s kvalitetnim mesom, ker kakor smo že rekli, dobimo pri taki prodaji za kilogram mesa več deviznih dinarjev kot pri izvoženem.

Čebelja katastrofa na Goriškem

Letošnja izredno dolga in huda zima je povzročila pravo katastrofo med čebelami na Goriškem, na Krasu in tudi drugod po Sloveniji. Nekoliko manj so bili pri tem prizadeti čebelarji tolminske in idrijske občine.

Že lanska jesen je bila za čebele neugodna. Dolga zima jim je onemogočavala otrebljavanje. Vse to in še druge okoliščine so ustvarile ugodne pogoje za razvoj noseme. V novogoriški občini, kjer so imeli čebelarji okoli 4000 čebeljih družin, jih je na pomlad ostalo le še kakih 1500. Tudi v ajdovski občini so čebelarji izgubili skoraj 2000 čebeljih družin. Nad 2000 družin je izgubilo tudi podjetje »Agromel« iz Ljubljane, ki je pripeljalo čebele na Goriško sredi zime. Tedaj je bil čas za prevoz čebel vse prej kot primeren, kar gotovo ni moglo dobro vplivati na male živalce.

Strokovnjaki ocenjujejo, da je nosema pobrala okoli 60 % čebeljih družin. Če k temu prištejemo še, da so oslabljene tudi družine, ki so ostale, je mogoče sklepati, da je uničila ta nalezljiva bolezen okoli 70 % čebel.

Kakor da bi hotela narava vsaj delno povrniti povzročeno škodo, je bila letos paša na akaciji na Goriškem zelo dobra. Kljub izgubam, ki so jih pretrpeli čebelarji, je bilo na tem območju na paši tudi kakih 3000 čebeljih družin iz drugih krajev Slovenije.

Narodnostne manjšine v občinskih statutih

Člani skupne koordinacijske komisije za manjšinska vprašanja okrajnih odborov SZDL Kopra, Reke in Pulja so na zadnji seji v Kopru razpravljali o nadaljnjih dopolnitvah in usklajevanju občinskih statutov v zvezi z zaščito in razvojem narodnostnih manjšin.

Ob pripravah na sprejem zvezne in republiške ustave Slovenije in Hrvatske so prišla namreč do izraza prizadevanja, da bi se razjasnili nekateri pogledi in stališča, ki jih že uveljavljá obstoječa praksa ali pa so izraženi v statutih občin na dvojezičnih območjih. Podlaga za razpravo je bil predlog 24 posebnih členov, ki urejajo položaj občanov italijanske narodnostne manjšine v koprskem, izolskem in piranskem občinskem statutu. Te posebne člene je pripravila komisija za stike z zamejstvom in za manjšinska vprašanja pri okrajnem odboru Socialistične zveze Koper.

Člani skupne koordinacijske komisije so se zavzemali za enaka načela v bodočih statutih na področju Kopra, Reke in Pulja, kolikor zadevajo pripadnike italijanske narodnostne manjšine. Ti statuti naj bi podrobneje uveljavili in uredili pravice manjšin, kot jih zagotavljajo zvezna in republiška ustava ter mednarodne pogodbe.

Razgovor na delovnem mestu

Velike prednosti novih svečk

V tolminskem podjetju »Avtoelektro« so izdelali nov tip svečke za eksplozivne motorje, ki jo zdaj preizkušajo. Pravijo, da ima veliko prednosti pred sedanjo običajno svečko. Da bi slišali kaj več o tem, smo se oglasili pri direktorju podjetja Mirku Rovščku in mu zastavili nekaj vprašanj.

— Kakor smo zvedeli, ste izdelali nov tip svečke — univerzalno svečko za eksplozivne motorje. Ali bi lahko povedali, v čem je ta univerzalnost in kakšne so odlike tega novega proizvoda?

— Univerzalnost nove svečke je v tem, da jo je mogoče uporabljati v mnogo večjem toplotnem območju kot običajno, klasično svečko. Dobro služi v motorjih, ki uporabljajo običajne svečke s toplotno vrednostjo 145, 175 in 225. Po vsej verjetnosti pa služi tudi za večje toplotno območje. Rekel sem po vsej verjetnosti zato, ker smo novo svečko v omenjenih toplotnih vrednostih že preizkusili, na ostalih pa še ne. Toplotna vrednost 145 se uporablja na vseh motorjih z nižjim številom obratov, svečke toplotne vrednosti 175 na vseh motorjih s srednjim številom obratov in svečke s toplotno vrednost 225 na motorjih z visokim številom obratov.

Druga odlika nove svečke je v preprosti izvedbi, ker je brez negativne elektrode. Zaradi tega so odvodi toplote mnogo boljši, ker iskra preskakuje s pozitivne elektrode naravnost na ohišje svečke. Iskra je zato daljša, vžig pa zanesljivejši in hitrejši. To ima za končno posledico boljše oziroma popolnejše izgorevanje, kar vpliva na zmanjšanje porabe goriva.

Tretja odlika nove svečke pa je v tem, da je njena življenjska doba mnogo daljša od sedanjih svečk.

— Kako daleč ste s pripravami na proizvodnjo nove svečke in kdaj predvidevate, da bo lahko stekla serijska proizvodnja?

— Vse tehnične rešitve so zaključene. Serijsko proizvodnjo bomo lahko začeli takoj, ko bodo zaključene praktične preizkušnje. V tej zvezi bi rad povedal, da smo dali okoli 150 svečk reklamno za poskus na razne tipe vozil. Ta vozila vozijo z njimi več mesecev, nekatera celo pet. Dosedanji rezultati so zelo ugodni. Potrdili so vse kvalitete, ki smo jih pričakovali in ki sem jih malo prej naštel. Vendar bomo to eksperimentalno dobo raztegnili še na junij in julij. Ko bomo tedaj dobili dokončne rezultate iz prakse, bomo takoj začeli s serijsko proizvodnjo.

— Glede na odlike nove svečke bo gotovo nastalo takoj veliko povpraševanje po njih. Kakšne so vaše zmogljivosti, ali boste lahko zadovoljili potrebe?

— Predvidevamo, da bomo že v treh mesecih po začetku proizvodnje lahko založili z novo svečko vse pomembnejše trgovine v državi. Naše zmogljivosti so namreč tolikšne, da bomo lahko zadovoljili vse domače potrebe. Če bo trg narekoval, bomo pač zmanjšali dosedanjo proizvodnjo klasičnih svečk.

— In cena?

— Dokončno številko bi še težko rekel. Bo približno še enkrat višja od sedanje cene klasične svečke.

— Torej okoli 1400 do 1500 dinarjev?

— Tako je. **Mir**

PEREČI PROBLEMI, KI JIH JE TREBA REŠITI ŠE PRED ZAČETKOM GLAVNE TURISTIČNE SEZONE

Najbolj nas skrbi preskrba

Že dosedanje izkušnje v turistični predsezoni kažejo, da bodo letos v preskrbi gostinskih obratov nastopile določene težave. Najbolj resen problem bo preskrba z mesom, zlasti telečjim. Težave so sicer tudi s preskrbo z ribami, mlekom in mlečnimi izdelki, sadjem, zelenjavo in jajci. Vendar pa preskrba s sadjem in zelenjavo ne bi smela biti problematična, ker jo lahko rešimo doma iz lokalnih virov, pač pa bo še naprej resen problem skozi vso sezono preskrba z mesom in belo ribo. Treba ga bo rešiti tako, da zagotovimo prioriteto v zalaganju s tem blagom vseh turističnih in obmejnih središč — tudi v odnosu na izvoz, ker je na dlani da se mora tudi ta umakniti važnejšim in večjim potrebam turističnega razvoja. V nasprotnem primeru bi lahko ta razvoj kompromitirali in se razglasili za berače, ki se gredo turizem ob prazni malhi. Ob upoštevanju teh dejstev naj bi okrajna gospodarska zbornica sklicala skupni posvet glavnih proizvajalcev in dobaviteljev kritičnega blaga z zastopniki gostinskih podjetij, da bi zagotovili res nemoteno oskrbo z vsem potrebnim skozi vso sezono. Še posebno pozornost bo treba posvetiti oskrbi gostinskih obratov v zgornjem Posočju, ker so oddaljeni od vseh večjih dobavnih središč.

Druga plat tega problema, zaradi katerega so posebno prizadeta vsa podjetja gostinske stroke, hkrati pa tudi prebivalstvo nasploh, je porast cen, ki ga je povzročila zmanjšana ponudba tega blaga na trgu. Vsa gostinska in hotelska podjetja ter turistične agencije so že lani septembra objavile v tujini cene svojih penzionskih storitev, katerih so se primorane tudi držati. Nepredvideni porast cen prehranskim predmetom pa je občutno zmanjšal že tako minimalno akumulacijo, utegne pa se zaradi tega ponekod pojaviti tudi slabša postrežba, vsekakor pa poslovna izguba. Podjetja si bodo morala prizadevati, da bodo ta nepredvideni izpad nadomestila s kar največjim izvenpenzionskim prometom. Vsekakor pa je treba že zdaj izdelati temeljite kalkulacije in analize zaradi objave penzionskih cen za turistično sezono prihodnje leto. Predvsem je treba natančno proučiti, do kakšne meje sploh še lahko povečujemo ceno penzionskim storitvam, da bi lahko ostali konkurenčni svojima visoko razvitima turističnima sosedama Italiji in Avstriji. Kolikor pridemo do ugotovitve, da teh cen ne bi mogli več povečati, potem bo treba najti drugo ustrezno rešitev. Tudi to nalogo naj bi prevzela okrajna gospodarska zbornica.

Letos so se na turistično sezono bolj kot pretekla leta pripravili tudi trgovci in obrtniki, čeprav je še vedno čutiti tiste osnovne pomanjkljivosti, ki jih je bilo sicer čutiti vsa leta. Sem sodi predvsem pomanjkljiva založenost trgovin z raznimi predmeti, ki zanimajo turiste, pa potrebam neprilagojeni urniki poslovanja trgovskih lokalov, ki so zaprti ob najbolj nemogočem času, dalje pomanjkanje raznih amulančnih prodajalcev (stojnic) na kopaliških peščinah in prostorih z gostim turističnim prometom in podobno.

Posebno šepava je v turističnih središčih založenost trgovin s sadjem, mnogokje pa tudi z drugim kvalitetnim blagom. Gotovo je kaj slaba reklama za portoroške in piranske trgovce, če si že zdaj — v predsezoni gostje iz Švedske, ki bivajo v hotelu Palace, pomagajo z nabavo sadja od drugod. Vsaj vsak teden enkrat napreže avtobus in se odpeljejo po jabolka — v Trst, kjer jih lahko kupijo (verjetno jugoslovanska!) najmanj polovico ceneje, razen tega pa po kvaliteti daleč presegajo tisto sadje, ki ga turisti lahko dobijo v naših trgovinah. Za nameček pa Švedinja iz Trsta prinese celo — metlo, kakor se je pripetilo pred dnevi, ko se je takšna skupina vrnila z izleta v Trst. Tudi temu problemu bo treba posvetiti potrebno pozornost in zagotoviti dobavo ustrezno kvalitetnega blaga vseh vrst v trgovske lokale. Gre predvsem tudi za spominke, saj se zopet dogaja, da prav tako Švedi na svojih izletih iz Portoroža v Benetke tamkaj pustijo kupe denarja za skoraj brezvredne ogrlice iz steklenih biserov in podobno bižuterijo, ki je pri nas primanjkuje — ne glede na to, da sploh primanjkuje krajevno karakterističnih kvalitetnih spominkov, ki bi šli lahko in zelo naglo v denar. (r)

Bovec: novi Alp hotel, ki ga bodo odprli v teh dneh. V tem modernem turistično-gostinskem objektu je 120 ležišč, restavracija, kavarna ter nočni bar

POSOČJE JE PRIPRAVLJENO

Vse kaže, da so se gostinstvo in vse dejavnosti, ki lahko pripomorejo k dobremu uspehu turistične sezone v Posočju, letos zelo dobro pripravili. Spričo tega lahko pričakujemo, da bo letos sezona dobra in da se bodo gostje dobro počutili.

Že v februarju so se sešli v Kobaridu vsi, ki imajo opraviti s turizmom, in se pogovorili, kaj vse bi bilo potrebno postoriti za dober začetek in potek turistične sezone. Minuli teden so se spet zbrali v Kobaridu, tokrat zato, da bi pregledali, kaj je storjenega in kaj bi lahko še napravili.

V BOVCU NOV HOTEL

Letos se bodo v Posočju znatno povečale nočitvene zmogljivosti. V Bovcu bodo izročili namenu nov sodoben hotel s 120 ležišči. V hotelu »Zvezda« v Kobaridu prav tako dokončujejo drugo nadstropje, v katerem bodo pridobili enajst sob, tako da bo imel hotel zdaj skupno 52 ležišč.

V teku je tudi razširjanje gostinskih zmogljivosti. Na Mostu na Soči so v teku adaptacijska dela tamkajšnjega gostišča, medtem ko hotel »Zvezda« v Kobaridu gradi stekleni paviljon, v katerem bo blizu 200 sedežev. Dela so se sicer nekoliko zavlekla, vendar predvidevajo, da bo novi paviljon rabil namenu že v prvi polovici avgusta.

TRGOVCI IN GOSTINCI ZAGOTAVLJAJO DOBRO PRESKRBO

Trgovina in grosisti, ki oskrbujejo gostinsko mrežo s pijačami, zagotavljajo, da bo preskrba nemoteno tekla. Tolminska »Klavnica« bo oskrbovala gostinstvo s prvovrstnim govejim mesom, raznimi specialitetami in teletino, medtem ko bo »Planika« poskrbela, da bodo imeli gostje na voljo dovolj sira, masla in jogurta. Razen tega bodo odprte ob nedeljah dopoldne nekatere trgovine v Soči, Bovcu, Kobaridu in Tolminu. Veliko bolj kot prejšnja leta so založene z razglednicami, spominčki in drugimi posebnostmi knjigarne. Tista v Bovcu ima na primer na voljo nad 40 vrst razglednic, med njimi je tudi več barvnih.

Vsa prejšnja leta je bil velik problem preskrbe gostišč s sadjem in zelenjavo. Letos so nekatera trgovska podjetja sklenila pogodbe za zanesljivo dobavo sadja in zelenjave dobre kakovosti z goriškega območja. Gostinsko podjetje Bovec pa je dobilo celo izredno dovoljenje, da se s temi artikli neposredno oskrbuje pri proizvajalcih v okolici Šempetra. Kar zadeva pijače, je »Vino Gorica« okrepilo svojo komercialno službo. Gostišča bodo obiskovali celo trikrat tedensko in jih zalagali s pijačami. Minula leta je skoraj vedno primanjkovalo piva. Za letošnjo sezono zagotavlja »Vino Gorica«, da bo po sklenjenih pogodbah s pivovarnama v Laškem in Ljubljani lahko zalagalo turistična in druga območja kar z osmimi vrstami piva. Po pogodbi s »Fructalom« pa kaže, da bo razen ribezovega in borovničevega soka, ki ju primanjkuje, v sezoni tudi dovolj sadnih sokov, džemov in kompotov. Razen »Vina Gorica« bo oskrboval Tolminsko tudi grosist »Soča«.

LETOS PRVIČ DOMAČI ZABAVNI ANSAMBLI

Doslej še nobeno leto ni bila zadovoljivo urejena zabava gostov. Problem so za silo reševali z gostovanjem dragih folklornih in drugih ansamblov od drugod. Kaže, da bo v tem pogledu letos storjen velik korak naprej. Prosvetno društvo v Kobaridu bo usposobilo za sezono pevski zbor, orkester in folklorno skupino v izvirnih narodnih nošah Kobariške. Te skupine bodo izmenoma nastopale v Bovcu, Kobaridu, Tolminu in drugod. V Bovcu bo gostom letos prvič na razpolago pri campingu tudi montažni kopalni bazen, ki ga bodo v kratkem sestavili. Razen tega bo v Bovcu stalno na voljo manjši avtobus za krajše izlete turistov na Mangartsko sedlo in v druge kraje. Bovec sam pa bo imel v turistični sezoni samo z avtobusi Avtoprometa Gorica dnevno pet zvez z Ljubljano in tri s Piranom. Tudi hotel »Zvezda« v Kobaridu bo po želji gostov oskrbel prevoze za kopanje v Nadiži, ki je poleti izredno topla in celo zdravilna. Organiziral bo celo izlete na Mangart in drugam.

BOLJŠA MENJALNA IN SERVISNA SLUŽBA

Bolje bo letos urejena tudi menjalna služba. Lani in prejšnja leta niso bili redki primeri, da gostje, ki so prišli v popoldanskem času ali zvečer, niso mogli menjati denarja. V letošnji sezoni bosta imeli v Bovcu stalno menjalno službo obe gostinski podjetji, dalje turistično društvo in turistična agencija. V Kobaridu bosta turistično društvo in hotel »Zvezda« zagotovila neprekinjeno menjavo do poznega večera. Prav tako bo ta služba urejena v Tolminu in Mostu na Soči.

Končno naj omenimo še servisno službo na bencinskih črpalkah in v mehaničnih delavnicah, ki je za današnjega motoriziranega turista izrednega pomena. Prizadeti činitelji so problem zadovoljivo rešili. Na vseh črpalkah v Bovcu, Kobaridu in Tolminu bo stalna dežurna služba in prav tako bo v omenjenih krajih vsaj v eni mehanični delavnici na razpolago mehanik.

KAJ PA TRANZIT ČEZ PREDEL?

Na posvetovanju v Kobaridu so opozorili tudi na nekatere probleme, ki bi jih bilo potrebno urejati z večjim smislom za skupne koristi. Tako na primer ni bila prvega maja odprta cesta čez Vršič, čeprav je cestno podjetje opravilo svojo dolžnost in očistilo cesto z naše strani do vrha. Z gorenjske strani pa to ni bilo storjeno, očitno iz bojazni, da ne bi izgubili gostov. Tako so bili turisti prikrajšani za lep izlet, gostinstvo za dohodek, cestno podjetje pa za nemajhna sredstva.

Še vedno ni rešen problem tranzita tujcev preko Predela po Soški dolini, da bi se potem nekje pri Gorici ali Trstu spet vrnili v sosednjo republiko. Naši sosedje so zaradi preobremenjenosti ceste s Trbiža proti Vidmu na tem zelo zainteresirani, a tudi našemu turizmu in deviznemu prilivu bi brzkone ne škodilo.

Turistična sezona v Posočju se je pravzaprav že začela. Za Tolmin je bila že za pretekle dni napovedana skupina ribičev iz Trevisa. Kobarid je obiskala te dni skupina nad sto turistov iz srednje Italije, medtem ko bo prišla v Bovec sredi junija prva skupina stalnih gostov iz Holandske.

Mir

TO NEDELJO V ANKARANU

Večkrat slišimo, kako pomembna gospodarska panoga je turizem. Zato je treba v turizem vlagati čimveč sredstev, ker tu se nam bo denar najhitreje obrnil. In naša turistična podjetja pridno najemajo posojila, zraven pa tudi krepko tarnajo, da bančne ustanove nimajo razumevanja. Previsoke obresti, previsoka soudeležba, prekratek rok za odplačilo anuitet in kdo ve kaj še vse!

Če se mi bo kdaj ponudila priložnost, da bom lahko prisostvoval seji, na kateri bodo spet tarnali o težkih pogojih za najemanje turističnih kreditov, bom poprosil za besedo in povedal naslednjo zgodbico.

Bilo je 26. maja 1963 na ankaranski plaži. Lepo nedeljsko popoldne je privabilo številne turiste iz vseh krajev Slovenije pa tudi iz zamejstva. Najmanj tisoč ljudi se je odločilo preživeti nedeljo na prijetni ankaranski plaži. Najprej so se seveda hoteli preobleči v kopalne obleke, toda podjetje Adria, ki je znano po svojem varčevanju, je tokrat privarčevalo tisoč dinarjev za ključarja kabin, kopalci pa so se morali poslužiti bližnjih grmov in avtomobilov. Nekateri so se sicer hoteli preobleči v stranišču, toda ker niso imeli pri sebi plinskih mask, so se morali tej zamisli odpovedati. Sicer pa, kaj je 40 ali 50 tisoč dinarjev, ki bi jih kasirali za kabine, za nas, ki smo tako radi velikopotezni!

Ko je bila zadeva s preoblačenjem končana, so se zgodbe nadaljevale v restavraciji. V glavnem so nam stregli mladi kadri, ki jim ni šlo kdo ve kako od rok, kar je povsem razumljivo, saj nobeden ne pade učen s hruške in tudi mladi gostinci potrebujejo nekajletno prakso. Toda če smo se odločili za usposabljanje mladih kadrov, kar je sicer pravilno, potem moramo dati med mlade gostince nekaj ljudi, ki so mojstri svojega poklica, ki pokrijejo tako imenovane »luknje« in ki znajo tudi delo dobro organizirati. Tega pa v nedeljo v Ankaranu ni bilo in naša družba je čakala dobre pol ure, preden so se je usmilili. Pri sosednji mizi sem opazil starejšega turista, ki se je prav zabaval s tem, ker mu ni nihče znal odgovoriti v tujem jeziku. Priskočili so na pomoč gostje in rešili zadevo.

Zgodbica naj se konča pri jedilniku, ki je bil klasičen primer najbolj šablonske hrane, ki jo lahko postaviš na mizo. Ali naši kuharji res ne znajo pripraviti nič drugega kakor deset vrst zrezkov in pečenk? Vsaj mlad grah in mlad krompir bi se lahko pojavila na mizi in če ga ekonom ni utegnil dobiti, potem mu zaupno povemo naslov: vse kmetijske zadruge na korpski obali imajo teh stvari na pretek!

Se bomo diskutirali o težkih pogojih za najemanje kreditov v gostinstvu, toda ob tem bo potrebno diskutirati tudi o slabem izkoriščanju tistega, kar imamo, in o odgovornosti upravnih vodstev in organov samoupravljanja v posameznih gostinskih podjetjih. Ne gre samo za nedeljsko popoldne v Ankaranu, gre tudi za bodočnost našega turizma. Marsikdo, ki je bil v nedeljo v Ankaranu, se bo drugič preoblekel doma, prinesel s seboj hrano in pijačo ali pa sploh ne bo prišel.

N. Č.

Ne čakaj na prihodnji maj!

Že nekaj let sem nas izkušnje učijo, da je treba pri investicijski graditvi v turizmu začeti s pripravami za izgradnjo posameznih objektov veliko prej, kot pa smo to počeli pretekla leta. Zato je treba že sedaj začeti z intenzivnimi pripravami za investicijsko graditev v prihodnji turistični sezoni (prihodnje leto), ne glede na trenutne perspektive v pogledu finansiranja. Pravočasno je treba pripraviti investicijske programe in projekte, da bi ne bila pozneje zaradi časovne stiske ta dokumentacija površno in pomanjkljivo izdelana.

V ta namen bi bilo treba pravočasno, se pravi, že v bližnjih dneh, sklicati ustrezne posvete med pristojnimi oblastvenimi organi, okrajno gospodarsko zbornico in investitorji zaradi vskladitve programov, izdelave elaboratov in dogovora o finansiranju, vskladitve urbanističnih interesov in načel ipd.

Integracija: NEZADOSTNO

V začetku letošnjega leta je bilo ustanovljeno v Kopru poslovno združenje hotelskih in turističnih podjetij koprskega okraja pod nazivom TAP (Turistična agencija Primorske). V novo združenje pa se še niso vključila vsa večja gostinska podjetja. Deloma je bil temu vzrok to, da so posamezna podjetja že imela razprodane svoje zmogljivosti v času, ko je bila TAP ustanovljena, pa zato nimajo posebnega interesa, da bi se ji pridružila. TAP si prizadeva, da bi z dobrim in solidnim poslovanjem prebil led in tako pritegnil v članstvo tudi še vsa nevčlanjena podjetja.

Integracija med gostinsko turističnimi podjetji obmorskega in gorskega področja je v glavnem še na mrtvi točki. Treba bi bilo za začetek vzpostaviti vsaj minimalno poslovno sodelovanje med posameznimi gospodarskimi organizacijami na tej relaciji.

Zadovoljiv začetek

Kljub letošnjemu ostremu in dolgotrajnemu mrazu smo dosegli v štirih mesecih v našem okraju večji turistični promet kot lani. V turističnih središčih Ankaranu, Izoli, Kopru, Piranu, Portorožu, Postojni, Strunjanu in na Bovškem je bilo skupno 42.349 nočitev, 2.140 več kot v istem času leta 1962. Prirastek so dali spet samo tuji turisti, ker je bilo domačih 676 manj. Po številu nočitev je bilo domačih 24.635, tujih pa 17.714 ali 2878 več.

Ankaran, ki je bil ves ta čas v rekonstrukciji in tri mesece popolnoma zaprt, je imel 426 nočitev, to je manj kot lani, zato pa 285 tujih, 10 več. Največ nočitev je dosegel Koper s številom 18.058 vseh in od tega 4.140 tujih. Izola je imela vseh manj, tujih več; Piran obeh znatno več, Portorož domačih več (13.836), tujih pa nekaj manj (9.643). Postojna obojih več, Strunjan domačih le 31 odstotkov lanskih, zato pa 59 tujih, medtem ko ni bilo lani nobene, padec obojih pa je zaznamoval Bovec s Trento. Gostje so bili nastanjeni do malega v hotelskih podjetjih in le malo v počitniških domovih (okoli 2000 nočitev) ter zasebnih sobah. Med tujimi gosti so bili Italijani, zahodni Nemci, Švedi, Avstrijci, Poljaki in drugi.

NEKAJ PODATKOV O LETOŠNJIH REZULTATIH IN PERSPEKTIVAH TURIZMA NA PRIMORSKEM

Zdaj kaže lepo

Že v prvih štirih mesecih letošnjega leta lahko ugotovimo precejšen napredek v turizmu glede na ustrezno obdobje lanskega leta. Na Primorskem smo imeli 19.647 domačih (lani 18.698) in 6.891 tujih gostov (lani 5.954), kar je 105 oziroma 116 odstotkov, skupaj pa za 8 odstotkov več kot lani v enakem razdobju, medtem ko se je število skupnih nočitev povečalo za 4 odstotke.

Iztržek gostinskih podjetij je bil v prvih treh mesecih 12 odstotkov večji kot lani, količinski promet pa manjši — zaradi razlik v ceni, ki so porasle predvsem pri hrani in sadnih sokovih.

Devizni priliv iz turizma in maloobmejnega prometa je znašal v prvih treh mesecih letošnjega leta 477 milijonov dinarjev in je bil v primerjavi z ustreznim obdobjem lanskega leta kar za 130 odstotkov večji. Porasla je predvsem menjava lir v maloobmejnem prometu. Pri tem pa je treba ugotoviti, da so zamejci ta denar uporabljali več za nakup določenega blaga v naših trgovinah kakor pa za gostinske storitve. Ob nadaljnjem večanju takšnih teženj bo treba še prav posebno poskrbeti za zadostno založenost in kvaliteto trgovskega blaga, po katerem je največje povpraševanje (meso, surovo maslo itd.).

Z lepim vremenom je naglo narasel tudi priliv gostov, tako da je na primer hotel Palace v Portorožu že povsem zaseden in ima oddane vse svoje zmogljivosti čez vso sezono; podobno je tudi z drugimi hotelskimi podjetji na obalnem področju.

Od vseh predvidenih investicij za nove turistične objekte na Primorskem je za 2.067 milijonov dinarjev takšnih, ki morajo biti po pogodbi z banko gotove do začetka sezone. Na račun teh investicij je predvideno nadaljnje povečanje zmogljivosti za 947 ležišč v hotelih in motelih in za 3.486 restavracijskih sedežev. Glede na trenutno stanje gradenj pa lahko rečemo, da bodo do glavne turistične sezone vsi ti objekti dokončani in usposobljeni za sprejem gostov — čeprav je res, da se bodo dela povsod zavlekla za nekaj dekad v odnosu na pogodbene roke; le izjemoma se bodo ponekod dela zavlekla.

V predvidenem roku je bila dokončana nadzidava hotela Palace v Portorožu, dograjene so bile weekend hišice pri gostišču hotela Triglav ob izviru Rižane, moteli v Žusterni in turistično naselje v Luciji. Z nekaj zamude, kar pa ne bo bistveno vplivalo na planirani sprejem gostov, bodo končani depandanca hotela Central v Portorožu, ribja restavracija v Kopru, restavracija v Luciji, samopostrežna restavracija v Piranu, restavracija z moteli hotela Adria v Ankaranu, Alp hotel v Bovcu in hotelske sobe kobariške »Zvezde«.

Z nekoliko večjo zamudo, tako da bodo usposobljeni za sprejem gostov šele v začetku glavne sezone, bodo dograjeni moteli na Dobravi nad Izolo ter restavracija in hotel v Žusterni. Hotel v Postojni bo verjetno dograjen v roku in bo lahko sprejel prve goste nekje v sredini sezone. Najbolj se bo zavlekla izgradnja paviljona z vrtno restavracijo pri hotelu »Zvezda« v Kobaridu, ker so mu bila sredstva pozno odobrena, nerešeni pa tudi nekateri urbanistični problemi.

Kar tako, skoraj čez noč, smo iz hladnih in deževnih aprilskih dni zaveslali v vroči maj. Pomladi skoraj ni bilo nobene, bi lahko rekli, saj se nam zdi, kot da smo sredi najbolj vročega poletja. To dokazujejo tudi številni kopalci vzdolž vse morske obale. Vsak dan več jih je in posebno ankaranska peščina jih je vedno polna (na sliki)

GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN

Slovesno razpoloženje volivcev

Volitev v zbor delovnih skupnosti se je udeležilo 95,2 odstotka (v kmetijski skupini 94,5 odstotkov), v občinski zbor pa 93,2 odstotka volivcev

Tako ob volitvah v zbor delovnih skupnosti v petek, kot tudi v kmetijski skupini in v občinski zbor v nedeljo je v ajdovski občini bilo zelo svečano vzdušje. Lepo okrašena volišča, razvite zastave in izobešeni letaki so oznanjali važnost teh dveh dnevov.

Večji del volišč na petkovih volitvah je bilo odprtih že nekaj pred 6. uro zjutraj, tako da je veliko število delavcev volilo že

AJDOVŠČINA

pred začetkom dela oziroma po končanem delu v nočni izmeni. Takoj po 7. uri je volilo že nad 50 % proizvajalcev, na nekaterih voliščih pa so ob pol osmih že zaključili volitve. Med prvimi so jih zaključili v organizacijsko politični skupini ter socialno zdravstveni skupini. Ob 11. uri pa je volilo že nad 85 % volivcev in so na voliščih čakali le še tiste delavce iz bolj oddaljenih krajev, ki so delali v popoldanski izmeni ali pa so bili odsotni. Na 10 voliščih so do tedaj volili že 100 %. Posebej velja omeniti gozdne delavce, ki so razdeljeni po deloviščih v celi občini in še izven nje, pa jih je vseh 162 že zelo zgodaj izpolnilo svojo dolžnost. V Tekstilni tovarni, Fructalu in LIP je bilo več članov kolektiva na bolezenskem dopustu, vendar so v pretežni večini prišli na volišča.

Tudi v nedeljo so bile že pred 7. uro, ko so se volišča odprla, pred njimi skupine volivcev. V nobenem naselju ni bilo težko najti volišča; pred njimi so se vile zastave in dvigali slavoloki, gramofoni pa so z borbenimi melodijami vzbujali vedro in veselo razpoloženje. Že v soboto so organizacije Socialistične zveze okrasile vsa volišča, ponekod pa je to delo prevzela mladina. Zlasti v Vrtovinu se je lepo izkazala. V številnih vaseh je na predvečer mladina zanetila kresove, v Ajdovščini, Vipavi, na Planini in na Nanosu pa so pripravili ognjemete.

Na vseh voliščih so volilni odbori imeli prve ure polne roke dela. Do osme ure je na 54 voliščih za občinski zbor volilo že nad 50 % volivcev, nekoliko manj pa na 50 voliščih kmetijske podskupine za zbor delovnih skupnosti. Vse do dvanajste ure je naglo naraščalo število volivcev, ki so že glasovali, tako da je ob 11. uri volilo že nekaj nad 80 odstotkov volivcev. Na 7 voliščih kmetijske podskupine pa so do dvanajstih že zaključili volitve.

Popoldan so na voliščih čakali le še posamezne zamudnike, ki so bili bodisi odsotni ali bolni ali pa službeno zadržani. Omeniti pa je treba, da se je udeležilo volitev precejšnje število bolnih in starejših ljudi, kar kaže na visoko zavest občanov pri izpolnjevanju državljanske dolžnosti in pa zavzetost, da oddajo glasove za najboljše kandidate. Tako je v Ajdovščini prišel volit 96-letni Filip Terčelj, v Vrtovinu sta skupno prišli na volišče najstarejša volivka devetdesetletna Katarina Stibilj in najmlajša volivka s šopki rož. Na Predmeji so bili skupno na volišču trije volivci, katerih starost je skupno presegala 270 let.

Na skoraj vseh voliščih so bili radijski sprejemniki ter so se člani volilnih odborov seznanjali s potekom volitev v drugih občinah, kakor tudi na ostalih voliščih v občini. Posebno v Vipavi in v Ajdovščini so si volivci prizadevali čimprej zaključiti volitve, saj sta si kraja napovedala tekmovanje v izvedbi volitev. Po prvih podatkih je bila udeležba v Vipavi in Ajdovščini precej visoka in približno enaka.

Zvezni poslanski kandidat Jože Smole je imel več posvetovanj s prosvetnimi delavci, in sicer v Kopru, Ajdovščini in Tolminu

Jože Smole v Ajdovščini

Glavni urednik »Dela« in kandidat za poslanca kulturno-prosvetnega zbora zvezne skupščine, Jože Smole, je v četrtek dopoldne govoril razširjenemu občinskemu političnemu aktivu v Ajdovščini o aktualnih problemih in procesih v sodobnem delavskem gibanju. Posebej je poudaril pomembnost stališč V. plenuma CK ZKJ o teh vprašanjih ter velik ugled in upoštevanje, ki ga uživa Jugoslavija v svetu zaradi vodenja dosledne in perspektivne politike mednarodnega sožitja.

Popoldne pa je Jože Smole govoril prosvetnim in kulturnim delavcem v občini. Med drugim je podčrtal, da izhajajo nekateri problemi v kulturno-prosvetni dejavnosti iz ne dovolj razvite materialne osnove ter bodo vzporedno z njenim dvigom tudi izginjale. Menil je, da se gospodarske organizacije ne zanimajo dovolj za širjenje in vsebinsko oblikovanje kulturno-prosvetne dejavnosti, vtem ko so tudi nekatere kulturne institucije zaprte same vase. V razgovoru se je seznanil še z najvažnejšimi tovrstnimi problemi v občini.

ZADOVOLJIVO gibanje proizvodnje

V prvih štirih mesecih letos je industrijska proizvodnja v ajdovski občini dosegla zadovoljivo raven. Letna predvidevanja so bila realizirana 32,8 %, kar pomeni, da dinamika proizvodnje le malenkostno zaostaja in še to zaradi objektivnih ovir. Vse kaže, da bomo letos proizvodne naloge uspešno izpolnili.

V primerjavi z zadnjimi meseci lanskega leta je proizvodnja v prvem tromesečju manjša. Zaradi ostre zime so bile namreč dobave surovin otežkočene, ponekod pa so morali delo celo omejiti. Najbolj so se odrazile posledice zime v LIP in tekstilni tovarni. V LIP so v treh mesecih dosegli za 4 % manjšo proizvodnjo kot lani v istem času, ter izpolnili le 21,2 % plana. Stanje se sedaj izboljšuje. Tudi v ostalih dveh lesnoindustrijskih obratih je bila proizvodnja nižja.

V drugih podjetjih je stanje zadovoljivo. V prvih štirih mesecih je LIP izpolnil sprejete planske obveznosti s 27,8 %, tekstilna tovarna 36,3 %, tovarna poljedelskega orodja Batuje 41 %, splošno mizarstvo 30,6 %, Stolarna »Partizan« v Lokavcu 38 %, »Fructal« 24,1 %, »Mlinotest« 38,2 odstotka. Plan presegajo v tekstilni tovarni, v tovarni poljedelskega orodja Batuje in »Mlinotestu«. Zaradi sezonskega značaja dela je nizka proizvodnja v »Fructalu« razumljiva, kljub temu pa je za 58 % večja kot lani v istem obdobju. Sodeč po dosedanjih rezultatih bodo v poletnih mesecih tudi v tem podjetju planska predvidevanja znatno presegli.

Ostra zima je zelo ovirala tudi gradbeno dejavnost. Splošno gradbeno podjetje »Primorje« je v prvih dveh mesecih dosegalo le 50 % planirane mesečne dejavnosti. Že v marcu pa je mesečno povprečje preseglo. Dejavnost ostalih dveh gradbenih podjetij — Remonta in »Zidarja« — pa se je gibala po planskih predvidevanjih predvsem zaradi izvajanja raznih notranjih obrtniških del. Ker so letos gradbena podjetja prevzela mnogo novih del, bo ob ugodnih vremenskih pogojih tudi plan gradbene dejavnosti verjetno dosežen.

V trgovini in gostinstvu je bila dejavnost za 15 do 17 % večja kot v istem razdobju lani. V trgovini je bil po prvih štirih mesecih plan dosežen 30,7-odstotno, v gostinstvu pa 32,4-odstotno. — K. F.

Srečanje borcev

Občinski odbor Zveze borcev v Ajdovščini pripravlja za nedeljo 2. junija širše srečanje borcev in aktivistov NOB iz občine v partizanski vasi Podraga. Ob sodelovanju pevskega zbora LIP, pripadnikov JLA in mladine bo izveden kulturni program, sledila pa bo še prosta zabava.

LETOS ŠEST MILIJONOV ZA PREVOZ OTROK V ŠOLO

Tudi na področju šolstva so v ajdovski občini dosegli v zadnjih letih precejšen napredek. Če so znašali izdatki za potrebe šolstva v letu 1958 komaj 58 milijonov dinarjev, so dosegli lani že 171 milijonov. V tem obdobju se je število učencev povečalo od 3055 na 3497, število učiteljev pa od 130 na 156. Ajdovščina je dobila razen 1956. leta zgrajene nove osnovne šole še drugo šolo, za katero je šlo 111 milijonov dinarjev. Nadaljnjih 35 milijonov dinarjev pa je bilo vloženih v gradnjo novega šolskega poslopja v Črničah.

Največji uspeh je bil nedvomno dosežen z reorganizacijo šolske mreže, ki omogoča učencem kvaliteten pouk in popolno osnovnošolsko izobrazbo, kar je pogoj za nadaljnje strokovno izobraževanje v posameznih poklicih oziroma za uspešno nadaljnje šolanje. Od prejšnjih 27 šol je ostalo sedaj samo še 11 matičnih z zunanjimi oddelki predvsem nižjih razredov. Učenci višjih razredov obiskujejo matične šole. Samo za njihov prevoz z avtobusi na te šole bo letos plačal občinski sklad za šolstvo okoli 6 milijonov dinarjev.

Kaj znaš in veš o prometu

Komisija za varnost in vzgojo cestnega prometa pri ajdovskem občinskem ljudskem odboru priredi jutri, 1. junija, veliko nagradno tekmovanje iz prometne vzgoje za učence vseh osnovnih šol, ki se ga bo udeležilo okrog 150 učencev. Tekmovalci bodo odgovarjali kolektivno, pismeno, višji razredi pa tudi praktično z vožnjo s kolesi. Zmagovalci bodo nagrajeni: polet z letalom, enodnevni izleti in druga praktična darila.

Republiška komisija pa bo na tej prireditvi podelila republiške nagrade za najboljše odgovore v lanski akciji »Kako izboljšati varnost na naših cestah«. Prvo in četrto nagrado prejmeta tovariša iz Ajdovščine, in sicer motorno kolo ter iz Nove Gorice, ki dobi dvokolo. K. L.

Lozice

Peliconova gospodinja iz Lozic je 14. maja proti večeru opazila v bližini vasi kar štiri divje prašiče. Obvestila je lovca Pavla Misleja, ki je kmalu nato ubil kar dva ščetinarja. Živali sta tehtali po 50 kg.

TURISTIČNO DRUŠTVO v Črnem vrhu oživelo

V Črnem vrhu so takoj po vojni ustanovili turistično društvo, toda je zaradi nedejavnosti kmalu zaspalo. V zadnjem času pa se je zaradi razvoja turizma vsepovsod pokazala potreba, da bi tudi v Črnem vrhu obudili k življenju turistično društvo. Pri tem si je najbolj prizadeval krajevni odbor. Končno je bil maja sklican ustanovni občni zbor, ki so se ga udeležili v glavnem le starejši ljudje.

V uvodnem poročilu je bilo poudarjeno, da so vsi pogoji za razvoj turizma na črnovrški planoti, ki se s središčem v Črnem vrhu ponaša že z lepo turistično tradicijo. Novo društvo čakajo številne naloge.

Črni vrh je precej zanemarjen, ruševine še niso popravljene in tudi ni še končana obnova hiš. Sedaj pa imajo finančna sredstva, ki jih je dal občinski ljudski odbor iz stanovanjskega sklada, in sicer kot posojilo, v višini 600.000 din. S temi sredstvi bi odkupili in

IDRIJA

odstranili ruševino sredi vasi, lastnici pa uredili drugje primerno stanovanje, saj predstavljajo ruševine nevarnost ne samo za pešce, marveč za ves promet. S sredstvi bi uredili tudi privatne sobe za tujce, zato bo prva naloga društva, organizirati in pomagati pri izvajanju teh del.

Na območju turističnega društva je sedem gostiln, vendar se ne morejo pohvaliti niti z ureditvijo niti s strežbo, čeprav samo hrana in prenočišče še nista turizem. K temu morajo pripomoči tudi trgovine in ostalo obrtništvo. Potrebno bo urediti ceste, poti in steze, zlasti glavno cesto od Cola do Godoviča, potem planinsko kočo na Javorniku, ki je še vedno zaprta, poti do nje pa niso niti markirane. Markirati bo potrebno tudi poti na Špik, na Malo in Veliko peč in urediti pot do Vojkove koče na Brinovem griču.

Najvažnejši objekt črnovrškega turizma pa mora postati bivša kolonija, ki jo je treba seveda popolnoma preurediti in za katero se je zavzelo gostinsko podjetje »Adria« iz Ankarana, ki že izdeluje načrte za obnovo. Seveda se morata turizmu prilagoditi tudi trgovina in obrtništvo. To bi bile glavne osnove turizma v Črnem vrhu in okolici. Turistično društvo v Črnem vrhu bo moralo zavihati rokave, da bi se vse to uresničilo. Te nujne potrebe je vneslo v svoj letošnji načrt, ki je realen in tudi izvedljiv. Pri tem bo kajpak moralo tesno sodelovati z ostalima turističnima društvoma v idrijski občini.

Za oddih delovnih ljudi

Komisija za rekreacijo in oddih delovnih ljudi, ki jo je imenoval občinski sindikalni svet, je že pred majskimi prazniki sklicala na poseben posvet zastopnike vseh sindikalnih podružnic v občini, da bi se pomenili o oddihu in rekreaciji. Razpravljali so o sklepih stalne konference za oddih in rekreacijo okrajnega sindikalnega sveta in o predlogu, da bi v vseh podjetjih ustanovili rekreacijske odbore. Poudarili so, da je nujno potreben program dela in da ga je potrebno izvajati v okviru možnosti.

Nekatera podjetja idrijske občine že imajo počitniške domove: rudnik dom na Vojskem in v Ankaranu, ETA v Piranu, Preskrba v Fiesi, Izbira, Zidgrad in Simplex pri Zadru, Avtoprevoz in Gozdno gospodarstvo pa v Novem gradu. Vsi domovi, razen na Vojskem, so namenjeni le letnemu oddihu in zasedeni samo v sezoni. Zato bo nujno potrebno izkoristiti te domove tudi spomladi in jeseni. To bo pa moč doseči, če bo prišlo do tesnega sodelovanja med domačimi kolektivi in do zamenjave mest v domovih. To bo prva naloga komisije, razen tega bo morala skrbeti tudi za enodnevni oddih delovnih ljudi v neposredni okolici mesta.

L. B.

Nastop mladih iz Cerkna

V zadružnem domu v Govejku nad Idrijo se predvsem v poletnih mesecih vrste prireditve, ki jih radi obiskujejo izletniki iz Idrije, Žirov, Ledin in ostalih okoliških vasi.

Nedeljsko gostovanje ansambla mladih iz Cerkna je bilo pravo presenečenje za številne gledalce, ki so napolnili dvorano. Čeprav je ansambel še mlad po svoji dejavnosti, je lepo vigran, svež, prav zares mladosten. Z zabavnim orkestrom nastopa pevka Fani z lepim kultiviranim glasom in nevsiljivim nastopom. Njeno petje prijetno poživlja program, ki ga z zabavnimi točkami in s konferanso dopolnjujeta napovedovalec in humorist. Skratka: prijeten zabaven program, skrbno izdelan, poln mladostne svežine. Program, kakršnih si še želimo na naših odrih.

Silvo Ovsenk

Dan mladosti

Mladina je počastila svoj praznik z organizacijo številnih tekmovanj v mestu, v Cerknem, Sp. Idriji in Črnem vrhu, kamor je pohitela tudi mestna mladina.

V Črnem vrhu so ženske ekipe tekmovale v košarki, v Spodnji Idriji mladinske ekipe v namiznem tenisu in šahu, v Cerknem v košarki in rokometu, v mestu pa v lahki atletiki, in sicer v tekih, metih in skokih.

Zvečer je bil na trgu Maršala Tita velik koncert godbe na pihala in mladinskih pevskih zborov.

Mladina na akciji

Člani taborniškega odreda »Srebrnih krtov« iz Idrije so se lotili pomembne delovne akcije. Že nekaj dni pridno čistijo sprehajališče na Rakah. Zaslužek bodo porabili za nabavo novih šotorov in ostalih taborniških rekvizitov. Prvo taborjenje bo letos odred imel v Bosni, nato se bo pa udeležil občinskega taborjenja v okolici Velenja. Tega taborenja se bodo udeležili tudi drugi odredi idrijske občine. L. B.

Za nove gradnje v mestu

Za namene novih gradenj je bilo vzetih iz posesti v ožjem gradbenem okolišu mesta nadaljnjih 18 zemljiških parcel, na katerih bodo razen stanovanjskih hiš predvidoma zgradili tudi otroški vrtec, garažo za Zdravstveni dom in 16-stanovanjski blok.

OLAJŠAVE pri najemanju posojil

Občinski ljudski odbor v Idriji je na svoji seji sprejel priporočilo upravnemu odboru Komunalne banke, naj pri dajanju posojil iz občinskega sklada za namene gostinstva in turizma določi odplačilno dobo kreditov do 30 let, kar naj bi veljalo tudi za kredite, ki so bili že doslej dani v te namene.

Podatki o dotoku gostov v občino kažejo v zadnjih treh letih občutno nazadovanje. Nenehno pada število domačih gostov, medtem ko je zabeležen porast inozemcev. Lansko leto je bilo za 22,8 % manj domačih gostov kot predlanskim, število tujih gostov pa je naraslo za 53,4 %. Število nočnin domačih gostov je padlo za 27,2 %, število nočnin tujih gostov pa je naraslo za 30,8 %.

V prvem četrtletju letos je število vseh gostov naraslo za 18,2 %. Tujcev je bilo manj, naraslo pa je število domačih gostov za 35,4 % zaradi ugodne zime in še ugodnejših pogojev za smučanje in sankanje. Število nočnin je naraslo kar za 101,4 %.

Upravičeno pričakujejo, da se bo turizem v idrijski občini hitreje razvijal, ko bo urejena in asfaltirana glavna prometna žila od Kalc do občinske meje, dalje Želin—Trebuša in Želin—Cerkno. Seveda bo treba urediti tudi gostinske obrate v mestu. Obrat »Pod gradom« je že moderniziran, na novo je urejena tudi kavarna, začeli pa so preurejati tudi obrat »Soča«, kasneje pa bo dokončno urejen še hotel »Nanos«.

L. B.

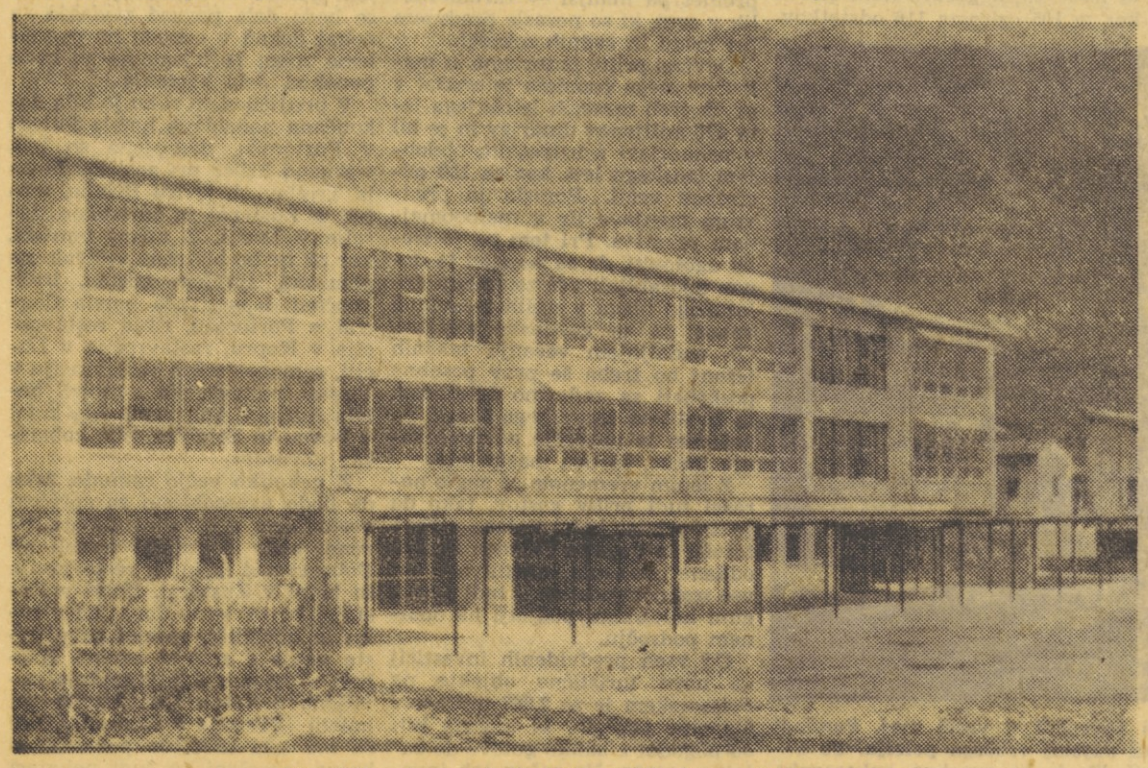

Ajdovščina je v zadnjih letih dobila še eno šolsko poslopje

KOMUNE JAVLJAJO • KOMUNE JAVLJAJO • KOMUNE JAVLJAJO • KOMUNE JAVLJAJO

Z NAŠIH VOLIŠČ

»OB 7.30 JE BILA ODDANA ZADNJA GLASOVNICA«

Na sedežu volilne komisije v Novi Gorici so komaj dobro pričeli z delom, ko je iz Spodnje Branice prišlo obvestilo, da je bila ob 7.30 na tamošnjem volišču oddana zadnja glasovnica.

Istočasno je poročevalec povedal, da se volitve na vsem Spodnjem Krasu naglo bližajo koncu. Nekoliko neverjetno novico so kmalu potrdili: v Kostanjevici na Krasu so nekaj minut pred osmo uro volili vsi volilni upravičenci.

Odziv na nedeljske volitve v občinski zbor občinske skupščine je bil povsod nadpovprečen. Takoj ko so se odprla volišča, so občani pohiteli opravit svojo dolžnost. Kljub dolgim vrstam na voliščih so volitve potekale naglo in brez zapletov.

NOVA GORICA

Na ulicah je bilo nenavadno živahno. Prijatelji in znanci, ki so se srečavali, niso načeli pogovora z obrabljenimi frazami o tem, kakšno bo popoldne vreme; ne — tokrat je takoj za pozdravom prišlo vprašanje »Si že volil?«

In če je ogovorjeni odkimal, je moral poslušati bridko-vesele pripombe o zaspanosti in kaj vem o čem še, kar vse mu je dalo pospeška, da jo je hitreje ubral na volišče. Med zadnjimi vendar ne sme biti...

*

Da, to ni bila navadna nedelja, ko človek običajno nekoliko zavleče počitek. Bila je živahna in vesela. Posebno za mlade, ki so tokrat prvič volili.

V Novi Gorici, Šempetru, Kanalu, Šempasu in drugod je že površen opazovalec lahko opazil skupine mladincev, ki so družno prihajali prvič na volišče in potem zavili na kavo ali sladoled ter ob tem živahno govorili o pridobljeni pravici. Z obrazov jim je sijal ponos — posebno tam, kjer so starejši omenili, da je volišče lepo urejeno in okrašeno.

»Seveda, če gre zares, se še posebno potrudimo,« je menil razigrani mladinec.

Ura je bila nekaj čez osmo. S članom volilne komisije sva se odpeljala na volišča v mestu. Na volišču v upravi Goriškega vodovoda je do takrat volilo že dve tretjini volivcev. Na Pristavi je od 248 volivcev opravila dolžnost že polovica. Na volišču ob kotalkališču je volilo nekaj pred pol deveto uro že nad polovico upravičencev. Enak rezultat so zabeležili tudi na volišču v upravi »Elektro Gorica«. Nekaj minut kasneje so na sedežu ZVVI, kjer je bilo urejeno volišče, povedali, da so ves čas komaj »dihali«. Razumljivo, od 451 vpisanih volivcev se jih je v slabih dveh urah odzvalo kar tristo. Veliko dela so imeli tudi člani volilne komisije na volišču v poslopju zavarovalnice, kjer sta v dveh urah volili dve tretjini od 612 v imenik vpisanih ljudi.

Slabo uro kasneje so v glavnem že zaključevali volitve v Šempasu, Vitovljah, Ozeljanu, Šmihelu.

Povsod, kjer smo se oglasili, so bili dobre volje. Kako tudi ne, saj so se občani zares potrudili. Verjetno niso hoteli zaostajati za rezultatom volitev v zbore delovnih skupnosti dva dni prej. Proizvajalci so se odlično odrezali. Do desete ure so volili že 80-odstotno v vsej občini. Rezultat pa bi bil še boljši, če ne bi bilo treba čakati na tovariše, ki so delali v popoldanskih izmenah.

Marljivi so bili tudi volivci v Anhovem in Desklah. V Anhovem je bilo vpisanih 534 volivcev; od teh jih je do devete ure volilo 225, do enajste pa 455.

Deskle so imele dve volišči. Na enem je že do devete ure volilo nad 50 odstotkov upravičencev. Drugo pa je bilo le za kak odstotek slabše.

Hkrati z volitvami v občinski zbor so v nedeljo volili tudi odbornike v kmetijski skupini za zbor delovnih skupnosti. Volivci po vaseh so zelo zgodaj prihajali na volišča, dobra pa je bila tudi udeležba.

V Medani je bilo na primer na seznamu za kmetijsko skupino vpisanih 361 volivcev, od katerih je do enajste ure volilo že 327. Odlikovali pa so se tudi v Šmartnem. Od 223 volivcev je opravilo svojo dolžnost do enajste ure že 213 kmetovalcev, do štirinajste ure pa so volili vsi vpisani.

Tudi na Banjški planoti so volivci že zgodaj volili. Rezultati so bili dobri tudi na Lokvah, kjer je do devetih volilo že 95 od 98 vpisanih volivcev.

Podobni ali celo še boljši so bili rezultati tudi po drugih krajih občine. To potrjuje tudi podatek, da je do enajste ure dopoldan v vsej občini glasovalo že nad 83 odstotkov volivcev. -rm-

Ivan Benedejčič iz Dolja, star 86 let, je v tolminski občini volil prvi. Pred voliščem je čakal že od pete ure zjutraj

IZ DELA ZVEZE SLEPIH

Uspešen obračun triletnega dela

Pred kratkim je bil v Novi Gorici sektorski zbor Zveze slepih, ki zajema na tem območju okrog 70 članov.

Iz poročila o triletnem delu organizacije — toliko časa je namreč poteklo od zadnje skupščine — smo razbrali, da je Zveza slepih skrbela za zaposlovanje svojih članov ter za njihovo kulturno in politično vzgojo. V zadnjem času je Zveza posredovala za zaposlitev več svojih članov v industriji, ker smatra, da so obrti, kot na primer ščetkarska, pletarska in metlarska, že zastarele in da je zato treba iskati nove boljše pogoje za zaposlitev slepih.

Nekaterim svojim članom je Zveza nudila radioaparate in magnetofone, da se v prostem času razvedrijo. Tudi politično se člani Zveze uspešno udejstvujejo.

Občinski ljudski odbori se za delo Zveze zanimajo in ji tudi pomagajo.

Na skupščini so precej podrobno razpravljali o gmotnem stanju organizacije in dali nekaj predlogov za pridobitev novih finančnih virov. Nato so izvolili nov osemčlanski odbor, v katerega je ponovno izvoljen dosedanji predsednik zveze Zvonko Hladnik.

Miha Kraman iz Sedla

Rodil se je v skromni družini 10. 9. 1871. leta v vasi Sedlo pri Begunjah. Že v zgodnji mladosti je okusil trpljenje. Očeta sploh ni poznal. Deset let star je šel služit za pastirja, potem pa je služil v avstro-ogrski vojski v Mostarju. V zakonu se mu je rodilo pet otrok. Da bi lahko preživel številno družino, je moral ponovno v svet. Prepotoval je Romunijo, Češko, Nemčijo, Italijo in druge države. Delo v tujini je bilo trdo. Zdaj živi v skupnem gospodinjstvu s svojo hčerko Marijo in sinom Francom. Preživlja se v glavnem s skromno pokojnino in kot strasten kadilec pipe rad pokramlja o tem, da je tobak predrag. Kljub starosti je še vedno veselo razpoložen in dobrega zdravja. V sončnih dneh se rad greje ob domačem plotu in kakor vidite na sliki, še vedno čita časopis brez očal. Mihael Kraman je najstarejša korenina na Breginjskem.

JANKO MLAKAR

DELO OKRAJNEGA SODIŠČA

Večja vloga poravnalnih svetov

Med okrajnim sodiščem v Novi Gorici in občani je bilo v preteklosti tesno sodelovanje. Delo sodnikov in porotnikov se kaže predvsem v tem, da so sodelovali pri obravnavah vseh vrst ter s svojimi bogatimi izkušnjami izrekali konstruktivne kazni. Okrajno sodišče je pri svojem delu predvsem pazilo, da izreka v prvi vrsti vzgojne kazni. Da se je to načelo obneslo, potrjuje tudi izredno nizko število povratnikov. Od leta 1958 število povratnikov, če ga primerjamo s pravnomočno obsojenimi osebami, ne presega dveh odstotkov.

Sodišče je sproti reševalo posamezne primere in probleme. Zato je trajala večina poizvedbenih postopkov manj kot tri mesece. Dlje so trajali samo tisti, ko se je sodišče moralo povezati z raznimi organi v drugih republikah.

V zadnjem obdobju so uspešno delovali tudi poravnalni sveti, ki so sodišču zelo olajšali delo. V občini je 24 poravnalnih svetov, ki so doslej obravnavali 891 primerov; od tega so jih uspešno rešili 865. Pri delu poravnalnih svetov sta zanimivi predvsem dve stvari: uspešno so rešili precej primerov na vasi, kjer je bilo celo sodišče v zadregi. Nad 90 % vseh primerov pa so v obravnavo predložile same stranke. Poudariti pa je potrebno, da poravnalni sveti pri tem niso uživali skoraj nobene pomoči. V prihodnje bi bilo treba poravnalne svete še bolj stimulirati in ustanoviti nove, ki bi uspešno reševali razne družinske probleme in gospodarske spore na vaseh.

Da bi okrajno sodišče še bolj uspešno izvrševalo svoje naloge, bi bilo potrebno čimprej ustanoviti posebno službo pravne pomoči. V občini sicer deluje kolektivna odvetniška pisarna, vendar to še ni dovolj. Sodišče je še vedno preobremenjeno z dajanjem pravne pomoči. Kot primer naj navedemo, da pride v uradnih urah po razne nasvete na sodišče povprečno po 90 oseb.

NOVA IMENA ULIC

V zvezi s pripravami na volitve so v Novi Gorici nekaterim še neimenovanim ulicam določili imena. »Ulica Milojke Štrukelj« se bo odslej imenovala pot med Vojkovo in Prvomajsko cesto. »Ulica Klementa Juga« bo med Vojkovo in ulico Milojke Štrukelj. Pot od gostilne »Zvezda« do ulice Klementa Juga se bo imenovala »Ob parku«. »Vezna pot« je tista, ki leči med ulico ob parku in Valentinčičevo ulico. Pot, ki vodi severno od sodišča do križišča Prvomajske in ulice Milojke Štrukelj, se bo imenovala »Ulica Nikole Tesle«; »Ulica Saše Lemuta« pa bo veznica med Cankarjevo ulico in Prvomajsko cesto. Dosedanja vpadnica od križišča pri stolpnici na Kidričevi ulici pa do Vojkove ceste pri hiši št. 111. se bo imenovala »Ulica Karla Marxa«. Cesta med ulico Karla Marxa in blokom 13. ob Gregorčičevem drevoredu pa se bo imenovala »Pod Grčno«; Novo poimenovanje bo veljalo od dneva objave v uradnem glasniku okraja Koper.

-rm-

Z balinarskega tekmovanja v Novi Gorici

Izbirno tekmovanje balinarjev

V Novi Gorici je bilo pred kratkim izbirno tekmovanje najboljših balinarskih četvork z območja bivšega goriškega okraja. Med 20 moštvi si je 8 ekip pridobilo pravico sodelovanja na conskem finalu, ki bo previdoma prve dni prihodnjega meseca v Novi Gorici. Udeležila se ga bodo najboljša primorska moštva.

Novogoriški turnir po Davis kup sistemu je izločil naslednjih osem finalistov: ONZ : Nova Gorica, Poligalant : Volčja draga, Partizan : Prvačina, PTT : Gorica, Lipa : Gaberje, Lokomotiva : Nova Gorica, Soča : Nova Gorica in SGP : Gorica.

Branik

Igralska skupina domačega prosvetnega društva »Franc Zgonik« nam je pred kratkim pripravila prijetno doživetje. Nastopila je z igro »Poročil se bom s svojo ženo«.

Igralci so z dobro voljo in prizadevnostjo uspešno premagali težave, ki spremljajo začetnike, in občutek prvega nastopa. Uprizoritev je v režiji tovariša Humarja dobro uspela. To naj bo igralcem tudi spodbuda za nove nastope, saj bi jih radi že kaj kmalu spet videli na odrskih deskah. E. K.

Novi tokovi v tolminskem hotelu »Krn«

V pičlih štirinajstih dneh so dobili lokali v hotelu novo podobo — Dnevni promet se je povečal celo za štirikrat — Vložena sredstva so neznatna in se bodo že letos vrnila

Hotel »Krn« v Tolminu že leta životari. Ljudski odbor je zamenjal več direktorjev. Pri izbiri pa ni imel srečne roke, kar je tudi odsev splošnega stanja vodilnih in strokovnih kadrov v gostinstvu. V hotelu že več mesecev sploh ni bilo direktorja. Promet je bil minimalen, povprečno okoli 25 tisoč dnevno, a izguba je v nekaj mesecih narasla na blizu 800 tisoč. Zaradi neurejene organizacije dela in drugih vzrokov so morali uslužbenci v zadnjih mesecih plačati 115 tisoč dinarjev primanjkljajev.

V aprilu je prevzel dolžnosti direktorja Ivo Šterk, direktor gostinskega podjetja na Mostu na Soči in stvari so se začele naglo spreminjati. Začel je s prenovitvijo lokalov. Začeli so sredi aprila. Delo so pospešili. Obrtniki so delali tako rekoč dan in noč. Za prvomajske praznike je hotel že dobil novo prikupnejšo podobo. Stebre v pivnici so oblekli v imitacijo mozaika. Barve sten in stropa lepo dopolnjujejo zavese. Prenovili so točilni pult in nakupili nekaj nove opreme. Vanjo so namestili tudi nov glasbeni avtomat, ki je pri nas še redkost.

Lepo je urejena tudi jedilnica. Glavna novost v njej je kamin z električno napravo za pečenje vseh mogočih specialitet na ražnu. Komercialno se je to dobro obneslo, medtem ko daje kamin lokalu prijetno domačnost. V prav tako lepo urejeni verandi so namestili televizijski sprejemnik.

Celotne investicije so znašale skupaj z dokupljeno opremo okoli tri milijone dinarjev, a doseženi rezultati so ogromni. Samo med prvomajskimi prazniki so iztržili več kot milijon dinarjev. Povprečni dnevni inkaso se je povečal za tri- do štirikrat, saj znaša po 70 pa celo do 120 tisoč dinarjev. Glasbeni avtomat, ki stane sicer milijon 200 tisoč dinarjev, je že v prvih desetih dneh »zaslužil« 70 tisočakov. Z boljšo organizacijo dela se je izboljšala postrežba, z dosledno uvedbo odgovornosti in večjo kontrolo so izginili tudi primanjkljaji za točilnim pultom.

Omenimo naj še, da so posvežili in dopolnili kuhinjo. Razen na novo uvedenih specialitet na ražnju so uvedli v jedilnik ribje specialitete. V točilnici so prej točili le draga vstekleničena vina, ki so bila povprečnemu gostu ne-

TOLMIN

dostopna in hotel je zato izgubljal kliente. Zdaj točijo odprta vipavska vina in briško rebulo po 300 dinarjev liter. Z ljudskim odborom in Avtoelektrom so se dogovorili, da bodo pripravljali zanje tople malice. Tako zdaj vsak dan pripravijo po 120 takih malic. Z junijem bodo uvedli ob sobotah ples brez vstopnine. Med turistično sezono pa bodo organizirali še pet gostovanj znanih ansamblov. V bližnji prihodnosti bodo uredili in opremili še prostor nad verando. V kratkem pride v hotel za teden dni prva skupina italijanskih turistov. Gre za skupino 14 ribičev iz Trevisa, ki radi ribarijo v Soči.

Mir

Pogled v del prenovljene pivnice s točilnim pultom v hotelu »Krn« v Tolminu

Regulacija Nikove

Program vodne skupnosti za porečje Soče predvideva letos nadaljevanje regulacijskih del potoka Nikove. Regulacija letos še ne bo v celoti končana do izliva v Idrijco, ker je poprej potrebno regulirati še Idrijco skozi mesto. Letos bodo končana dela do mostu pod hotelom »Nanos« in bodo stala okrog 15 milijonov din.

Volitve so potekale v redu in naglo

Kandidata v 11. volilni enoti sta dobila enako število glasov

Volitve v zbor delovnih skupnosti in občinski zbor občinske skupščine Tolmin so potekale naglo in v najlepšem redu. Na vseh voliščih so zabeležili največji dotok volvicev takoj potem, ko so odprli volišče. V nekaterih krajih, predvsem manjših, pa so volitve zgodaj zjutraj tudi že zaključili. Predvsem sta se odlikovala Robidišče in Tolminske Ravne, kjer so svojo dolžnost državljani opravili že ob 7.20.

V zbor delovnih skupnosti so v tolminski občini v petek volili na 50 voliščih v dvajsetih volilnih enotah. Vpisanih je bilo 4372 volilcev, volivna udeležba pa je bila 96.38 odstotna, čeprav so nekatera podjetja imela težave zaradi razdrobljenosti delovišč oziroma poslovalnic. Okrog petnajst podjetij je volilo stoodstotno — med njimi tudi Pošta, trgovsko podjetje »Bistra« z Mosta na Soči in Metalfleks. Da so gospodarske organizacije dosegle take rezultate, je vplivalo tudi nekako tiho medsebojno tekmovanje.

Na volitvah v zbor delovnih skupnosti sta dva kandidata dobila enako število glasov. V 11. volilni enoti sta kandidirala Laharnar Gabrijel in Pavel Rutar — za vsakega je glasovalo po sto volivcev. Ponovne volitve v tej enoti bodo prihodnji mesec.

Veliko volivcev je opravilo dolžnost v zgodnjih jutranjih urah tudi na nedeljskih volitvah. V volivne imenike je bilo vpisanih 16.867 občanov. Od teh jih je do devete ure volilo že nad 60 odstotkov. Uro kasneje pa so na dvajsetih izmed sto dveh volišč že vsi volili.

Nedeljskih volitev v občinski zbor se je udeležilo 92,8 % volivcev. Še boljša pa je bila udeležba na volitvah v kmetijski skupini zbora delovnih skupnosti, kjer se je od 3633 vpisanih udeležilo glasovanja kar 97,4 % volivcev. V kmetijski skupini so v nedeljo glasovali v petih volilnih enotah na 75 voliščih. -rm

GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN • GLAS IZ OBČIN

Gospodarski interesi so nedeljivi

Povezava Kopra z železnico je postala spričo vedno večjih težav pri odvozu in dovozu blaga iz tovornega pristanišča v zadnjem času tako aktualna, da so se pričeli s tem vprašanjem prav resno ukvarjati v raznih forumih. Zmagalo je spoznanje, da je podaljšanje proge Ljubljana—Kozina do Kopra ne samo nujna potreba slovenskega gospodarstva, marveč tudi interes celotne države. Mimo tega se je pojavila še nova možnost za uresničenje gradnje železnice in nadaljnje razvijanje pristaniških zmogljivosti. Za oboje so se oglasili tuji interesenti, pripravljeni nuditi kredit, ki bi ga vračali s tranzitnimi storitvami. Predstavniki podjetja »Luka Koper« so ponudbo načelno sprejeli in pričeli zadevna pogajanja. Seveda je pri tem potrebno tudi sodelovanje tako republike kakor zveze. Pričakovati je, da bo mogoče najti ustrezne aranžmane in bo Koper končno v doglednem času dobil železniško povezavo.

To je postalo še toliko nujnejše, ker so stavili prevozniki (Intereuropa in Ljubljana-transport) upravi zahtevo po povišanju tarif. Tarife so bile doslej prednostne, kar sta povzročala dva faktorja. Ker ohranja uprava železnic že daljši čas nespremenjene prevozne tarife, so bili tudi kopenski tovorni prevozniki prisiljeni zaradi konkurence popuščati. Drugič so se prevozniška podjetja tudi zavedala, da je treba našemu mlademu pristaniškemu podjetju pomagati pri njegovem nelahkem boju za razvoj in napredek. Vendar morajo upoštevati rentabilnostni račun in poskrbeti za aktivnejšo bilanco. To bi bilo mogoče doseči z revidiranjem pogodbe s podjetjem »Luka Koper« in z izboljšanjem manipulacij na postaji Kozina, kar pa je spet mogoče samo z novimi napravami. V interesu našega pomorstva in prevozništva pričakujemo, da bo mogoče najti zadovoljujoč sporazum.

Prav tako pričakujemo, da bo tudi železniška uprava pokazala polno razumevanje za potrebe našega pristanišča in bo gledala nanj perspektivno. Perspektivno gledati, pomeni razumeti, da bo prav

KOPER

koprski pomorski promet nudil z vsakim zvišanjem ton železnici večje posle in z njimi večje dohodke. Možnosti so pri tem zelo velike, posebno še z razvijanjem tranzita, za kar imamo izredno lepe priložnosti že sedaj, jih pa bomo imeli v bodočnosti še bolj. Za nami leže celinske države z močno industrijsko in drugo proizvodnjo, trgovino in prometnimi potrebami. Prosta cona bo tudi storila svoje. Skratka, reči moremo, da stoje pristanišče, železnica in kopenska prevozna podjetja ob pravilnem medsebojnem razumevanju in akcijski povezavi pred zelo ugodnimi perspektivnimi možnostmi, kar more spet koristiti našemu celotnemu gospodarskemu razvoju. Temu razvoju na ljubo je treba žrtvovati celo morebitne manjše trenutne interese, ker bi z vztrajanjem pri njih onemogočili velike. R. G.

V Postojni je končala z delom sindikalna šola, ki je delovala v sklopu Ljudske univerze. Na sliki: slušatelji in predavatelji šole

DOBRA NAPOVED IZ SEŽANSKEGA »MARMORJA«

Nov proizvod - mozaik

Že nekaj časa se je šušljalo o novem proizvodu. Nekateri so imeli celo priliko, pogledati v delavnico v Lipici. Dolga, predelana konjušnica, mize in na njih še redki primerki. Toda vse to je bil šele poskus. Vse seveda v okviru »Marmora«, ki je sedaj obrat izvozno-uvoznega podjetja »Jadran« v Sežani.

Stvar pa je očitno že dozorela. Pred kratkim je delavski svet »Jadrana« poslal občinskemu ljudskemu odboru vlogo, naj bi dovolil razširiti predmet poslovanja še na proizvodnjo in montažo mozaika za domače potrebe in za izvoz. S tem naj bi se v obratu »Marmor« osnovala posebna ekonomska enota, ki bi spričo spodbudnih perspektiv pomagala obratu pri ustvarjanju potrebnih skladov. Na nova delovna mesta, ki jih bo zaenkrat 45, naj bi se premestila delovna sila, ki v kamnolomih ne pride več v poštev.

Po predvidevanjih delavskega sveta bo znašala letna proizvodnja 10.500 m² lepljenega mozaika raznih vrst v vrednosti približno 100 milijonov dinarjev.

Razumljivo je, da je občinski ljudski odbor glasoval za nov proizvod, kakor bi z zadoščenjem glasoval še za marsikaj, kar bi prispevalo k dvigu gospodarstva občine. *BORIS*

Na zadnjih zborih volivcev, ki so bili 17., 18. in 20. maja, so volivci ob razpravi o predlogu družbenega plana občine dali številne predloge s področja komunalnih zadev.

Da bi vsaj za silo zadostili številnim potrebam, je občinski ljudski odbor na seji 21. maja sklenil, naj se ob reviziji proračuna po prvem polletju poveča dotacija krajevnim skupnostim od sedanjih pet na sedem milijonov dinarjev.

Nova občinska skupščina pa bo morala nujno razpravljati še o drugih predlogih in pripombah volivcev, zlasti na področju zdravstvene službe, odkupov kmetijskih pridelkov in blagovnega prometa. BORIS

* * *

Pri bodoči občinski skupščini bodo ustanovili posebno komisijo, ki bo spremenila in dopolnila odlok o občinski dokladi. Tako naj bi nastale večje razlike med dajatvami tistih, ki živijo ali imajo zemljo v višjih in odročnih legah in onih, ki so v nižinah, ob cestah ali v bližini mesta.

* * *

V Sežani bo treba urediti kanalizacijo. Načrti so že gotovi. Razen tega imajo v načrtu še ureditev okrog sežanskih stolpnic in nabavo opreme za otroški vrtec.

* * *

Letošnji družbeni plan predvideva milijardo 279 milijonov dinarjev investicij v gospodarstvo in 517 in pol milijona negospodarskih investicij. Skupno je za investicije predvideno 24 % več kot lani.

* * *

Letos bodo zgradili v sežanski občini 79 stanovanj v skupni površini 4.390 m², in sicer 4 garsonjere, 3 enosobna, 45 dvosobnih in 27 trosobnih stanovanj.

* * *

Investicije za kulturno-prosvetno dejavnost bodo letos izkoristili za začetek gradnje osnovne šole v Divači in v Hrpeljah.

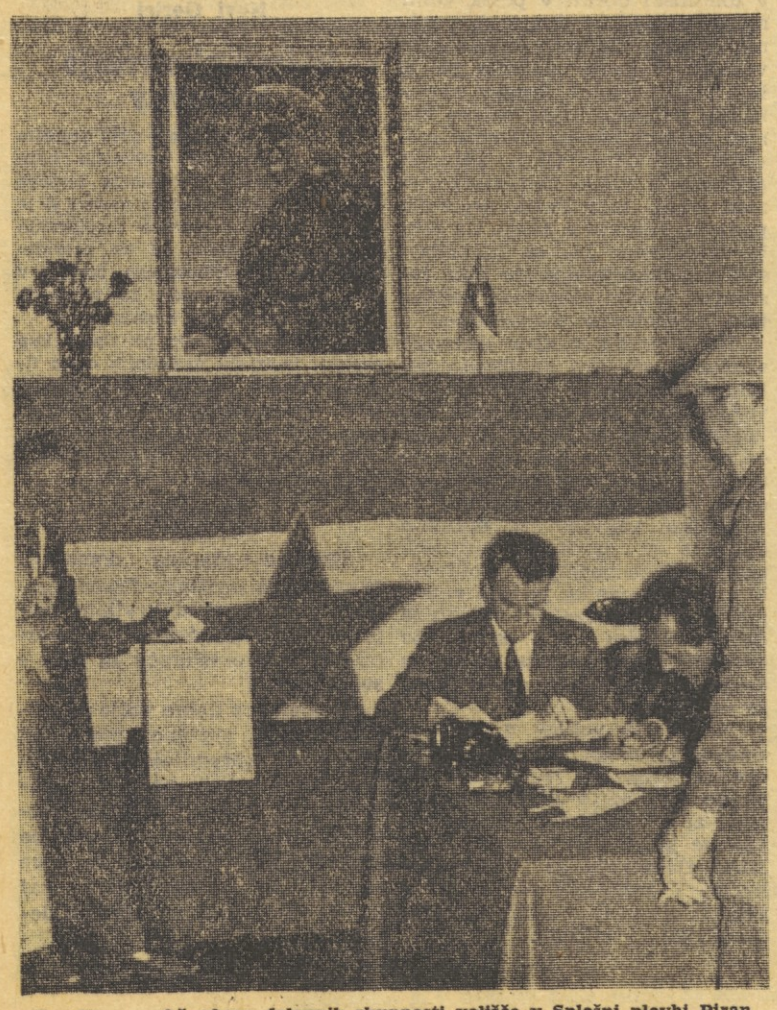

Z volitev v obč. zbore delovnih skupnosti volišče v Splošni plovbi Piran

KUP PEREČIH VPRAŠANJ IN PROBLEMOV V RIŽANI IN OKOLIŠKIH ZASELKIH

V Rižani čakajo na odgovor

Zbor volivcev naselij Rižana, Čepki, Rozar, Kortine, Stepani in Karnica je sklenil 29. aprila letos, naj nekatera gospodarska vprašanja tega predela obravnava javna tribuna občanov 1. junija zvečer v rižanski šoli. Imenoval je posebno komisijo, ki naj pripravi gradivo, hkrati pa ga pred tem dostavi tudi občinskemu ljudskemu odboru v Kopru, da bi lahko ta o določenih problemih dal na sestanku občanov ustrezna pojasnila.

Oglejmo si, za katera vprašanja pravzaprav gre. Komisija je pripravila za razpravo naslednje probleme: javne luči in razsvetljava sploh v vasi Rižana in naselju Čepki, pitna voda na tem področju, gradnja mostu čez Rižano v Rižani, vzdrževanje šolskega poslopja in pouk tretjega razreda v Rižani, čakalnica na avtobusni postaji v Rižani in obhod ob glavni cesti od Rižane do Čepkov.

Rižana in Čepki ležita ob glavni, izredno frekventirani cesti, po kateri posebno v letni sezoni vsak dan brni po nekaj tisoč avtomobilov, ustavi pa se po nekaj sto turistov. Žal pa ne Rižana in ne Čepki nimata javne razsvetljave. Vaščani — okrog 400 jih je — se sprašujejo, kako da je javno razsvetljavo mogel dobiti celo Zanigrad s svojimi 20 prebivalci, medtem ko oni na vse svoje zahteve niso dobili nikoli niti poštenega odgovora. Velikokrat se je že pripetilo, da je avtomobilist, ki se je od Črnega kala pridrčal s pokvarjenim vozilom do Rižane, sredi noči budil vaščane, da so mu svetili s petrolejko, ko je popravljal okvaro . . .

O tem so krajevni odbor in zbori volivcev razpravljali že štirikrat — ne glede na številne žolčne razprave v gostilni in na cesti. Z vseh štirih sestankov so bili poslani občini zapisniki. Trikrat so volivci ostali sploh brez odgovora, četrti pa jih ni zadovoljil.

Razen tega je v omenjenih zaselkih tudi vprašanje napetosti toka, saj je zvečer tako slab, da si z njim ne morejo nič pomagati — žarnice komaj brlijo, radia pa sploh ni slišati.

Ironija je, da prav mimo vasi vodi glavna cev Rižanskega vodovoda, pa prebivalci nimajo urejene preskrbe z vodo. Gornja Rižana je sploh brez nje in je ni niti v šoli; tudi za rešitev tega problema je bilo že kup brezuspešnih intervencij. Še na slabšem so prebivalci zaselkov Kortinak, Korelči, Stepani in Rozar. V Korelčih jo zajemajo kar iz reke Rižane in seveda za pitje ni primerna; rešitev za Stepane in Rozar je predvidena z zajetjem, za kar je že nekaj denarja, nekaj pa ga bo še treba, da bi lahko Vodna skupnost pričela z delom.

Poseben problem za Rižano je most iz vasi čez vodo na ono stran, kjer imajo vaščani svoje njive. Letos jih niso mogli pošteno obdelati in pognojiti prav zaradi tega, ker ni bilo mostu. O tem problemu so vaščani že tudi veliko govorili na svojih sestankih. Sprejeli so sklep, da most zgradijo in so delo poverili komunalnemu servisu Koper. Toda ker ta ni imel potrebnih izkušenj glede naraščanja rečne gladine v deževnem vremenu, je spustil most pregloboko v rečno strugo, zaradi česar bi most zadrževal vodo, ki bi zato poplavljala cesto. Krajevni odbor je zato gradnjo zadržal in posredoval, naj graditelji dvignejo most na primerno višino. Gradnja tudi veliko prepočasi teče in bodo občani močno prizadeti, ker ne bodo mogli v redu spraviti sena in opraviti drugih poljskih del v bližnji jeseni, v kolikor ne bo most hitro zgrajen.

Pereče je tudi vprašanje popravila šolskega poslopja. Treba je prekriti streho in nastaviti strelovod, opleskati okna, vrata in polkna, nadoknaditi manjkajoča polkna, postaviti drvarnico (zdaj premog razpada kar na prostem) ter popraviti odpadajoči omet in pobeliti vso stavbo, ki že od dograditve leta 1928 ni bila popravljena, čeprav so jo med zadnjo vojno v njej bivajoči vojaki poškodovali. Šolski odbor pa še vedno čaka na obvestilo, kaj je s tistimi 700 tisočaki, ki jih je občinska komisija predvidela za najnujnejša popravila.

Na več sestankih so rižanski volivci zahtevali, naj bo še naprej v Rižani tudi tretji razred, ki so ga pred časom prestavili v Dekane. Za to so pogoji, razen tega pa bi odpadel prevoz in nenehna nevarnost zaradi morebitne nesreče na križišču v Rižani.

Neurejen je tudi stanovanjski fond v šoli. Ena učilnica mora biti po sili razmer še vedno skladišče pohištva učiteljice, ki sicer poučuje v Črnotičah, v enem stanovanju pa je zasebna stranka, ki bi ji bilo treba najti drugo stanovanje, šolsko pa dodeliti učiteljskemu kadru.

Občani zahtevajo ureditev cestnega ovinka sredi vasi Rižana, kjer je že bilo več nesreč. Pripravljeni so pri tem sodelovati s prostovoljnim delom, hkrati pa čakajo na odgovor občine in cestnega podjetja. Prav tako so občani pripravljeni pomagati s prostovoljnim delom zgraditi čakalnico na avtobusni postaji; to pa naj bi zgradila prizadeta avtobusna podjetja s skupnimi sredstvi.

Volivci Rižane in okoliških zaselkov so vsa navedena vprašanja posredovali občinskemu ljudskemu odboru v Koper s prošnjo za proučitev in odgovor, ki naj bi ga odgovorni funkcionarji občine in izvoljeni odbornik dali občanom na omenjenem sestanku — javni tribuni. (r)

KOPER:

JAVNA TRIBUNA SZDL

Krajevni odbor SZDL IV. mestne četrti v Kopru priredi v petek, 31. maja, ob 20. uri v svojih prostorih na Ribiškem trgu javno tribuno. Na dnevnem redu je problematika te četrti: otroško igrišče, razsvetljava, kanalizacija, rušenje dotrajanih objektov itd.

NA ZADNJI SEJI OBČINSKIH ZBOROV V SEŽANI SO SPREJELI DRUŽBENI PLAN ZA LETO 1963

Vroča kri zaradi divjih prašičev

Zaradi reorganizacije hrpeljske občine, katere del se je priključil k sežanski komuni, so morali predlog družbenega plana spreminjati in ponovno o njem razpravljati na zborih volivcev. Tako sta lahko oba občinska zbora v Sežani šele zdaj sprejela družbeni plan za leto 1963. Obenem je bila to zadnja seja (v torek, 21. maja) pred volitvami novih občinskih zborov.

Ker gospodarska gibanja v preteklem letu niso bila povsem zadovoljiva in je bil največji izpad v odnosu na plan v kmetijski in v industrijski proizvodnji, je bilo okrog letošnjega plana mnogo živahnih razprav. Posebno še, ker predvidevajo za letos porast družbenega proizvoda za 22 % in povečanje narodnega dohodka za 23 odstotkov. To predvideno povečanje temelji na realnih možnostih in delovni kolektivi so ga sprejeli. Uresničitev teh načrtov bo ustvarila pogoje za nadaljnji razvoj gospodarstva, osebne potrošnje in družbenega standarda v občini. Seveda pa bodo ob tem potrebni napori in prizadevanja vseh občanov.

Pripombe, ki jih je bilo slišati na zborih volivcev ob razpravah o predlogu družbenega plana, so si zelo podobne. Domala povsod so govorili o problemih vode, cest, odkupa kmetijskih pridelkov in odnosa med zadrugo in zasebnim proizvajalcem. Ponekod je bilo slišati o neurejenih vprašanjih zdravstvene službe, drugod želijo, naj bi imelo prioriteto šolstvo, zelo veliko pa je še govora o ogromni škodi, ki jo povzročajo kmetovalcem divji prašiči. Tudi na seji občinskih zborov je prišlo do ostre polemike med kmeti in člani lovskih družin. Kmetje očitajo lovcem, da se zanimajo samo za plemenito divjad in da pustijo divjim prašičem, da samopašno orjejo po že obdelanih njivah in uničujejo posevke, kot so že v jeseni uničevali pridelke. Pritožujejo se še, da lovske družine ne plačujejo dejanske škode in baje je prišlo ponekod tako daleč, da imajo kmetje namen zapustiti svoje domačije. Na drugi strani se lovci branijo, češ da so plačali vso tisto škodo, ki so jo kmetje prijavili in se pritožujejo, da jim kmetije niso hoteli pomagati pri pogonih na divje prašiče. Razprava o divjih prašičih je na zadnji seji sežanskih občinskih zborov dvignila temperaturo in razburila kri bolj kot katerakoli problematična postavka družbenega plana.

Dalj časa so se odborniki še zadržali pri krajevnih skupnostih, ki jim je plan zagotavljal 5 milijonov dinarjev. Ugotovili so, da je to odločno premalo za številne potrebe. Zato so sklenili, naj bi to postavko zvišali na 7 milijonov, naloga krajevnih skupnosti pa bo, da bodo ta denar naložile tja, kjer so potrebe najnujnejše in kjer bodo naložbo še poplemenitili in obrestovali z lastnim delom. To postavko naj bi po predlogu sveta za družbeni plan in finance zvišali ob rebalansu proračuna. Z. L.

Lepši in prijaznejši

Vendar je še precej stvari, ki kazijo koprsko podobo

Letošnja pomlad je pri urejanju Kopra nedvomno daleč pomembnejša kot so bila prejšnja leta. Urejena in asfaltirana je cesta na Voikovem nabrežju, pretlakovana je Župančičeva ulica in obe sta dobili novo kanalizacijo. Sedaj urejajo Muzejski trg in asfaltirajo trg med trgovino »Dom« in Triglavsko slaščičarno, obenem pa še hodnik od Triglava dalje do južnega vogala pred Narodno banko. Temu bi bilo treba dodati popravilo ulic in cest, ki jih je uničila letošnja ostra zima, čeprav ne bi mogli reči, da je bilo delo v celoti res dobro opravljeno, kakor bi bile mogoče tudi kritične pripombe glede planiranja parkirnega prostora pred gostiščem »Stadion«. Končno je pa treba dodati še podzemeljsko napeljevanje kablov po najvažnejših ulicah, cestah in trgih ter pričetek del za dokončno ureditev depresije med mestom in Semedelo z novo glavno semedelsko cesto.

Koper bo v nekaj dneh, ali vsaj tednih, veliko lepši in prijaznejši, kot je bil še nedavno. Toliko bolj bi zato bilo škoda, da bi pustili vnemar nekaj malenkosti, ki pa vendar kvarijo mestno podobo. Po dograditvi novega zdravstvenega doma so delavci pričeli podirati zid za stolnico med baptisterijem in Ljudsko knjižnico, a podrli so ga samo približno pol metra od vrha, nakar so nadaljnje podiranje opustili. Ker vrh ni več zaključen in trden, se ves zid z vrati ragiblje in grozi, da se bo zrušil na ljudi, ki hodijo tam mimo. Če že ne zaradi grdega videza, ga je treba podreti vse do tal zaradi varnosti. S tem se bo odprl tudi pogled na zanimivo stavbo baptisterija, ki sega nazaj v 12. stol., in je zdaj mogoč samo s pročelne strani. Mislimo, da bi se morala s tem strinjati tudi služba za varstvo spomenikov?

Nič manj ne kvari podobe mesta podrtija poleg stopnic v Glagoljaški ulici za hišo Toto. Pozimi se je vdrla streha in tudi del zidu se je zrušil na ulico. Gotovo ne bi bilo treba veliko stroškov, da bi podrtijo odstranili, zlasti še, ker je v nevarnosti, da se bo dalje rušila. Mimo tega bi mogli našteti še nekaj podrtij, ki kličejo po odstranitvi, pa vsaj niso na najbolj vidnih mestih.

Naši kraji

BORŠT

Na raznih sestankih v vasi so že večkrat govorili o telefonski povezavi vasi z zunanjim svetom, ker je ta vasica sicer povsem odrezana in v svoji samoti v primeru takšne ali drugačne nuje odvisna le od hitrih nog, dvokolesa ali kvečjemu motocikla. Zdaj pa so vaščani dobili določna zagotovila, da bo telefonska napeljava v vas urejena najpozneje v dveh letih. Izvedbo te naloge je prevzelo PTT podjetje v Kopru, ki že pripravlja potrebno dokumentacijo.

Glede propustnic maloobmejnega prometa je bilo ustrezno priporočilo dostavljeno Zveznemu državnemu sekretariatu za zunanje zadeve v Beograd za Mešano mednarodno komisijo, ker spada to v njeno pristojnost, in je rešitev tega vprašanja izven moči lokalnih činiteljev.

IZ TRSKA

Vaščani so zahtevali ureditev ceste, ki jo zdaj že popravljajo. Svojo stavbo splošnega ljudskega premoženja pa bo popravil krajevni odbor, ki bo za to dobil potrebno dotacijo ObLO Ko-

TRUŠKE PRI MAREZIGAH

Tudi poslopje podružnične šole v vasi je nujno potrebno popravila in ureditve. Predračun stroškov pravi, da bi bilo za to potrebno 3,060.030 dinarjev. Koprska občina bo te denarje zagotovila v svojem družbenem skladu za financiranje šolstva ali pa bo za to najela poseben kredit. Kolikor bo zadostno število učencev iz vasi, bo prihodnje leto na tej šoli odprt tudi IV. razred.

Pereče — in vse kaže, da tudi nerešljivo — pa ostaja še naprej vprašanje prevoza šoloobveznih otrok iz Trušk in okolice v popolno osnovno šolo v Marezigah. ObLO Koper je storil vse, da bi vzpostavili avtobusni promet na tej relaciji. Vendar pa podjetje Slavnik tega noče storiti, ker je proga nerentabilna in cesta izredno slaba. V skrajnem primeru bi podjetje pristalo na vzpostavitev proge pod pogojem, da bi občina krila dnevno izgubo 13 tisoč din ali skoraj tri milijone dinarjev letno, ki pa jih seveda za zdaj nikjer ni in bo treba to vprašanje rešiti drugače.

Vaščani se pritožujejo, da je treba daleč celo po najosnovnejše življenjske potrebščine, ker nimajo doma nobene trgovine. Bilo bi zato priporočljivo, če bi nekdo izmed vaščanov odprl v vasi zasebno gostilno in bi v gostišču prodajal obenem tudi druge predmete široke potrošnje, kot tobak in razno špecerijsko blago, ker je to po zakonu dopustno. per.

IZ POMJANA

Ureditev ceste med Pomjanom in Župančiči, za katero so se zavzemali volivci na svojem zboru, spada v pristojnost krajevnega odbora. Za njeno popravilo je koprska občina dodelila 150 tisočakov in gramoz. Za dokončno izgradnjo je bilo predvidenih pet milijonov, vendar pa jih za zdaj žal ni na razpolago, zato bo treba na dokončno ureditev tega vprašanja še nekoliko počakati.

IZ HRVATINOV

Občani so na svojih sestankih že večkrat postavili vprašanje ruševin sredi naselja, ki kazijo vso vas. ObLO Koper je zdaj obvestil volivce, da ruševine lahko odstranijo in prostore uredijo.

IZ ŠKOFIJ

Koprska občina bo letos dodelila dve stanovanji vaškim učiteljem, obenem pa predvideva tudi adaptacijo vseh potrebnih stanovanj. Računa tudi s popravilom šolske stavbe in bo za ta namen skušala predvideti potrebna sredstva v svojem družbenem skladu za šolstvo.

Preskrbo z vodo na »forteci« bo uredil Rižanski vodovod, glede odvoza smeti pa naj se krajevni odbor podogovori s Komunalnim servisom, za kar bodo morali vaščani plačevati storitve po ustreznem ceniku.

PREGARA PRI GRAČIŠČU

Vaščani Pregare so pred časom postavili vprašanje ureditve in gradnje popolne osemletne osnovne šole v svojem naselju. Vendar pa za to za zdaj ni nobenih pogojev, ker je za popolno osnovno šolo treba najmanj od 400 do 500 učencev. Sedanja šola zadostuje za nižje razrede, višji pa so v Gračišču in se učenci tako in tako vozijo tjakaj v šolo.

IZ GAŽONA PRI ŠMARJU

Preskrba z vodo je za zdaj v vasi urejena. Treba pa bo urediti vprašanje vzdrževanja vodovodnih naprav, da bo nekdo stalno skrbel zanje. Naročena je že tudi izdelava korita za napajanje živine, za popravilo ceste v vasi pa je občina dodelila potrebni gramoz.

IZ KRKAVČ

Vaščani zahtevajo popravilo ceste v vas in skozi naselje. Koprska občina je za ta namen dodelila gramoz in 50 tisočakov, vendar pa spada cesta v krajevno pristojnost in morajo za njeno ureditev poskrbeti vaščani sami. Prav tako bi morali nekoliko poskrbeti sami tudi za pripravo drenaže nad vaškim vodnjakom, kot je to predlagal občinski oddelek za komunalne zadeve in gradnje, ker sicer preti, da bo gnojnica začela vdirati med pitno vodo.

JUBILEJNI KONCERT OB DESETLETNICI DELOVANJA PRIMORSKEGA AKADEMSKEGA ZBORA »VINKO VODOPIVEC«

Šestnajst glasbenih doživetij

Letošnjo nagrado iz sklada Srečka Kosovela je podelil Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev zboru »Vinko Vodopivec« za njegovo uspešno desetletno delo in za umetniške dosežke na področju vokalne glasbe

Ob desetletnici svojega delovanja je Primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec« priredil jubilejni koncert v Ljubljani, Kopru in Novi Gorici. To ni bil samo jubilej zborove glasbene zmogljivosti in dosežkov, ampak tudi potrditev zveste ljubezni do pevske družabnosti, ki je tako značilna lastnost ožje domovine mladih pevcev. S programom, ki so ga izbrali za jubilejni koncert in ki ga bo strokovno ocenil naš sodelavec, so mladi člani zbora »Vinko Vodopivec« hoteli pokazati, kakšna naj bi bila sodobna pot dobrega amaterskega zbora.

V desetih letih obstoja je zbor izmenjal več dirigentov in številne člane. Kljub temu ga je pot s kratkimi zastoji peljala nenehno navzgor. O tem pričajo številna gostovanja in priznanja doma in v tujini in to nam je potrdil tudi jubilejni koncert. Posebnega priznanja za svojo uspešno dejavnost je bil zbor deležen prav na koncertu v Kopru, v soboto, 25. aprila 1963, ko mu je predsednik Okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev Ivan Mavsar izročil letošnjo nagrado iz sklada Srečka Kosovela. To nagrado podeljuje Okrajni svet vsako leto za najboljše dosežke na kulturno-prosvetnem področju. Razen tega svečanega obeležja pa je srečanje v Kopru zazvenelo še na izredno topli prijateljski struni, ki ga občinstvo pač ni znalo izraziti drugače, kot da je dolgo ploskalo in si prijateljsko izsililo podaljšek koncerta.

Ob svoji deseti obletnici plodnega delovanja je Primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec« izdal publikacijo, v kateri so objavili program in tekste svojega jubilejnega koncerta. Spodbudne in priznanja polne besede so jim napisali pokrovitelji jubileja dr. Makso Šnuderl, Branko Babič, France Bevk, Ivan Regent in Davorin Ferligoj. Dragoceno kroniko desetih let je prispeval Tomaž Pavšič, glasbeni kritik Rafael Ajlec pa je prispeval komentar o pomenu zborovskega petja za Primorce in besedo o programu za jubilejni koncert.

Zdaj pa še strokovna beseda o jubilejnem koncertu zbora »Vinko Vodopivec«:

Izbor pesmi, za katere se je odločil dirigent Ciril Krpač, je obsegal štiri premišljeno odtehtane dele, ki bi v skopih obrisih kazali takle videz: štiri pesmi iz tako imenovane renesančne dobe (čeprav je ta izraz nemara malce ohlapen in zajema preširoko polje), potem štiri pesmi slovenskih skladateljev, od katerih sta dva doživela prvo izvedbo svojih skladb; sledil je poseg v jugoslovansko ljudsko pesem, seveda v priredbi naših najpomembnejših skladateljev. Četrti, zadnji del sporeda je bil še najbolj raznolik, sestavljale so ga štiri pesmi, dve narodni in dve umetni.

Sedanji dirigent Primorskega akademskega zbora »Vinko Vodopivec« CIRIL KRPAČ

Šestnajst pesmi je pomenilo šestnajst različnih občutij, vezala jih je le enaka toplota, neposrednа in — v nekaterih primerih — prvinska. Kar zadeva zbor, je takole: kljub razumljivi fluktuaciji — vsako leto diplomira precejšnje število članov, ki jih potlej nadomestijo novi — je to telo ubrano in pevsko lepo uglašeno. Razmerje med posameznimi glasovi je takšno, kot si ga dirigent lahko samo želi, morebiti pa je nekaj pomanjkanja pri drugih basih; zbor bi si lahko pomagal s pritegnitvijo starejših pevcev, ki bi verjetno prav radi sodelovali.

Spored: predvsem je potrebno omeniti obe krstni izvedbi, »Istrske voznike« koprskega skladatelja Ivana Ščeka, napisane na besedilo Alojza Kocjančiča, in »Srečku Kosovelu« Zvonimira Cigliča, ki je za svojo uglasbitev uporabil tekst Marjana Štancerja.

Morda je nenavadno, toda obe skladbi imata nekaj skupnega: oba skladatelja — eden je iz Vipave, drugemu je rod iz Kojskega — sta našla isti trpki izraz, istrskega in kraškega. Način obravnave besedila je seveda različen; medtem ko se je Ciglič naslonil na besedilo in ga skušal dosledno s svojo glasbo razlagati (kar mu je brez dvoma uspelo), je Ščeк napravil iz Kocjančičevega teksta obliko, ki ima malo primerov v slovenski glasbeni literaturi: s petdelno, harmonično urejeno formo je skladatelj ustvaril več kot pomembno delo. Zasluga zbora »Vinko Vodopivec« pa je, da je ta forma doživela tudi realizacijo. Morda v zasnovi ni bila popolna, vsaj ne takšna, kot si jo je želel skladatelj, vendar pa je dirigent napravil vse, da vsaj približno zadosti tistemu, kar sta vedela on in avtor: namreč, da je najvažnejše dati občinstvu tisto pesem, ki mu bo ostala najdlje v spominu zato, ker je njegova.

Dirigent Ciril Krpač je zelo muzikalen, sugestiven in mlad pevovodja; vse tri lastnosti so vredne svojega pomena. Nič ni važno, če se njegove geste ne skladajo s predpisanimi šolskimi merili, važno je, da ga pevci razumejo in na njegove gibe pravilno reagirajo. Morda mu bo kdo očital, da nekaterih pesmi ni interpretiral po ustaljenem načinu; slehernemu glasbeniku je jasno, da je moč vsako pesem poustvariti vsaj na deset načinov, ki so lahko vsi muzikalni in vsebinsko utemeljeni. Gre le za osebnost, ki stoji pred zborom. Ciril Krpač pa je osebnost, ki bo lahko še dostikrat stala pred zborom.

Vladimir Lovec

film

ZAGREBŠKI KRATKOMETRAŽNI DOKUMENTARNI FILM

V Zagrebu je Frano Vodopivec posnel in zrežiral kratkometražni dokumentarni film »Obraz mojega mesta«, v katerem je prikazal življenje in razvoj Zagreba v zadnjih letih. Konjo tega filma je predsednik zagrebškega ljudskega odbora Venčeslav Holjevac poslal predsedniku republike Josipu Brozu - Titu skupno s pismom, v katerem mu sporoča pozdrave in vse dobre želje Zagrebčanov.

KINO »SAVA« SO IZROČILI MLADINI

Ob letošnjem dnevu mladosti je delavski svet kinematografskega podjetja Ljubljana sklenil, da izroči ljubljanski mladini dosedanji kino »Sava« v Šiški. S tem so pokazali veliko razumevanje za namene zavoda Pionirski dom, ki želi razširiti svojo filmsko-vzgojno dejavnost.

V Ljubljani je že Mladinski kino na bežigrajskem področju. Le-ta ima tudi stranske prostore za klubsko delo. Tako ima ljubljanska mladina na razpolago kar dva kinematografa, kar je vsekakor razveseljivo dejstvo in odpira mladini nove možnosti za ogled filmov in za filmsko vzgojo.

Prizor iz Marodić-Grünove drame »Operacija Altmark« v uprizoritvi amaterskega odra »Franjo Sornik« iz Izole. Režija Albin Penko

Operacija Altmark

Teden dni po domači premieri so člani amaterskega odra »Franjo Sornik« iz Izole gostovali preteklo sredo, 29. t. m. v koprskem gledališču. Izvajali so Marodićevo dramo »Operacija Altmark«, ki jo je prevedel in priredil Herbert Grün. Avtor je staro temo, dobro znano iz starih kriminalk in detektivk, presadil v čas druge svetovne vojne, s čimer je hotel dati delu sodobnejšo obeležje. Kljub obrabljeni zgodbi o dveh vohunih različnega spola je Marodić — vsaj v začetku — dokaj spretno zapletel dogajanje, toda ob koncu mu je vse skupaj popolnoma zvodenelo v solzavo ganljivko. Škoda, kajti naslov drame obeta nekaj več!

Režiser Albin Penko je sicer vložil v delo precej truda, toda rešiti drame s tem seveda ni mogel. Uspelo pa je Penku, da je ustvaril dober lik brezobzirnega nacifašističnega oficirja. Precej manj uspešno so se spoprijeli s svojimi vlogami drugi igralci, Janko Markelj, Viljem Tomšič in Dunja Makuc.

Razveseljivo je sicer dejstvo, da izolski amaterski oder dela in da mu s požrtvovalnostjo in prizadevnostjo uspe pripraviti letno nekaj premier. Še več uspeha pa bi poželi prizadevni člani, če bi skrbneje izbirali repertoar. Z ljudskimi igrami so imeli bolj srečno roko in verjetno bi bila to smer, v kateri bi se lahko še nadalje razvijali. Z. L.

ZALOŽBA LIPA LETOS 22 KNJIG

France Bevk — novi predsednik koprske založbe Lipe

Ob izteku mandatne dobe dosedanjemu založniškemu svetu založbe LIPA je Okrajni odbor Socialistične zveze na novo imenoval njen založniški svet v naslednjem sestavu: France Bevk, Lado Kozak, Ivan Mavsar, dr. Svetozar Polič, Stane Škrabar, Julij Titl, Srečko Vilhar in Marcel Rožanc, ki je kot direktor založništva ČZP Primorski tisk član sveta po svojem položaju. Na svoji prvi seji, ki je bila v soboto 18. t. m., si je založniški svet po predlogu prisotnega predsednika Okr. odbora Socialistične zveze tov. Ivana Lapajneta izvolil književnika Franceta Bevka za svojega predsednika.

Začetek seje je bil posvečen spominu umrlega dr. Bogomira Magajne, ki je vse od ustanovitve založbe Lipa trinajst let z vso požrtvovalnostjo opravljal zahtevno in odgovorno dolžnost predsednika založniškega sveta in uredniškega odbora založbe, kakor je to poudaril v svojem komemorativnem govoru tov. Srečko Vilhar.

Ob pregledu izvajanja svojega letnega knjižnega programa je založniški svet ugotovil, da bo letos dejavnost založbe Lipa, ki je lani obsegala 13 izdanih knjig, močno porasel, saj so vsi izgledi za to, da bo njena letošnja knjižna setev obsegala naslednja dela: Ivan Čampa — Ivje se iskri (že izšlo), Bernard Gorsky — Moderni Robinzon (že izšlo), Lawrence — Ljubimec lady Chatterley (ponatis), Miroslav Košuta — Morje brez obale (pesmi — pred izidom), Stendhal — Parmska kartuzija (izide junija), Sergeanne Golon — Angelika (julija), Tone Svetina — Orlovo gnezdo, France Bevk — Zablode, Marta Grom — Izpoved žene, J. F. Cooper — Izvidnik, Cooper — Prerija, Angelo Colleoni — Krošnja nad reko, Jack Oleck — Messalina, André Soubiran — Ljudje v belem (ponatis v treh knjigah), Sigrid Undset — Olav Audunov sin, Françoise Sagan — Čez mesec, leto dni, Ilija Ehrenburg — Hulio Hurenito, Stanka Vilhar — Sence pod Matajurjem, Hans Fallada — Kdor je jedel iz pločevinaste sklede itd. Razen tega bo založba izdala tudi zbirko novel dr. Bogomira Magajne »Zaznamovani«, ki jo je še pred njegovo smrtjo sklenila izdati za njegovo 60-letnico, ki je, žal, pokojni pionir založbe ni dočakal. Tako naj bi založba v letošnjem letu izdala vsaj 22 knjig, ki pa se jim bo verjetno pridružilo še nekaj novih del, če bodo pravočasno urejene nekatere nadaljnje avtorizacije in če bodo nekateri avtorji za časa predložili založbi dogovorjene rokopise. *S. Š.*

Književnik FRANCE BEVK

RAZŠIRJENA DEJAVNOST POMURSKE ZALOŽBE

Kardelj: POTOVANJE SKOZI ČAS

Ko je letos dobila Pomurska založba status manjšinske založbe, je primerno razširila založniški program tudi v madžarskem jeziku. Da ga ni razširila še bolj, je pripisati okoliščini, da nima na voljo dovolj veščih prevajalcev v ta jezik. Že v prejšnjih letih ni mogla v celoti uresničiti založniškega programa v madžarščini prav zaradi tega, ker ni bilo ustreznih prevodov.

Kljub temu bo založba letos izdala vsaj štiri dela v madžarščini, in sicer: **Miška Kranjca »Izbrane povesti«, Frana Levstika »Martin Krpan«, eno Cankarjevo delo, Kmečki koledar Pomurja in eventualno ponatis Prežihovih »Solzic«.**

Tudi ostali program Pomurske založbe dopolnjuje založniško dejavnost drugih slovenskih založb. Ves čas po osvoboditvi smo na primer zaman čakali na drugo izdajo **Kardeljeve knjige »Potovanje skozi čas«,** ki je izšla pred tridesetimi leti v prvi izdaji pri Mladinski matici; sedaj bo to vrzel izpolnila Pomurska založba. Knjiga bo izšla v zbirki poljudnoznanstvenih del. Od tistih, ki so v tej zbirki že izšle, naj omenimo le »Progresivna preusmeritev političnega gibanja med vojnama v Sloveniji in Trstu«, ki bo kmalu razprodana, ter zbornik »Prekmurski Slovenci v zgodovini«. Letos bodo poleg Kardeljeve knjige izšle še naslednje: **Franc Zadravec »Miško Kranjec«, Cvetko Golar »Mladostna srečanja« in Božidar Borko »Na poteh življenja«.** Konec leta bo izšla verjetno še **publikacija, posvečena osemdesetletnici Ivana Regenta,** v kateri bo izviren tisti del, ki obravnava ljudsko gibanje na Koroškem.

Med izrednimi izdajami bodo izšle: Spominska izdaja o Slavku Ostercu, ki jo je uredil Vanek Šiftar, »Prispevki k zgodovini Pomurja« kot zbirka del, nagrajenih iz Sklada Štefana Kovača, ter Zadružni koledar za leto 1964. V programu je tudi delo Nikice Brumnove: »Tiskarne in časopisi v Pomurju«. I. K.

Festival v Celju

Primorski okraj bodo zastopali zbori iz Solkana, Sečovelj, Nove Gorice in Tolmina

Dne 30. maja se bo začel v Celju mladinski pevski festival, ki ga bodo naznanile fanfare na Trgu svobode in uvedel slavnostni koncert v Narodnem domu. Ob tej priložnosti bodo odprli še razstavo narodnih instrumentov in mednarodno razstavo učnih knjig in priročnikov za glasbeni pouk v osnovnih šolah.

Med številnimi mladinskimi pevskimi zbori iz vse republike bodo zastopali primorski okraj zbori iz Solkana, Sečovelj, Nove Gorice in Tolmina. Razen pevskih zborov pa bodo nastopali tudi mladinski orkestri, in sicer Murske Sobote, Maribora in Ljubljane. Iz drugih republik bodo nastopili zbori iz Hrvatske in Hercegovine, iz drugih držav pa iz Avstrije, Madžarske in Bolgarije.

kulturna kronika

JUGOSLOVANSKI FESTIVAL JAZZA NA BLEDU

Od 6. do 9. junija bo na Bledu IV. jugoslovanski festival jazza. Izvajali bodo najnovejša dela te glasbene zvrsti, poleg 15 domačih ansamblov iz Ljubljane, Zagreba, Beograda, Novega Sada in Sarajeva bo sodelovalo tudi več tujih ansamblov in orkestrov. V okviru festivala bo tudi posvetovanje o jazzu in nekaj predavanj.

OPERNI FESTIVAL V OPATIJI

Letos bo operni festival v Opatiji od 1. julija do 19. avgusta, kot navadno v organizaciji »Opatijske pozornice« in Narodnega kazališta Ivan Zajc z Reke. Da bi bile predstave čimbolj reprezentativne, so angažirali znane domače in tuje soliste.

NOVINARSKA KATEDRA V LJUBLJANI

V okviru Visoke šole za politične vede bo v jeseni začela delo novinarska katedra. Odprta bo na drugi študijski stopnji za slušatelje Visoke šole za politične vede, kot tudi za študente drugih ljubljanskih fakultet. Študij bo trajal dve leti. Katedra naj bi vzgajala novinarski kader za časopise, radio, televizijo in informacijsko službo.

DRUŽBENA KONTROLA NAD FESTIVALI

V Beogradu je bilo pred kratkim posvetovanje o festivalih. Sklenili so, da je treba dejavnost številnih kulturno-umetniških pregledov zajeti z vsestransko družbeno skrbjo, tako da bi čim bolj ustrezala dotičnim potrebam in možnostim. Obenem pa so na posvetovanju zahtevali, naj organizatorji proučijo možnosti za združitev posameznih sorodnih festivalov, s čimer bi odstranili nepotrebno dvojnost, zboljšali kvaliteto in zmanjšali organizacijske stroške. V ta namen bi bilo treba zagotoviti družbeno kontrolo nad festivali.

TISOČ STO LET SLOVANSKE PISMENOSTI

Na številnih akademijah in srečanjih kot tudi po vseh šolah Makedonije so slovesno proslavili tisoč sto let slovanske abecede ter dan začetnikov slovanskega pisemstva bratov Cirila in Metoda.

OSNUTEK ZA SPOMENIK BORISU KIDRIČU V BEOGRADU

Odbor za postavitev spomenika Borisu Kidriču v Beogradu je sprejel osnutek kipa, ki ga je izdelal kipar in docent na Akademiji za likovno umetnost v Beogradu Nikola Janković. Spomenik naj bi postavili še letos, in sicer v Ulici kneza Miloša med sedanjo zgradbo zveznega zavoda za statistiko in zgradbo izvršnega sveta SR Srbije.

VELIK USPEH LJUBLJANSKIH UMETNIKOV

Na VIII. jugoslovanskih gledaliških igrah v Novem Sadu je deset gledališč uprizorilo 7 sodobnih domačih dram, eno odrsko priredbo in 3 drame Miroslava Krleže iz njegovega prejšnjega dramskega ustvarjanja. Ocenjevalna komisija je za letošnje gledališke igre podelila Sterijine nagrade. Za najboljšo predstavo v celoti so razglasili Krleževo dramo »V agoniji« v uprizoritvi Drame SNG iz Ljubljane. To predstavo bodo prihodnje leto uprizorili tudi na festivalu malih odrov v Sarajevu, kakor tudi v vseh drugih jugoslovanskih gledaliških hišah, kjer so za to pogoji.

Nagrado za najboljše dramsko besedilo so podelili Borislavu Mihajloviću-Mihizu za dramo »Banović Strahinja«, ki jo je uprizorilo Jugoslovansko dramsko gledališče iz Beograda. Za uspelo odrsko priredbo drame »Kapetan Džon Pipelfoks« Dušana Radovića v izvedbi beograjskega otroškega gledališča Boško Buha so nagradili režiserja Miroslava Belovića. Za režijo »Intimnih zgodb« Mile Markovića v izvedbi narodnega gledališča iz Novega Sada je prejel nagrado še Milenko Šuvaković.

Pet nagrad za najboljše igralske stvaritve so prejeli: Sava Severjeva, članica Drame SNG iz Ljubljane, za vlogo Laure v drami »V agoniji«; Vanja Drah, član Hrvatskega narodnega gledališča iz Zagreba za vlogo Aurela v predstavi »Leda«; Boris Kovač, član drame zrenjaninskega gledališča za vlogo Kapablanke v predstavi »Na zeleni reki čoln«; Stane Sever, član Drame SNG iz Ljubljane za vlogo barona Lenbacha v predstavi »V agoniji«; Petar Vrtipraski, član drame srbskega dramskega gledališča v Novem Sadu za vlogo Nikole Petrovića v predstavi »Intimne zgodbe«.

Delavske univerze in občinski statuti

Izobraževanju odraslih posveča naša socialistična družba posebno pozornost, kakršne ne najdemo v nesocialističnih državah, čeprav imajo ponekod močno razvite ljudske univerze, kar velja zlasti za skandinavske države z Dansko na čelu. Vendar se zdi, da je naše izobraževanje premalo enotno organizirano in zato razdrobljeno. Imamo ljudske in delavske univerze, izobraževalne centre v podjetjih in še vrsto drugih. Povsem pravilno je, da skrbe za specializirano izobraževanje ljudi v podjetjih lastni centri, ostalo pa bi kazalo prepustiti ljudskim ali delavskim univerzam. Tu mislimo posebno na družbeno in splošno izobraževanje. Seveda bi jim morali zagotoviti potrebna finančna sredstva in strokovnjake.

V našem okraju imamo 8 delavskih in 3 ljudske univerze. Kljub temu, da se morajo skoraj vse boriti z raznimi težavami, so pripravile v pretekli sezoni 144 predavanj o ustavi, vrsto seminarjev za pripravo statutov delovnih organizacij in družbenih služb ter razne druge tečaje in predavanja. Pred dobrim mesecem so se sestali njihovi upravniki na posvet, na katerem so razpravljali o celotni problematiki, ki se pojavlja pred njimi. Razprava je pokazala, da bi bilo treba uveljaviti za vse enotno ime delavske univerze, uskladiti pogoje delovanja in bolj ali manj tudi programe. Za to pa bi bilo potrebno, da bi dobile delavske univerze tudi svoje točno odrejeno mesto v občinskih statutih, kar se vsaj v osnutkih ni zgodilo.

Večina osnutkov občinskih statutov imensko delavskih in ljudskih univerz sploh ne omenja, kolikor pa le govore o ljudskem izobraževanju, ga uvrščajo med kulturne namesto vzgojne dejavnosti in šolstvo. Izjema je samo Tolmin; v Ajdovščini in Idriji si niso povsem na jasnem glede funkcij univerz, medtem ko so posvetili temu vprašanju še razmeroma največ pažnje v Sežani, a pod kulturo. Osnutki statutov občin Ilirska Bistrica, Postojna, Nova Gorica, Koper in Piran univerz sploh ne omenjajo in govore le povprečno o kulturnem in vzgojnem delu. To vsekakor ni pravilno. Ljudskim oziroma v bodoče delavskim univerzam je treba že v občinskih statutih določiti njihovemu pomenu ustrezajoče mesto in jim tudi zagotoviti potrebna sredstva.

Upravniki univerz so sklenili sklicati nov posvet (drugi kolegij) v Novi Gorici. Glavni predmet posveta bo družbeno izobraževanje občanov.

UPRAVLJANJE IN VZDRŽEVANJE KOPRSKE GLEDALIŠKE HIŠE KONČNO Z MRTVE TOČKE

Iz namenskega sklada

O problemu, kako rešiti stanje koprske gledališke hiše, je bilo v našem časopisju že veliko napisanega. Zadeva pa se ni premaknika nikamor naprej. Problem je še toliko bolj pereč, ker je ta dvorana edina primerna za večje kulturne manifestacije, akademije in podobno.

Prejšnji teden so se sestali pri predsedniku občinskega ljudskega odbora v Kopru predstavniki kulturnih ustanov in organizacij in predstavniki občinskega ljudskega odbora. Razpravljali so o tem, kako premakniti z mrtve točke vprašanje upravljanja zgradbe in način financiranja upravljanja stavbe. Rezultat tega razgovora je bil predlog, da imenuje ObLO posebno komisijo; ta komisija naj pripravi predlog, ki bo vseboval naslednje: gledališko stavbo naj prevzame v svojo upravo krajevna skupnost, ki bo formirana za koprsko mesto; krajevna skupnost naj postavi poseben upravni odbor, sestavljen iz tistih organizacij, ki največ koristijo gledališko dvorano; za vzdrževanje stavbe pa naj se ustanovi poseben sklad, v katerega bi se stekala procentualno sredstva in sicer del najemnine poslovnih prostorov, morda še iz kakega drugega vira, iz proračunskih sredstev občine ter iz dohodkov, ki bi jih prinašala stavba sama.

Na ta način bi se morda končno le lahko rešilo to pereče vprašanje funkcionalnosti, zasedenosti in vzdrževanja koprske gledališke hiše, edinega za kulturne prireditve primernega prostora v Kopru. I. P.

PREDAVANJE O DANSKI NARODNI PESMI

V četrtek, 6. junija, bo v mali dvorani gledališča ob 18. uri Ljudska univerza v Kopru priredila zanimivo predavanje o danski narodni pesmi. Predavala bo profesorica Birthe Traerup, sodelavka inštituta za ljudsko glasbo v Kopenhagenu.

Predavateljica je diplomirala leta 1959 na univerzi v Kopenhagenu, potem pa je tri leta študirala jugoslovansko folkloro. Na predavanju v Kopru bo prof. Traerupova podala nekatere primere danske ljudske pesmi z magnetofonskimi posnetki, nekatere pesmi pa bo sama zapela, obenem pa jih povezala s pojasnili, ki bodo omogočila razumevanje pevske tradicije na Danskem.

Predavateljica je bila že pred tremi leti v Kopru, kjer je priredila zelo uspelo in dobro obiskano predavanje.

Prof. Traerupova bo predavala v srbohrvatskem jeziku.

PRIMORSKA V BOJU ZA SVOBODO

V SVINČENEM OGNJU

Po osemnajsturni hoji so se nam končno zasvetile v noč luči pričakovane vasi. Bili smo utrujeni in premraženi, saj nismo bili vajeni kraškega kamenja, še manj pa burje, ki nas je prepihala do kosti.

Gostoljubni vaščani so nas takoj porazdelili po hišah in nam postregli. Po večerji sta se nam pridružila še komandanta Pero in Lazar, s katerima smo delili mraz in napore potovanja. Večer nam je potekal v največji domačnosti, ob petju partizanskih pesmi, pripovedovanju raznovrstnih doživetij in ob dobrem vipavskem vinu. Pridružili sta se nam še dve tovarišici iz vasi, ki sta nas presenetili, toliko še nepoznanih pesmi sta znali. Ena od njiju je vsa vesela pripovedovala, kako je ob kapitulaciji razorožila mnogo fašistov. Najbolj zanimivo pa je, da sama do svojega petnajstega leta sploh ni znala govoriti slovensko. Nikakor se nismo mogli načuditi zavednosti tega vedno tako zatiranega ljudstva.

Zaradi utrujenosti nas je tovariš Pero opozoril, da je čas počitka. Terenci so postavili tri straže in patrolo, iz previdnosti pa smo tudi mi stražili pred hišami, v katerih smo bili nastanjeni.

Ob sedmih me je zbudil tovariš in dejal, da je čas, da grem na stražo. Hitro sem vstal, se ogrnil s šotorskim krilom in odšel na stražno mesto. Ob mrzli burji sem bil kmalu ves čil, le na petah sem čutil velike bolečine, kajti od mojih prevelikih čevljev in dolge poti sem imel nogo vso ožuljeno. Stal sem na prstih in premišljeval, če bom danes kaj kosil. Nenadoma se me je polastila neka zla slutnja, ki se je nikakor nisem mogel otresti. Drsal sem z odvezanimi čevlji pred vas in opazoval jutranji mrak. Ker nisem ničesar videl, sem se vrnil. Toda zopet me je slutnja gnala pred vaško ograjo, od koder sem budno pazil na pokrajino.

Naenkrat sem zaslišal glasove in že so se odtrgale od gozda temne sence, ki so hitele proti vasi. V mraku nisem mogel razločiti, kdo so, tolažil sem se z mislijo, da so verjetno kurirji, ki so imeli tam blizu karavlo. Smejoč se so nekateri krenili v vas, dva pa sta se bližala meni. Pri podrtem zidu sta si prižgala cigareti in nato krenila naprej. Bil sem prepričan, da so to naši, toda v istem hipu sem opazil še tri postave, ki so legle na kup kamenja in postavile mitraljez. V tistem trenutku sem spoznal, da smo že skoraj obkoljeni. Hitro sem si zavezal čevlje in — začuda — od tedaj nisem čutil nikakih bolečin. Pripravljen sem bil, da jih spodobno počakam. Pustil sem jih na 20 metrov in nato zavpil: »Stoj! Kdo gre?« Obstala sta, kakor ukopana. Hitro sta izmenjala par besed, jaz pa sem še enkrat vprašal, kdo sta. Zagnala sta se v strelce, moj strel je presekal mučno tišino. Odgovorila sta takoj z rafali iz svojih brzostrelk.

Pohitel sem v hišo, kjer so spali tovariši. »Alarm!« sem zakričal. Takoj so bili vsi na nogah. Pograbil sem nahrbtnik in že sem bil v hiši, kjer sta spala Pero in Lazar, katera je klic »uzbuna« ravno tako spravil na noge. Naenkrat smo bili vsi pred hišo. Treba se je bilo najhitreje odločiti, v katero smer se bomo prebili. Tovariš Pero je pohitel proti kraju, kjer sem bil še malo prej na straži, a že ga je zaustavil oster »Halt!« Ker mu je odpovedala brzostrelka, se je obrnil. Preskočili smo ograjo in hiteli iz vasi.

Tekli smo komaj nekaj metrov, ki so se iz vseh strani oglasile strojnice. Lazar je tekel proti cerkvi. Mislil je, da ga bo ščitila na umiku, pa je ravno pred cerkvijo naletel na gručo kakih 20 Nemcev in Mongolov. Hotel jih je počastiti z rafalom, pa je pozabil da nerepetirane brzostrelke ne delajo. Rešil ga je le oster »na levo krug« in dolg korak s pospeškom.

Streli okrog nas so bili vedno gostejši, mi pa smo se nahajali na njivi, kot da bi stali sredi mize. Nobenega zaklona nikjer in vrhu vsega — kot da bi bil noč z nožem odrezal — se je začelo daniti. Hitel sem poleg tovariša Pera. Hoteli smo čimprej doseči vrh hriba. Nenadoma je Pero začel klicati, da je ranjen in da naj mu pomagamo. Hitro sem se ozrl in videl skupino Švabov, ki so tekli za nami. Svetleče krogle so padale okrog nas in pričakoval sem samo, kdaj jo izkupim. Na levi sem videl komandirja Krasa, kako je padel na obraz in ni več vstal...

Na Perovo povelje smo se vrgli na tla in obsuli sovražnika s svinčenkami. Tovariš Lazar jim je poslal v gručo prej zamujeni rafal. Ker so bili tudi oni brez kritja, so se hitro vrnili v varstvo vaških zidov. Manever je uspel. Bili pa smo še vedno v obupnem položaju. Prevzel sem Perovo brzostrelko, daljnogled, torbico in naboje, vse to med padanjem in iskanjem najmanjših zaklonov. Z nasprotnega brega se je tedaj oglasil še šarec, ki nas je obsul s svetlečo točo. Pada levo, pada desno, nad glavo in za teboj. Pol metra od tebe se razprši zmrznjena zemlja, ki jo preseka rafal šarcev. Našo skupino, ki je pomagala ranjenemu komandantu, so vedno znova in znova obsipali s streli brzostrelk in polavtomatskih pušk.

Ko smo prispeli na vrh grebena, smo menili, da smo rešeni, a treba je bilo še naprej, kajti ravno v vrh je najbolj sekal sovražnik z mitraljezom.

Med umikom smo se razkropili v dve skupini, tako da smo ostali pri ranjencu samo trije. Pred nami je ležalo golo pobočje hriba, pod njim pa travnik, posut z redkim grmovjem. Šele kakih 500 m daleč je bil gozd, ki je bil naša rešitev. Pohitel sem z dvema tovarišema, da bi pomagali nositi ranjenca na varno. Ko smo se vrnili, smo videli Pera, ki se je hotel ustreliti, pa mu je k sreči pištola odpovedala. Vzeli smo mu pištolo, ga posadili na puško in odnesli po hribu navzdol.

Ob 23. uri smo prispeli v Hudi log. Pero se nam je ves vesel zahvaljeval za požrtvovalnost in nam pripovedoval, kako se je hotel končati, ker je mislil, da smo ga zapustili. Taki so naši komandanti! Ne dajo, da bi jih sovražnik dobil v pest...

Napisal Stanko Paulus, ki je 20. avgusta 1944 padel na Krnu. Članek je prvič izšel v zgodnji pomladi 1944 v »Soškem glasu« – glasilu XVIII. brigade.

Ignac Ferjančič:

Pretrgal se je oblak

Pretrgal se oblak je črni na obzorju
in zarja se je ljubko nasmehnila,
ljubko, kot oko devojke mlade,
ki skriva v srcu lepe nade.

Pretrgal se oblak, ki tisočletja
zakrival zvezdo nam vodilno,
zavijal v temo črno, neprodirno
vso zemljo je in vse morje širno.

V temi taval starec sivi, skljućen,
za njim se vlekla žalostno mladina...
Trepetal otrok je plah,
še korenjaka je pretresal strah:
»Oj kje si luč, kje sončna domovina?«
Zaman iskal jo človek je izmučen...

V dolino solz zdaj sončna luč prodira
trpinom našim lepše dni oznanja,
in vse, kar noč in temo ljubi,
v njej potaplja se in gubi.
Kar živi od laži, ropa in prepira
gine..., umira...

Na Tremiških otokih
leta 1942

PRE-DOLG DAN

NADALJEVANJE)

Prav tu sta 1. in 2. bataljon zasedla položaje na 4 gričih v starih kazematskih, strelskih jarkih, zgrajenih še v I. svetovni vojni. Prvi napad je začel ob 7. uri in to prav na mestu, kjer ga je pričakoval štab brigade. Sovražnik je začel obstreljevati partizanske položaje in čez nekaj časa prešel v naskok. Partizani so jih pustili prav blizu in jih s križnim ognjem pognali v beg, že v tem prvem naskoku je sovražnik izgubil mnogo svojih vojakov.

Puškarjenje ni prenehalo. Čez dve uri nekako ob 9. uri je začel sovražnik z novim napadom. Pod zaščito mitralješkega in minometalskega ognja so se sovražnikovi napadalci bližali partizanskim položajem in bili, ko so prišli v neposredno bližino, pognali v beg.

Nastopilo je začasno zatišje, ki pa ni bilo zatišje, temveč priprava na še večji spopad. Sovražnik je dovažal nove sile z vseh strani ter krepil obroč okoli brigade, vse to je štab ugotavljal z daljnogledi ter bodril borce na položajih in urejeval svoje vrste.

Okoli poldneva je sovražnikov napad postal še silnejši. Ognju minometalcev se je pridružil še topniški ogenj. Iz Tolmina in Volč je artilerija streljala na položaje ter jih prekrila z dimno zaveso. Med granatami in minami so bile tudi takšne, ki so povzročale težke rane. Da bi čimbolj zmanjšal žrtve v lastnih vrstah, je štab že v samem začetku sovražnikove koncentracije ognja potegnil s položajev borce nazaj v zaklonišče. Ko je sovražnik prešel v naskok, so borci zasedli stare položaje, pustili napadalce v neposredno bližino ter jih v jurišu, v katerem so s puškinimi kopiti udarjali po sovražniku, pognali napadalce v brezglavi beg.

Jasno nebo, majsko žgoče sonce in pa velika negotovost, vse to je osušilo grla borcev. Do edinega studenca ni bilo mogoče priti. Brigadni kuharji so sicer nosili na položaje hrano, ki pa ni utešila žeje.

Še vedno je sovražnik dovažal na Kolovrat nove in nove sile. Svoje vrste je urejeval tudi štab, poskrbel, da so bili ranjenci preneseni na sigurno mesto. Štab je urejeval manevrsko rezervo na severovzhodnem pobočju Klevnika (k. 876). Težak položaj je še močneje povezal borce med seboj.

Sovražnik je ob okoli poldrugi uri popoldne začel z vsesplošnim napadom. Teren mu ni dopuščal, da bi z vseh strani napadel, zato je v ozkem prostoru pošiljal napadalce v zaporednih vrstah. Pijani napadalci so se hrabrili z raznimi vzkliki »Avanti...«. Problem streliva za brigado je bil vse bolj pereč, zato so borci streljali le na sigurno. Pustili so napadalce do samih položajev in jih tolkli s frontalnim in bočnim ognjem. Pravilo »vsak strel-zadetek« se je vse bolj uveljavljal, saj je množina mrtvih in ranjenih napadalcev obležala pred partizanskimi položaji.

Zaradi tega neuspeha je sovražnik še bolj zaostril svoje napore, da enkrat za vselej uniči Gregorčičevo brigado. Še intenzivneje je dovažal nove sile. Sovražnikova ognjena priprava je bila še intenzivnejša. Po ognjeni pripravi je sovražnik tokrat izbral še novo smer za napad. Nastopil je kritičen trenutek, štab je na ogroženo smer poslal 3. »rezervni bataljon«, ki je prisilil sovražnika, da je legel v zaklone. Sovražnik je okrepil silo napada na prejšnje položaje.

(Se nadaljuje)

PO 19-LETIH ZOPET V TABORIŠČU SMRTI

MRTVIM V ČAST — ŽIVIM V OPOMIN

Komisija za bivše politične zapornike, internirance in deportirance pri predsedstvu Zveze združenj borcev NOV Slovenije je organizirala potovanje 23-članske skupine bivših internirancev v taborišče Dachau, na komemoracijo, ki je v tem taborišču vsako leto 5. maja.

4. maja smo se zbrali pred poslovalnico Kompasa v Ljubljani. Med nami je bilo mnogo takih, ki so prestali večletno taboriščno trpljenje, dočim so drugi potovali na ogled kraja, kjer so njihovi najdražji pustili svoje življenje.

Čeprav je čas na nas že napravil svoje, smo se bivši interniranci že ob prvem snidenju spoznali. Srečanje je bilo ganljivo in toplo. Ko je bila meja že za nami smo začeli obujati naše grenke in mučne spomine. »Bil sem najmlajši Jugoslovan v taborišču in sem tam preživel tri leta,« je dejal Jože iz Zagorja. Ivan, Leon in drugi so se spominjali kako so iz taboriščne podružnice Alah hodili po več kilometrov daleč bosi in napol goli na delo. Nekdo se je spomnil, kako je bilo ob delitvi kruha, drugi kako je za prazen nič dobil 24 težkih udarcev, tretji, kako je za kazen stal 24 ur v snegu in mrazu pri vhodu v taborišče. Spomnili smo se tudi, kako so v Alahu pred vsemi interniranci obesili tri Ruse. Enemu med njimi se je vrv dvakrat zaporedoma utrgala in šele tretjič je SS rabljem uspelo, da so ga umorili. Vsi so hrabro stopali v smrt in vzklikali svobodi...

Naš avtobus se je bližal Salzburgu, kjer smo prenočili. Naslednji dan smo preko avstrijsko-nemške meje nadaljevali pot proti Münchenu in Dachauu.

V Dachau smo prispeli nekaj pred pričetkom komemoracije, ki je bila pred krematorijem. Krematorij je sedaj spremenjen v muzej, pred njim pa stoji spomenik internirancu. Okoli spomenika so plapolale zastave držav — 20 po številu — katerih državljani so bili tu internirani. H komemoraciji se je zbralo le nekaj sto ljudi, večina nemških Židov. Razen naše delegacije je bila še španska, francoska, belgijska, nizozemska in norveška. Na obrazih vseh si lahko — ne glede na narodnost — razbral isti izraz groze nad prestanim trpljenjem in isto globoko bolečino ob spominu na tiste, ki niso preživeli...

Svečanost se je pričela. Govorniki so obsojali nacistična zverstva in opozarjali na budnost v zvezi s porajajočim se novim fašizmom v nekaterih zahodnoevropskih državah. Ko so spregovorili o trpljenju, ki smo ga tu prestali, in o naših umrlih tovariših, nas je zopet prevzelo isto globoko čustvo. Ni bilo bivšega interniranca, matere, ki je tam izgubila sina in otroka — danes že odraslega — ki je v tej tovarni smrti izgubil očeta, ki bi mu solze ne zalile lic.

Vse delegacije, med njimi tudi naša, so položile vence k spomeniku interniranca. Po komemoraciji smo si ogledali krematorij in ostanke taborišča. V krematoriju so ostale vse morilske tehnične naprave, plinske celice ter naprave za upepeljevanje. Tu je razstavljen tudi material, ki sicer v miniaturi prikazuje zverstva, ki so jih nacisti počenjali nad interniranci od ustanovitve taborišča v letu 1933 do 29. 4. 1945, ko je bilo taborišče osvobojeno. Čeprav je ta material še zelo nepopoln, je dovolj prepričljiv, da je lahko mladi generaciji, posebno nemški, kjer se fašizem ponovno poraja, v opomin.

Pri ogledu taborišča bi lahko vsak laik ugotovil, da so v Nemčiji na površju sile, ki delujejo na tem, da bi zabrisale sledove stanja v taboriščih. Že ob vhodu ni več vrat z zloglasnim napisom: ARBEIT MACHT FREI! Vhod, kuhinjo, skladišče in sprejemno pisarno sedaj uporabljajo v druge namene. Bloki so, razen revirjev, obloženi s ploščami heraklita in obmetani. Glavna taboriščna cesta je asfaltirana in ob njej je napeljana neonska razsvetljava. Slike s panoramo taborišča prodajajo v živih barvah... Otipljivo je, da delajo za to, da bi dejanska slika tega zloglasnega taborišča čimprej izginila.

Po ogledu razstavnega prostora, kjer smo ponovno videli naše progaste uniforme, holandske cokle, rdeče trikotnike s številko, po obujanju spominov na lakoto in neprespane noči, na krute kolektivne kazni in na prestane strahote, smo vsi potrti odšli v mesto Dachau, ki so ga mnogi med nami prvič videli. V dvorani športnega društva je bila proslava, na kateri je predsednik Dachauskega komiteja pozdravil posamezne delegacije. Ob napovedi, da je v dvorani prisotna 22-članska skupina iz Slovenije, je v dvorani zadonelo... Slišali smo ovacije in navdušene vzklike Jugoslaviji v raznih jezikih. Samo še delegacija španskih internirancev, ki še vedno živijo izven domovine, je bila deležna tako močnega aplavza.

Odšli smo iz Dachaua s toplo mislijo, da naše žrtve niso bile zaman in da našo državo v svetu visoko spoštujejo. To nam je pa pomenilo še več kot občutek, da smo bili po 19 letih tam, ne več kot številke, ampak kot svobodni ljudje.

Vojko Cuder

Zdravnikova beseda

Človek ne zna ravnati s strojem

Pogosto nastanejo nesreče pri delu zato, ker delavec ne zna ravnati s strojem. Ne pozna njegovega ustroja in delovanja in zato ne ve za nevarnost, ki se v njem skriva. Tu je vzrok nesreče POMANJKLJIVO STROKOVNO ZNANJE.

Osebni činitelji pri nesrečah

Preden se lotimo dela na nekem stroju, pa čeprav je to najenostavnejši stroj v gospodinjstvu, je treba poznati njegovo delovanje. Po navadi so pri vsakem stroju navodila. Če je to nov sesalec za prah, naj ta navodila gospodinja prebere in stroj še v trgovini preizkusi.

Če pa dobijo nov stroj v tovarno je dolžnost tehničnega vodje, da ga v navzočnosti delavcev, ki bodo na njem delali preizkusi, da skupno nekaj časa opazujejo njegovo delovanje, opozarjajo na nevarnosti in stroj zavarujejo. Prav tako bi morali poučiti novega delavca, ko pride k staremu stroju. Toda v praksi se čestokrat stvari drugače zasučejo. Delavca le površno poučijo kako stroj dela, potem ga pa prepustijo usodi.

To se ne dogaja samo v tovarnah, ampak tudi v kmetijstvu in prometu. Nekdo si sposodi avto ali motor, ne da bi dovolj poznal njegovo delovanje. Včasih niti ne ve, ali so zavore v redu. Tako nepoznavanje motorja je lahko vzrok hude nesreče. Podobno je pri strojih v kmetijstvu. Cirkularka ali mlatilnica sta na videz nedolžna stroja, vendar sta povzročila že mnogo nesreč. Mnogo ljudi je izgubilo prste, roko ali celo življenje zaradi površnega ravnanja s temi stroji.

Preden kdo prične samostojno ravnati s strojem, mora imeti dovolj strokovnega znanja, obenem mora pa že prej nekaj časa delati pod nadzorstvom drugih izkušenih delavcev. Največ nesreč pri strojih se zgodi mladim, neizkušenim delavcem, ki imajo PREMAJHEN STAŽ NA DELOVNEM MESTU in zato tudi premalo prakse.

Če upoštevamo dovolj trdno strokovno znanje ter dovolj dolgo prakso na delovnem mestu, pridemo do stare resnice, da morata biti praksa in teorija povezani. Tako mora biti tudi na delu. Ni slučaj, da šoferje najprej naučijo teoretične osnove, oziroma kako je zgrajen motor, jih potem spustijo za volan in šele po številnih praktičnih vožnjah smejo na izpit. Pa kljub izpitu tak novopečen šofer še nima prave šoferske prakse. Amerikanci trdijo, da se človek šele po desetih letih vožnje lahko pohvali, da je dober šofer. Pri nas pravijo, da se šofer navadi na vozilo šele potem, ko je prevozil nad 70.000 km. Zanimivo pa je, da pri novopečenih šoferjih ni mnogo nesreč. V prvih dveh letih vožnje namreč zelo pazijo, potem pa njihova samozavest raste. Prepričani so, da so odlični šoferji, pozabijo na previdnost in nesreča je tu. Zato imamo med šoferji prav po drugem letu vožnje največ nesreč. Pozneje se zopet umirijo, vidijo, da se tudi počasi daleč pride in tako je število nesreč manjše.

Tudi ROČNA SPRETNOST je pri stroju zelo važna. Delavec mora za nekatera dela imeti določene kvalitete. Te smo opisali v poglavju o zmožnosti delavca. Pri nekaterih delih mora imeti delavec že od vsega začetka določene ročne ali telesne spretnosti, pri drugih pa je potrebno, da te spretnosti vztrajno izboljšujejo. Opazoval sem na primer delavca v lesni industriji, ki je na naglo se vrtečem traku brusil zelo zavite ročaje za obešalnike. Bil je pravi virtuoz in njegove roke so se vrtele hitreje kot trak. Po nekaj obratih je odložil že obrušen ročaj. V vsej tovarni sta to delala samo dva delavca. Ostali, ki so to poizkusili, so po nekaj potezah zapustili delo s krvavimi rokami. Pri takem delu je pač najnujnejša ročna spretnost. *(Se nadaljuje)*

Pretresljiva bilanca

V dneh med 21. in 25. majem je bila prometna bilanca na cesti med Novo Gorico in Postojno izredno žalostna. Toliko nesreč in gmotne škode v nekaj dneh na tej cesti še niso nikoli zabeležili.

— Začelo se je 21. maja ob 6,45. Italijanski voznik tovornjaka Gino Fiorenzi je upravljal vozilo VI 17.696. Pri Ajševici je zaspal za volanom, zavozil pod cesto in se prevrnil. Pri tem je na vozilu nastalo za okrog 800.000 dinarjev škode.

— Dan kasneje ob 10,35 je med Ajdovščino in Vipavo s tovornjakom GO 18.152 prehiteval na nepreglednem ovinku drugo vozilo Ezio Culot. Nasproti mu je pripeljal avtobus GO 17-44 Vojko Cigoj. Bilanca srečanja na cesti je bil prevrnjen avtobus in 1,200.000 dinarjev škode.

— Tri ure kasneje je v Rebrnicah (med Podnanosom in Razdrtim) vozil z okvarjenimi zavorami tovornjak Lj 101-71. Poleg šoferja sta bila v kabini še dva delavca. Ko so med vožnjo odpovedale zavore, je voznik velel delavcema, naj izskočita. Prvi, ki se je odločil za to, je padel pod kolesa in obležal na mestu mrtev. Drugi je bil laže poškodovan, šofer pa, ki je odskočil zadnji, se ni poškodoval. Tovornjak je bil pri nesreči tako poškodovan, da ga ne bo mogoče popraviti.

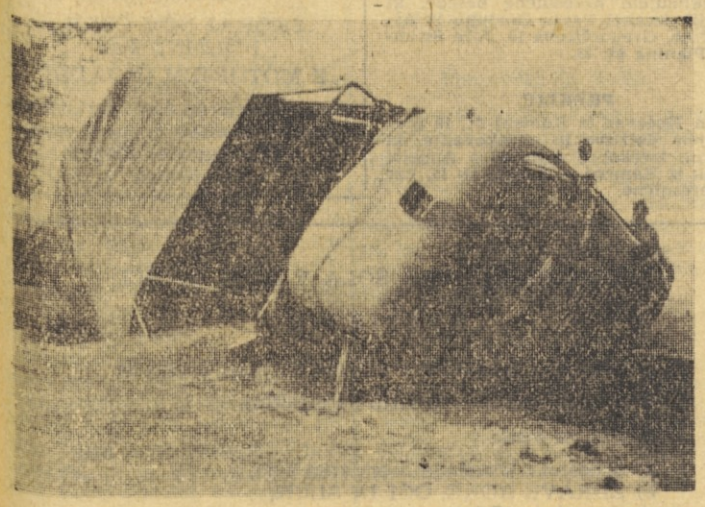

— Petnajst minut pred koncem tega nesrečnega dne je proti Ajševici vozil Jože Butina tovornjak, naložen s koruzo. Na Ajševici je zapeljal s ceste, se prevrnil in seveda stresel ves tovor, vozilo pa močneje poškodoval. Škoda je bila ocenjena na 3,000.000 dinarjev.

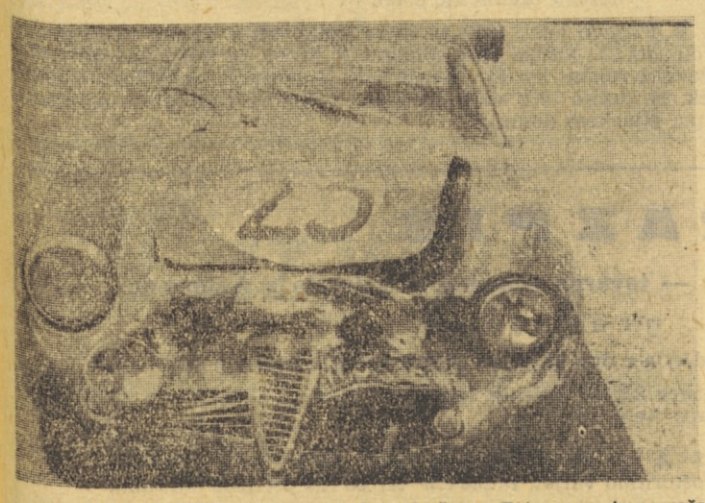

— Naslednji dan Ajševica ni zahtevala žrtve. Zato pa se je nesreča pripetila na cesti proti Lokvam. Zaradi vožnje po levi strani nepreglednega ovinka je vozač športnega avtomobila Herbert Schmied z Dunaja trčil v osebni avto GO 16-01, ki ga je upravljal Zdravko Vogrič. Škoda je ocenjena na 500.000 dinarjev.

— Petindvajseti maj je minil v znamenju nesreč na Ajševici. Ob 7,05 je italijanski državljan Bruno Budal zaradi neprimerne hitrosti po spolzki cesti zapeljal s ceste. Zanimivo pri tej nesreči je to, da je 'urnega' voznika tristo metrov pred krajem nesreče ustavil miličnik in ga opozoril, naj vozi previdneje. Vozač ni poslušal — trma pa se mu je maščevala.

— Približno na istem kraju je nekako sedem ur kasneje tudi zaradi prenagle vožnje zdrknil s ceste avstrijski državljan z vozilom ST 60015. Na vozilu Wilhelma Juritscha je nesreča zapustila okrog 100.000 dinarjev vredne sledove.

-rm-

Telovadni dom?

Gradnja novogoriškega telovadnega doma spada med tiste probleme, o katerih zadnje čase telesnovzgojni delavci novogoriške komune nenehno razpravljajo. Njihove želje so vseskozi upravičene in se tega v polni meri zavedajo tudi odgovorni forumi. Svet za telesno vzgojo pri novogoriški občini je v ta namen imenoval poseben gradbeni odbor, ki se je pod vodstvom tovariša Bojana Ožbolta pred kratkim sestal. Kot smo izvedeli, je za začetek gradnje na razpolago okoli petdeset milijonov dinarjev. Sklenjeno je bilo, da je z gradbenimi deli treba začeti takoj, da bo v poletnih dneh novogoriška mladina lahko organizirala na tem objektu prostovoljno delovno akcijo in s tem prispevala svoj delež k izgradnji tega prepotrebnega objekta.

TOMOS — JLA : ŠKOFIJE 1:1

V pripravah za kvalifikacijske tekme za vstop v republiško ligo je Tomos igral neodločeno z vojaško ekipo, ki so jo sestavljali predvsem graničarji. Tomos je imel premoč na igrišču, vendar so napadalci v 16-metrskem prostoru odpovedali. Namesto da bi streljali tudi od daleč, so se spuščali v nepotrebna preigravanja in zamudili vrsto ugodnih priložnosti.

Vodstvo Tomosa je tudi organiziralo poseben sestanek z igralci. Na njem so sklenili, da bodo odslej trenirali trikrat tedensko ter zaostrili disciplino. Igralci so tudi obljubili, da se bodo borili ostro in požrtvovalno, saj v nasprotnem primeru nimajo kaj iskati v kvalifikacijskih tekmovanjih.

PORAZ V ZADNJIH MINUTAH

Košarkarji Lesonita so v nedeljo gostovali v Šoštanju in izgubili s tamkajšnjo Elektro s 63:67. Gostje so bili vso tekmo v premoči in do zadnjih minut vodili s šestimi točkami prednosti. Na koncu pa so se pustili zmesti od domačinov, ki so ob podpori občinstva v poldrugi minuti odločili srečanje sebi v prid. Pri Lesonitu je bil spet najboljši Grlj, ki je dosegel 23 košev.

»Primorje« goriški prvak

V nedeljo so odigrali v goriški nogometni ligi zadnje kolo. Do konca prvenstva preostanejo samo še nekatera odložena srečanja, katerih rezultati pa ne bodo vplivali bistveno na vrstni red. Naslov goriškega prvaka je zasluženo osvojila enajstorica »Primorja« iz Ajdovščine, ki se je skozi vse prvenstvo predstavila kot solidno, borbeno in vigrano moštvo.

»Primorje« si je z osvojitvijo naslova prvaka pridobilo tudi pravico do sodelovanja v kvalifikacijah za vstop v enotno slovensko ligo. Igralcem iz Ajdovščine želimo v borbi z moštvom koprskega Tomosa in Jesenic kar največ uspeha.

Novi prvak v goriški nogometni ligi: enajstorica »Primorja« iz Ajdovščine

Ljubljana-Delamaris 2:0

Igra je bila v glavnem enakovredna v obeh polčasih, vendar so bili napadalci Ljubljane spretnejši in njihova zmaga je povsem zaslužena. Izolčani so zamudili nekaj izrednih priložnosti, saj se je med drugim znašel Cuban 5 metrov daleč od vrat, vendar je visoko streljal čez prečko. V drugem polčasu je bila igra tudi groba in neodločen sodnik ni znal preprečiti medsebojnih obračunavanj. Končno je povsem pravilno izključil Gabrijelčiča, ki je brcnil nasprotnega igralca, vendar bi moral sodnik dosledno ravnati tudi pri drugih obračunavanjih.

S to zmago in zaradi poraza Triglava je Ljubljana tri kola pred koncem zelo resen favorit za prvo mesto. Zdaj bo pravzaprav postalo prvenstvo zanimivo, kajti vse do 21. kola je bil Triglav s petimi točkami prednosti v vodstvu in šele zadnji spodrsljaji so ga spravili v položaj, ki se ga ni nadejal, saj je bilo prvo mesto zanj tako rekoč že rezervirano.

Delamarisu poraz ne more več škodovati, kajti nabral si je že toliko točk, da mu je obstoj v slovenski ligi povsem zagotovljen. Iz lige bo izpadel velenjski Rudar, medtem ko ima Ilirija samo še minimalno teoretično možnost za rešitev.

LESTVICA:

Triglav	23	16	5	2	49:23 37
Ljubljana	23	16	4	3	70:31 36
Rudar T.	23	11	5	7	48:39 27
Svoboda	23	9	8	6	35:24 26
Slovan	23	11	4	8	48:41 26
Celje	23	9	5	9	39:37 23
Odred-Krim	23	9	5	9	31:35 23
Kladivar	23	7	9	7	38:40 23
Železničar	23	8	6	9	40:38 22
Gorica	23	8	6	9	39:44 22
Delamaris	23	7	5	11	28:45 19
Sobota	23	6	6	11	33:41 18
Ilirija	23	4	5	14	27:48 13
Rudar V.	23	3	1	19	29:68 7

PLESTENJAK REPUBLIŠKI PRVAK

Na zadnjem republiškem prvenstvu v orodni telovadbi v Ljubljani je sodelovalo več kot 200 telovadcev iz vseh krajev Slovenije s svetovnim prvakom Mirom Cerarjem na čelu. Barve našega okraja so zastopali mladi telovadci iz Nove Gorice. Predvsem je treba pohvaliti nadarjenega Plestenjaka, ki je v kategoriji II. razreda mladincev med 50 tekmovalci zasluženo osvojil naslov republiškega prvaka in si s tem zagotovil tudi mesto v republiški reprezentanci, ki bo med drugim sodelovala na državnem prvenstvu v Zrenjaninu.

V Gorici za dan mladosti

Novogoriški športniki so v okviru dneva mladosti izvedli vrsto športnih tekmovanj v različnih panogah. Med najbolj aktivnimi so bili strelci, košarkarji, atleti in igralci namiznega tenisa.

■ Na strelišču v Panovcu je bilo strelsko tekmovanje mladinskih ekip. V moštveni konkurenci je z 263 krogi zmagala SD »Panovec«, druga pa je bila SD »Boris Kidrič« iz Grgarja z 244, medtem ko si tretje in četrto mesto delita ženska vrsta SD »Panovec« in »Avtopromet« iz Nove Gorice. Med posamezniki je bil najboljši Batagelj s 95 krogi, pred Komicem z 88 krogi.

■ Na košarkarskem turnirju na novogoriškem kotalkališču je bil v moški konkurenci dosežen naslednji vrstni red: 1. Šempeter, 2. Nova Gorica, 3. Dornberk in 4. Šempas. Finale Šempeter : Nova Gorica se je končal z rezultatom 29:20. Med pionirji pa je zmagala osnovna šola Nova Gorica, ki je v finalu premagala dijaški dom iz Nove Gorice z rezultatom 22:11. Tretje mesto je zasedel Šempeter, četrta pa je ekipa iz Šempasa.

■ Na namiznoteniškem turnirju je sodelovalo deset moštev. Med njimi tudi pripadniki JLA. Vrstni red najboljših: 1. Nova Gorica I., 2. Nova Gorica II., 3. Vrtojba.

ŠE ENA ZMAGA »GORICE«

Enajstorica »Gorice« je v nedeljo dosegla zelo pomembno zmago na težkem igrišču Murske Sobote. Novogoričani so se predstavili kot požrtvovalno in borbeno moštvo, kar jim je prineslo zasluženo zmago z rezultatom 3:1 (1:1).

Zanimivo je omeniti, da so prvi gol že v prvi minuti igre dosegli domačini. Potem pa so bili trikrat zapored uspešni Goričani, in sicer v 30. minuti Križaj iz enajstmetrovke, ter v 70. in 82. minuti Faganel.

KOPRSKI ŠAH OB DNEVU MLADOSTI

Na šahovskem moštvenem tekmovanju ob Dnevu mladosti v Kopru je sodelovalo 9 moških in 2 ženski ekipi. V izločilnem kolu je osnovna šola »Pinko Tomažič« premagala osnovno šolo »Janko Premrl« 2,5 : 1,5. Četrtfinale: ZMS Semedela : ZMS Koštabona 2 : 2, JLA : »Pinko Tomažič« 3,5 : 0,5, šolski center kovinarske stroke : Gradis 4 : 0 in NK »Jadran« Dekani : TVD Partizan Šmarje 4 : 0. Polfinale: JLA : ZMS Semedela 3 : 1, TVD Partizan Šmarje : šolski center kovinarske stroke 4 : 0. Finale: JLA : Partizan Šmarje 4 : 0. Ženske finale: šola »Janko Premrl« : učiteljišče 3,5 : 0,5. Prvaka tekmovanja za Dan mladosti sta torej ekipa JLA v moški in šola »Janko Premrl« v ženski konkurenci.

DVA ŠAHOVSKA PRVAKA V IDRIJI

Te dni so končali v Idriji šahovsko prvenstvo za leto 1963. Med 12 udeleženci turnirja sta dosegla Gustav Ravnaher in Anton Bajc po 9 točk in si torej razdelila prvo in drugo mesto. Tretji je bil dosedanji prvak Milan Miklavčič, njim pa sledijo Tone Troha, inž. Julij Vastič in Stefjo Markovič.

Uspeh tega turnirja pa tudi ni popoln, ker so mladinci popolnoma odpovedali in po prvih neuspehih zanemarili svoje dolžnosti do starejših igralcev, ki so poleg drugega želeli tudi potrditi kategorije, čeprav je vodstvo kluba zavzelo popolnoma pravilno stališče, da je treba mladim igralcem dati vse možnosti za nadaljnji razvoj.

S. L.

ZMAGOVALCA JEVNIKAR IN ZABUKOVEC

Na rednem brzoturnirju ŠD Koper za prvenstvo v maju je sodelovalo osem igralcev. V napetem boju sta s 5 točkami zmagala Jevnikar in Zabukovec, sledijo Zavec 4, Dekleva 3,5, dr. Jeruc, Urek in Jeršič 3 in Horvatič 1,5 točke.

MLADINCI AK »GORICA« V FINALU

Atletska zveza Slovenije je obvestila novogoriški atletski klub, da se je njihova ekipa mlajših mladincev uvrstila v republiški finale moštvenega atletskega prvenstva, kar je do sedaj največji uspeh mladih Novogoričanov in največje presenečenje letošnjega prvenstva. Starejše mladinke iz Nove Gorice pa so bile prav tako blizu uspeha in so bile od svojih klubskih tovarišev »prekratke« le za okrog 500 točk.

MEDNARODNA AVTOMOBILSKA DIRKA

Ljubitelji avtomobilizma na Goriškem so bili pretekli teden lahko priča zanimivemu športnemu dogodku — tradicionalni alpski ocenjevalni vožnji v organizaciji avstrijske Avto-moto zveze. Proga letošnje prireditve je potekala tudi po Sloveniji. Okoli 150 avtomobilistov iz šestih evropskih držav je preizkusilo svoje sposobnosti tudi na cestah našega okraja, in sicer od Vršiča, Trente do Solkana in čez Trnovsko planoto do Podbrda.

Pri organizaciji so sodelovali tudi člani AMD iz Tolmina in Nove Gorice.

MALI ROKOMET

PIRANČANKE USPEŠNEJŠE

V ženski republiški ligi je Piran premagal Koper s 6:4. S to zmago so si Pirančanke brž čas že zagotovile obstoj v republiški ligi, medtem ko so Kopračanke v dokaj neugodnem položaju.

V republiški moški ligi pa je piranski Partizan izgubil z ljubljansko Olimpijo z 0:5 w. o. Pirančani namreč niso prispeli v Ljubljano.

AVSTRIJSKI ROKOMETAŠI V KOPRU

V soboto in v nedeljo bodo imeli Kopračani priložnost ogledati si zanimivi mednarodni rokometni tekmi med dunajskim rokometnim klubom »Sportverein Finanz« in domačim Partizanom. Dunajčani so med najboljšimi moštvi področne lige. Prvo srečanje bo v soboto ob 17, povratna tekma pa bo v nedeljo dopoldne ob 10,30.

KANAL — ČRNUČE 3 : 2

V prvenstveni odbojkarski tekmi republiške lige so igralci Kanala s tesnim rezultatom zasluženo premagali moštvo iz Črnuč. Posamezni seti tega dvoboja so se končali: 14:16, 15:2, 12:15, 15:8 in 15:9.

ZANIMIVA ŠPORTNA IN TURISTIČNA MANIFESTACIJA

MARIBOR - KOPER - RABAC

Dne 1. junija bo Avto-moto društvo Koper organiziralo ocenjevalno vožnjo osebnih avtomobilov na relaciji Maribor—Rabac (Pula). To priljubljeno tekmovanje bo društvo organiziralo v sodelovanju z avstrijskim klubom ARBÖ iz Gradca, ki vsako leto pelje svoje članstvo na nekajdnevne izlete v Jugoslavijo, udeležba na tem tekmovanju bo razumljivo »mednarodna«. Društvo je že sedaj prejelo številne dopise in prijave iz društev vse Slovenije, medtem ko zbira klub ARBÖ iz Gradca prijave avstrijskih tekmovalcev.

Tekmovalna proga poteka od Maribora preko Celja, Ljubljane do Postojne, kjer bo dveurni postanek. Nato bodo tekmovalci nadaljevali vožnjo preko Kopra in Pule do Rabca. Med tekmovanjem, ki poteka po predhodno določenem časovnem programu, bodo na določenih mestih časovne kontrole, ki bodo beležile predčasni ali celo prekasni prihod tekmovalcev.

Predvideno tekmovanje od Maribora do Rabca (400 km) je zamišljeno kot zametek bodoče mednarodne ocenjevalne vožnje po ozemlju Slovenije, Avstrije in Italije. Pomanjkanje podobnih manifestacij je očitno in so predstavniki kluba iz Gradca, koprskega društva in Avto-moto zveze Slovenije soglasno ugotovili potrebo po sodelovanju na tem področju, ki bo brez dvoma pripomoglo k zbližanju naših dežel in k naraščajočemu turizmu nasploh.

Začetek jadralne sezone

Jadralni klub »Burja« v Izoli je ob dnevu mladosti organiziral jadralno regato za jadrnice razreda Snipe. Nastopili so jadralci iz Kopra in Izole. Prvo mesto sta osvojila Cerkvenik in Hočevar iz Kopra na jadrnici »Barba Vane«, druga sta bila prav tako Kopračana Korošec in Strgulc na jadrnici »Slavica«, medtem ko sta tretje mesta zasedla domačina Zbogar in Kapelj na jadrnici »Alieto«. Regata je povsem uspela in domači organizatorji zaslužijo priznanje.

S to regato se je začela letošnja jadralna sezona ob koprski obali. Glede na zmeraj večji pomen turizma v naših krajih bi morali vsekakor posvetiti večjo pozornost jadranju. V zvezi s tem naj podpremo zamisel tukajšnjih jadralnih delavcev, ki so predlagali organizacijo večjih jadralnih prireditev v Simonovem zalivu. V tem predelu so namreč ugodni zračni tokovi, razen tega pa bi imeli gledalci krasen razgled z Dobrave. Zamisel bi lahko naletela na potrebno razumevanje tudi pri naših turističnih organizacijah, saj nam športno atraktivnih prireditev med sezono močno primanjkuje.

NOVA TELOVADNICA NA MILJSKIH HRIBIH

V Božičih je Partizan Miljski hribi odprl novo telovadnico, hkrati pa je bila tudi otvoritev odbojkarskega, rokometnega in balincarskega igrišča. Sredstva za zgraditev je prispevala občinska zveza za telesno vzgojo v Kopru, marsikaj pa so napravili tudi člani s prostovoljnim delom. Partizan Miljski hribi sodi med naša najaktivnejša podeželska društva in zasluži vse priznanje.

Otvoritveni svečanosti je prisostvoval tudi sekretar občinskega komiteja ZK Zdravko Troha. Zatem so organizirali razna tekmovanja, ki se jih je udeležilo nad 50 mladincev in mladink.

USPEH NA ATLETSKEM TEKMOVANJU

V Novem mestu je bilo republiško srednješolsko prvenstvo v atletiki, ki se ga je udeležila tudi srednješolska reprezentanca Primorske. Največji uspeh je dosegel vsekakor Torkar iz Postojne, ki je skočil v višino 180 cm. Torkar je pustil za seboj državnega rekorderja Medveščka in republiškega rekorderja Vivoda. Zelo dober rezultat je dosegla tudi koprska ekipa v štafetnem teku 4-krat 100 metrov. Bila je druga s časom 45 sekund in 7 desetink, kar je nov primorski rekord. Odlikovala sta se še Bezeg iz Kopra, ki je bil drugi v teku na 100 metrov, in Korčetova iz Postojne, ki je bila peta v metu krogle.

GO-KART DIRKE V KOPRU

V nedeljo, 2. junija, ob 15. uri bo na Trgu revolucije v Kopru prva dirka za republiško prvenstvo vozil go-kart 1963.

Prireditev organizira Avto-moto društvo Koper.

Mnogi se bodo prav gotovo spominjali prvega večjega tekmovanja, ki je bilo pred leti ob številni udeležbi tekmovalcev iz Kopra, Postojne, Ljubljane, Zagreba, Trsta, Tržiča in Cervignana. Od tedaj je ta nova, posebno za mladino silno privlačna športna panoga našla veliko aktivnih članov v vsej Sloveniji. Po podatkih republiške podkomisije za go-kart pri Avto-moto zvezi Slovenije je v naši ožji domovini že preko 60 vozil go-kart vseh treh kategorij (do 50, do 100 in do 125 ccm). Dobra tretjina teh vozil je bila zgrajena v delavnici koprskega društva.

Go-kart motorni šport se v Sloveniji čedalje bolj širi in uveljavlja. V mehanični delavnici koprskega Avto-moto društva, ki je pobudnik tega športa, pa izdelujejo go-kart avtomobilčke, kakršnega vam kaže naša podoba

KRONIKA — OBJAVE — OGLASI — KRONIKA — OBJAVE — OGLASI

Upravni odbor zunanjetrgovinskega podjetja

JADRAN EXPORT - IMPORT Sežana

razpisuje za svoj obrat v Kopru naslednji prosti delovni mesti:

1. ŠEFA OBRATA
2. ŠEFA RAČUNOVODSTVA

Pogoji:

pod 1 visoka ali višja šolska oz. strokovna izobrazba in 5 let prakse ali srednja šolska oz. strokovna izobrazba in 8 let prakse na vodilnem delovnem mestu v zunanjetrgovinski gospodarski organizaciji.

pod 2 visoka ali višja šolska oz. strokovna izobrazba in 5 let prakse na vodilnem delovnem mestu v računovodstvu ali srednja šolska oz. strokovna izobrazba in 8 let prakse na vodilnem delovnem mestu v računovodstvu.

Za delovno mesto pod 1 in 2 se zahteva zunanjetrgovinska registracija po pravilniku o šolski oz. strokovni izobrazbi vodilnih delavcev v zunanji trgovini.

Osebni dohodki po pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru.
Stano nj ni na razpolago. Ponudbe pošljite na upravo podjetja.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Razpis

JŽ-sekcija za vzdrževanje proge v Novi Gorici sprejme več nekvalificiranih delavcev za delo na progi na odseku Podbrdo—Štanjel.

Delavce sprejemajo nadzorništva proge v Podbrdu, Mostu na Soči, Kanalu, Novi Gorici, Prvačini in Štanjelu.

Osebni dohodek in terenski dodatek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

ZAHVALA

Po dolgi in mučni bolezni nas je mnogo prerano zapustil naš ljubi sin in brat

ALBIN MARUŠIČ

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in nam v teh hudih trenutkih kakorkoli pomagali.
Posebno se zahvaljujemo primariju dr. Rakovicu, dr. Ludviku Ravniku, dr. Zdravljiču, dr. Prijateljevi in vsem ostalim zdravnikom, bolničarkam in negovalkam ljubljanske in šempetrske bolnišnice. Enako se zahvaljujemo vsem sorodnikom, učiteljici in učencem osnovne šole Opatje selo, mladini iz Lokvice, sodelavcem reševalne postaje Nova Gorica za vence, g. župniku, godbi, učenki Vojki za govor pri odprtem grobu, fotografu in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Lokvica, 23. maja 1963

Žalujoči:
mama, oče, brat Davorin, stari oče in mama ter ostali sorodniki

ZAHVALA

za izraze sočutja in sožalja vsem, ki so 25. maja 1963 našega dragega sina in brata ter borca NOV

JOAKINA DEGANA

spremini na zadnji poti in mu z vso pozornostjo pomagali pred smrtjo in ob pogrebu. Prisrčno se zahvaljujemo dr. Ropotcu in ostalemu zdravniškemu ter strežnemu osebju bolnice Ankaran, občinskemu odboru in krajevnemu odboru ZB, govornikoma ter vsem tistim, ki so v ta namen dali vsa svoja prizadevanja.

Žalujoči: mati, brata Jože in Ivan ter sestra Marija.

ZAHVALA

Ob hudi izgubi ljubljenega moža, ata, starega ata, tasta in strica

ANTONA ŠUŠTERŠIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja in vencev, gospodu župniku in gospodu kaplanu, pevcem ter prijateljem. Posebna zahvala kolektivu podjetja »JADRAN EXPORT - IMPORT« Sežana in vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in sočustvovali z nami.

Žalujoči: žena Francka, hčere Alenka, Zoranka in Zvonka z družino, sinova Rudi in Slavko z družinama ter ostalo sorodstvo.

Pivka, 28. maja 1963

Ob hudi bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, nona, sestra in teta

MARIJA GRLICA

vdova Klun roj. Magajna, bivša trgovka in gostilničarka

Žalujoči: mož Franc in otroci Ivan, Albert, Franc, Branko in Hermina z družinami, ter ostalo sorodstvo.

Koper, Izola, Trst, Elerji. Rožice, Ljubljana, Buenos Aires Cleveland dne 29. maja 1963.

Kino

»Soča« Nova Gorica — 31. maja madžarski barvni film »SONCE NA LEDU«.
»Svoboda« Šempeter — 31. maja egiptovski film »ALŽIRSKA DŽAMILA«.
»Solkan« Nova Gorica — 31. maja poljski film »PRIDI, OČKA«.
»Anhovo« Deskle — 1. in 2. junija ameriški barvni cinemascope film »DAN, KO SO DELILI OTROKE«, 5. junija sovjetski barvni film »V NEKEM CARSTVU«.
»Soča« Tolmin — Od 31. maja do 2. junija angleški vistavision barvni film »SAFIR«
»Sloga« Kobarid — 1. in 2. junija nemški barvni film »FRANČIŠKA«, 5. junija ameriški barvni film »TOMA PALČIČ«.
»Gorop« Renče — 1. in 2. junija angleški film »LIGA GENTLEMANOV«, 5. in 6. junija švedski film »POUK O LJUBEZNI«.
Sežana: 31. maja italijanski VV film »CIOCIARA«, 1. in 2. junija ameriški CS film »POT OKOLI SVETA V 80 DNEH. 4. in 5. junija jugoslovanski film »DRUŽINSKI DNEVNIK«, 6. junija ruski film »KAMENITI CVET«.

LOTO

ZAČASNO POROČILO ZA 21. KOLO LOTA

Žrebanje je bilo 22. maja 1963. Izžrebane številke: 21, 24, 30, 32, 41, 47 in dodatna 7.

Četvorke v Sloveniji:

Ljubljana (3)
1-J-616741/4
5-J-631355/4
7-K-747007/4

Kočevje (1)
43-224055/4

Koper (1)
44-J-636742/4

Maribor (1)
57-J-611631/4

Trojke so objavljene pri vseh zastopnikih, ki sprejemajo vplačila.
Vrednost dobitkov po začasnem poročilu:

Petorka	1,470.235 din
Četvorka	15.594 din
Trojka	788 din

Loterija

Lista dobitkov spomladanske blagovno-denarne loterije
10 avtomobilov »Zastava-1300« in 10 denarnih dobitkov po 270.040 din dobijo srečke:

iz 1. serije št. 05813
iz 2. serije št. 60270
iz 3. serije št. 04344
iz 4. serije št. 08123
iz 5. serije št. 54735
iz 6. serije št. 15090
iz 7. serije št. 45988
iz 8. serije št. 85770
iz 9. serije št. 74930
iz 10. serije št. 80436

240 avtomobilov »Zastava 750« in 240 dobitkov po 142.340 din dobijo srečke:

Iz serije:

I.	II.	III.	IV.	V.
13192	00261	02240	11343	02171
17086	00370	02572	18136	04288
25623	08173	08582	18947	05202
26231	19040	14841	20165	07085
28168	27385	18070	23475	13177
35351	32620	20275	24225	20645
36981	33273	24913	32497	24410
48738	38967	25046	46677	31878
51007	44313	25559	49708	37784
53226	47194	28131	51166	37872
53472	55129	28318	55008	46061
55140	55540	34558	55385	52917
68882	59209	36267	57976	66897
70087	59967	38545	58901	67012
71882	64556	48945	63330	67888
73197	68677	50805	65278	71717
73882	73006	53030	68000	76251
74496	73364	57328	68053	81877
81538	77767	59600	71387	89116
88257	82485	65880	81628	90130
90275	93423	69051	83228	92504
95589	94427	80511	88723	95791
98249	94540	88084	89136	96679
99385	95683	89559	95389	97090

Iz serije:

VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
01594	03945	00607	10177	01151
08837	08969	01286	10904	09285
10697	10048	02955	18105	36290
14463	16223	07816	22378	18575
17701	21002	18407	25515	24686
23347	28687	25637	26557	30162
33330	34357	27671	29035	34236
40150	35398	32450	35342	11251
42248	35684	33139	38095	38235
48790	37894	33887	38654	38482
48911	38550	34065	39715	41117
55482	41570	53461	40979	41235
55523	52147	66341	43447	43780
61680	58834	73815	51934	47471
63844	59008	74099	61225	48963
70073	75573	79075	65873	60085
70260	83748	84972	74057	63780
75761	85530	86358	85018	67286
76963	87869	86765	85618	75210
87007	88133	90796	88887	79473
91898	94407	91235	90025	89927
93713	94467	91452	90995	95305
94630	97133	93990	93845	95502

Skupno 250 avtomobilov in v gotovini 36,862.000 din.

Dobitke izdajajo in izplačujejo direkcije Jug. loterije, na področju katere je bila srečka prodana (za Slovenijo v Ljubljani, Titova c. 1/I) v času od 27. maja do 25. julija 1963.

To poročilo ne velja za uradno žrebno listo.

Komisija za delovna razmerja pri podjetju »Fructal«, sadno-likerski kombinat AJDOVŠČINA

razpisuje

delovno mesto skladiščnika

Pogoji: kvalificirani delavec trgovske stroke s triletno prakso.

Prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na upravo podjetja.

MUZEJSKI SVET GORIŠKEGA MUZEJA
Nova Gorica

razpisuje
delovna mesta

1. **kustosa za etnografijo**
2. **kustosa za zgodovino**
3. **preparatorja**

Pogoji: pod št. 1. visoka izobrazba — etnolog
pod štev. 2. visoka izobrazba — zgodovinar
pod štev. 3. srednja strokovna izobrazba

Plača po pravilniku o delitvi osebnega dohodka.

Nastop službe takoj oziroma po dogovoru.

Vlogo je treba poslati na upravo Goriškega muzeja.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest

Razpis

Upravni odbor podjetja Obločila »IDEAL« Nova Gorica razpisuje naslednja delovna mesta:

1. vodje komercialnega sektorja;
2. vodje splošnega sektorja.

Pogoji:

pod 1: višja ali srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso na takem ali podobnem delovnem mestu;

pod 2: višja ali srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso v upravno-pravni službi.

Nastop službe za vsa delovna mesta je možen takoj ali po dogovoru. Ponudbe sprejema komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju do 15. junija 1963.

Vozniki, pozor!

Lak na vašem vozilu bo dobil sijaj in bo obstojen, če boste vozilo polirali z našo AVTOPOLITURO, izdelano iz specialnega uvoženega voska in silikonov.

Podjetje »KREDA« Srpenica

Radio

PETEK, 31. maja:
17,00 RUŠČINA NA TV — 29. lekcija
17,30 ANGLEŠČINA NA TV — 29. lekcija
18,00 KULTURNA PANORAMA
18,30 Nanjnovejše iz jedrske fizike: KOZMIČNI ŽARKI Z ZEMLJE
19,00 »EKSPEDICIJA« — Dokumentarni film prikazuje britanske raziskovalce na Falklandskih otokih pri Antarktiki, kjer žive cele kolonije pingvinov
19,30 TV OBZORNIK
19,45 PROPAGANDNA ODDAJA
20,30 ZUNANJI PRENOS

SOBOTA, 1. junija:
19,30 TV OBZORNIK
20,30 SPREHOD SKOZI ČAS — Dokumentarna reportaža
22,15 ZGODBA ZA ODRASLE
NEDELJA, 2. junija
10,30 »DENIS IN PES« — Zgodba za otroke

PONEDELJEK, 3. junija
17,00 RUŠČINA NA TV — 29. lekcija
17,30 ANGLEŠČINA NA TV — 29. lekcija
18,35 LUTKOVNI FILMI za otroke
19,00 Dokumentarni film »PO SLOVENIJI«
21,45 KULTURNI FILM

SREDA, 5. junija
17,00 RUŠČINA NA TV — 30. lekcija
17,30 ANGLEŠČINA NA TV — 30. lekcija
18,00 »UGANKA« — Slikanica za najmlajše
Uganke Otona Župančiča in Vere Albrechtove bo risal Boris Kos
18,15 PIONIRSKI TV STUDIO
19,30 TV OBZORNIK

ČETRTEK, 6. junija
11,00 BOJ ZA OBSTANEK V MORJU — Reportaža
18,30 BRITANSKA ENCIKLOPEDIJA — Reportaža
19,00 REZERVIRAN ČAS
19,30 TV OBZORNIK
20,30 AKTUALNI RAZGOVORI: O zunanji politiki Jugoslavije
21,05 GLASBA XX. STOLETJA

PETEK, 7. junija
17,00 PRENOS predvolilnega zborovanja v Ljubljani
18,00 KOSILO V NARAVI: Kuharski nasveti Ivana Ivačiča
18,30 »UJETO SONCE« — Drugo predavanje iz serije Najnovejše iz jedrske fizike
19,00 »EKSPEDICIJA« — Film z naslovom »Povratek v kameno dobo« prikazuje primitivno življenje ljudi na skrajnem severu Avstralije
19,30 TV OBZORNIK
19,45 PROPAGANDNA ODDAJA
Po končanem sporedu magnetoscopski posnetki — izvlečki s festivala jazza na Bledu

SOBOTA, 8. junija
19,30 TV OBZORNIK
19,45 PROPAGANDNA ODDAJA
20,30 S kamero po svetu
22,15 SERIJSKI FILM
Po končanem sporedu magnetoskopski izvlečki z festivala jazza na Bledu.

Šolski odbor učiteljišča Tolmin objavlja na osnovi odloka o načinu izvedbe razpisa za vpis v gimnazije in strokovne šole (Ur. l. SRS št. 13-80-1960) ter zaradi postopnega prehoda učiteljišča v gimnazijo

REDNI RAZPIS

za sprejem 56 učencev v *I. razred gimnazije v Tolminu* za šolsko leto 1963/64

Kandidati, ki se žele vpisati v I. razred gimnazije, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. uspešno dovršiti osemletno osnovno šolo,
2. ne smejo biti starejši kot 17 let.

Kandidati naj pošljejo ravnateljstvu učiteljišča:

1. prijavo na razpis (obrazec DZS 1,20), kolkovano s 50 din,
2. izpisek iz rojstne matične knjige (original),
3. spričevalo o uspešno opravljenem 8. razredu osnovne šole (original),
4. mnenje osnovne šole o sposobnostih in nagnjenjih učenca,
5. dopisnico s točnim naslovom.

Kandidati opravljajo preizkus znanja iz slovenskega jezika in matematike a. tujega jezika. Zato naj v prijavi navedejo, iz katerega predmeta (matematike ali tujega jezika) žele opravljati preizkus znanja.

Prijave na razpis je treba poslati do 20. junija t. l. po vodstvu osnovne šole ravnateljstvu učiteljišča v Tolminu.

Izkoristite prosti čas za lahek zaslužek — Izkoristite prosti čas

Nabiralci zdravilnih zelišč
POZOR!

Odkupimo vse vrste zdravilnih zelišč po zelo ugodnih cenah.

Informacije o cenah, kvaliteti in vrstah dobite pri kmetijskih zadrugah in njihovih odkupnih postajah na Primorskem, lahko pa tudi neposredno pri

»Začimbi«
PREHRAMBENI INDUSTRIJI PORTOROŽ
Telefon št. 73-132 in

»Sudest«
GRADIŠČE, OBRAT »ZAČIMBE«, POŠTA OBROV
Telefon št. 5

Izkoristite prosti čas za lahek zaslužek — Izkoristite prosti čas

Mali oglasi

DVOSOBNO STANOVANJE v vrstni hišici v Salari zamenjam za enosobno ali večjo garsonjero v Semedeli ali Kopru. Naslov v upravi lista pod šifro »Belveder«.

»TOPOLINO« v dobrem stanju kupim. Stanje in ceno poslati na naslov: Volčič, Beograd, Strumička 55.

MALO POSESTVO NAD ŠEMPASOM oddam v najem. Hiša takoj vseljiva. Informacije pri Francu Suligoju, Modrej 23, Most na Soči.

DVOSOBNO STANOVANJE V NOVI GORICI zamenjam za enako v Kopru. Naslov v upravi lista v Novi Gorici.

NAOČNIKE, IZGBLJENE V SOBOTO v Lokarjevem drevoredu, vrnite, prosim, proti nagradi dr. Lokarju v Ajdovščini.

PROPUSTNICO NA IME ANICA JUSTIN, Nova Gorica, Prešernova 15, sem izgubila. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na gornji naslov.

VELIKA IZBIRA ženskega in moškega blaga ter vsakovrstne konfekcije v manufakturni trgovini STOJAN UDOVIČ — TRST, Trg Ponterosso 5.

OBVESTILO

Umetno gojene piščance dobite vsako soboto popoldne od 15. ure dalje ter v nedeljo ves dan. Andrej Kocjančič, Ul. 15. maja 17, Semedela.

OBVESTILO

Bovec — Tapetnik Anton Bozja odpre 1. junija 1963 samostojno tapetniško delavnico v Bovcu št. 185. Vsem cenjenim strankam in odjemalcem se priporoča za vsa tapetniška popravila in nove izdelke: kavče, otomane, posteljne vložke, žimnice itd.

OBVESTILO

Salon BELTRAM na Grčni — Nova Gorica — obvešča, da bo s 1. junijem odprl tudi frizerski salon.

PREKLIC

Preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekel Pavlu Gorjupu iz Ajdovščine, Gregorčičeva 19. Jože Strancar, Planina št. 81.

PREKLIC

Ivan Kočevar iz Kamenj št. 19 preklicujem dolžitve in obrekovanja, ki sem jih izrekel v javnosti o Angelci Bizjak iz Kamenj — Potoče št. 15, ker so neresnične.

RAZPIS

Avto-moto društvo Koper razpisuje prosto mesto TAJNIKA društva.

Pogoj je srednja izobrazba in 5 do 10 let prakse na takem delovnem mestu.

Prijave sprejemamo 14 dni po objavi tega razpisa.

Avto-moto društvo Koper

Prodam

LANCIO ARDEO, 900 ccm, generalno popravljeno, prodam. I. Ternovšek, Koper, Glagoljaška 1/b (pri novi pošti).

POLTOVORNI AVTO z nosilnostjo 1 t in **OSEBNI AVTO 1100-B** v voznem stanju, poceni prodam. Hrvatini 215.

RAZNO STARO PISARNIŠKO OPREMO proda Revizijski zavod SRS — enota Nova Gorica. Ogled na sedežu zavoda v Novi Gorici, Vojkova 103.

SOBNO IN KUHINJSKO OPREMO prodam. Evstahij Kraljič, Rožna dolina 12, Nova Gorica.

POSESTVO V SAVINJSKI DOLINI ugodno prodam. Informacije: Terezija Grobler, Petrovče.

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO IN KUHINJSKO OPREMO prodam. — Ogled od 16. do 18. ure pri Zagorju, Pod Grčno — Nova Gorica — vrstne hiše.

RABLJENO KUHINJSKO OPREMO prodamo. Informacije: Nova Gorica, Kidričeva 31/A-2.

LEPO, SKORAJ NOVO KUHINJSKO OPREMO prodam. Kos, Erjavčeva 51, Nova Gorica.

HIŠO IN 15 ha ZEMLJE prodam. Pavla Piščanc, Brje 39, p. Branik.

MOŠKI ŠIVALNI STROJ nemške znamke »Keiser« in 30 m² čisto obdelanih **KAMNITIH PLOŠČ** (salis) za tlakovanje prodam. Naslov v upravi lista

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM IN NEKAJ ZEMLJE prodam na lepem prostoru in blizu glavne ceste v Spodnji Idriji. Informacije pri Ivanu Bizovičarju, Zalec 136.

PRODAM
SKORAJ NOV ČOLN,
1 OLŽINE 4 m
Z MOTORJEM IN JADRI.

Zelo primeren za turistične domove. Naslov: Ida Koman, »Intereuropa« Koper

ADMINISTRATIVNA ŠOLA V NOVI GORICI

RAZPISUJE

VPIS V 1. RAZRED V ŠOLSKEM LETU 1963/64

1. V prvi razred bo sprejetih 34 dijakinj.
2. Pogoji za vpis:
   a) uspešno dokončana osemletna šola,
   b) ZDRAVE ROKE, OČI IN SLUH,
   c) starost do 17 let,
   d) psihotehnični preizkus,
   e) uspešno opravljen izpit iz slovenščine in računstva (v obsegu osemletne šole).
3. Prijavo (obr. 1,20) je treba kolkovati s 50 din in jo poslati na šolo do 22. junija 1963. Prijavi je treba priložiti zadnje šolsko spričevalo, rojstni list in mnenje šole. Sprejemni izpiti bodo v ponedeljek, 24. junija 1963 ob 8. uri v šoli v Novi Gorici (bivša osemletna šola pri dijaškem domu).

RAZPIS

»15. SEPTEMBER« — tovarna cementa in salonita v Anhovem

prodaja

po sklepu delavskega sveta podjetja z dne 25. maja 1963 naslednja osnovna sredstva:

1. 1 predalčni most za bager SB 100 dolžine 10 m;
2. 1 grabilec za bager kapacitete 0,8 m³;
3. 1 škripec za bager;
4. 1 buldožer »Vender« SVA DR 90, št. motorja 15547. Motor je 4-cilindrski in 4-taktni Diesel s prostornino valjev 13 200 cm³ ter 90 KS pri 1000 obr./min. Leto izdelave 1942;
5. 2 demperja znamke Muir Hill z vgrajenim 4-taktnim in 4-cilindrskim motorjem znamke »Fordson«;
6. 2 5-tonski prikolici. Ena prikolica je plato, druga pa enoosna;
7. 3 kotle za ogrevanje prostorov znamke IDEAL, tip 4 HF-120, ogrevalna površina 37,1 m², obratovalni pritisk 0,3 Atm.

Vsa navedena osnovna sredstva si interesenti lahko ogledajo v tovarni.

Ponudbe za odkup je vložiti na upravo podjetja »15. september« Anhovo najpozneje do 15. junija 1963.

UPRAVA »15. SEPTEMBER«
ANHOVO

PISMA UREDNIŠTVU

»Tu ne igra vloge srčna kultura«!?

Spoštovani tovariš urednik! Nekaj vam moram potožiti. Dne 9. maja sem bila z osemletnim sinom v zobni ambulanti v Novi Gorici in doživela to kratko zgodbico: Ko pridem z otrokom tja, je že bilo nekaj ljudi pred nama, tako da s prvim vlakom nisva mogla nazaj.

Ker se nama potem ni več tako mudilo, sva pustila nekaj otrok, da so bili pred nama. Med nami je čakala tudi mati z enoletnim otrokom, ki bi morala na avtobus. Ker vem, kako je s takimi otroki, sem predlagala, naj bi jo pustili naprej. Nato se je oglasil novogoriški »frkolin« z besedami: »ste pa morali prej priti.«

V dobrih dveh urah jih je precej odšlo. Čakala nas je še dobra desetina ljudi, ko se kmalu po 16. uri pojavi ženska s sinkom v moževem spremstvu, ki se je olikano usedel. V čakalnici ob mizicah smo sedeli in čakali, da nas asistentka pokliče (seveda po dva). Povedala je že prej, da naj vsak vstopi, ko je na vrsti. Novogoriška »madam« s sinkom se je postavila naravnost pred vrata, čeprav je bilo še nekaj stolov prostih. Ker sem sedela ob vratih in ji bila najbližja, ji rečem: »Gospa, oprostite, kaj niste nič pogledali okrog sebe, koliko nas je še pred vami.« Sledil je odgovor: »Ja, oprostite, jaz sem naročena ob štirih in sem otroka ravnokar vzela iz šole.« Potem sem se spet oglasila: »Moj otrok pa sploh v šolo ni mogel, če sva hotela sem priti. Ker ste ravnokar prišli in če imate kaj srčne kulture, menda ne boste silili naprej. Izvolite tudi vi malo sesti.« »Madam« pa zafrkljivo: »Tu ne igra vloge srčna kultura.« Ravno ob teh besedah so se vrata ambulante odprla in je vstopila. Prišla sem na vrsto zadnja, čeprav sem čakala nad dve uri.

Tovariš urednik, sprašujem se, kaj bi nastalo, če bi se vsi tako neokusno in drzno obnašali.

Bizjak Zdenka, Branik

Kje je jama Vilenica?

Tovariš urednik, dovolite, da seznanim javnost z neljubim dogodkom, ki se je pripetil ob ponovni otvoritvi kraške jame Vilenice pri Lokvi. Dogodek je sprožil med vaščani v Lokvi pravcato ogorčenje, za katerega menim, da je opravičeno.

Vzrok ogorčenja so bili plakati, ki jih je ob otvoritvi izredno lepe Vilenice izdal prireditelj slavnostne proslave v jami. Na njih je bilo namreč črno na belem natiskano, da je Vilenica pri Sežani. Ta neresnična ugotovitev prireditelјev proslave je seveda razburila vaščane in njihove roke, ki si niso mogle kaj, da ne bi besede »pri Sežani« prečrtale ali strgale.

Kako je mogoče, da so Vilenico enostavno »prenesli« k Sežani, ko pa je neizpodbitno, da je jama komaj dobrih 1000 m vstran od Lokve? Saj je bila Vilenica desetletja svetovno znana jama, za katero so vedno pisali, da leži pri Lokvi.

Dogodek je vrgel neprijetno senco na prireditelje proslave v jami. Neznanje ali pomota najbrž ne botrujeta spornemu vabilu. Torej so prireditelji, ko so napisali, da je Vilenica pri Sežani, imeli določen namen?

Kakšen?

Sicer pa, ali niso pomislili na tiste obiskovalce, ki so pri Sežani zaman iskali Vilenico, dokler jim ni kdo povedal, da je ta kraška jama šest kilometrov vstran od kraške metropole?

DRAGO MIROŠIČ

SLIČICE IZ PALAČE ZDRUŽENIH NARODOV

Mnogo pisem z nanavadno vsebino morajo prebirati ljudje, ki pregledujejo v palači Združenih narodov pošto, naslovljeno na generalnega sekretarja. Tako je neki navdušen pristaš OZN prosil, naj mu za en sam večer odstopijo veliko konferenčno dvorano, ker bi rad v njej priredil svoje poročno slavje. Nekdo drug je prepričan, da bi bila »učinkovita propagandna poteza«, če bi uprava sedeža OZN dovolila njegovi ženi, da bi rodila v ambulanti pri sedežu svetovne organizacije. Neki posebnež je celo izrazil željo, da bi ga pokopali na cvetličnem vrtu zraven nebotičnika OZN. Na vsa takšna pisma odgovarjajo razni oddelki generalnega sekretariata s sicer vljudnim, vendar zelo odločnim »Ne!«

Pred nekaj leti so bili uradniki pravnega odseka v hudi zadregi, ko so se širile govorice, da je neka obiskovalka palače rodila v sobi zraven širokih hodnikov, kakšno bo državljanstvo novorojenca? Vsa sreča, da so bile govorice izmišljene. Kljub temu pa so takrat vprašali za nasvet in mnenje najbolj znane strokovnjake za mednarodno pravo. Večina je bila mnenja, da bi bil rojeni otrok ameriški državljan ne glede na narodnost in državljanstvo svojih staršev.

Pravni problem, ki bi v določenih okoliščinah utegnil postati pomemben, je odgovor na vprašanje, ali sme begunec zahtevati azil na ozemlju OZN, kakor je to na primer z veleposlaništvi in z drugimi diplomatskimi zastopstvi v tujih deželah. Glede na možnost, da bi se zgodilo kaj takega, je izjavil predstojnik odseka za splošne pravne zadeve pri Združenih narodih, da ameriška policija ne sme v palačo OZN, če nima dovoljenja generalnega sekretarja. Vsekakor pa bi generalni sekretariat takoj poklical policijo, če bi se zatekel v palačo zločinec. Nekaj podobnega bi se bržkone zgodilo, če bi bile oblasti na sledi kakemu vohunu. Če generalni sekretar U Tant iz tega ali onega razloga ne bi ustregel zahtevi policije, bi vsekakor nastal zelo zapleten pravni problem.

Seveda pa je prišlo že do bolj nedolžnih sporov med Ustanovno listino OZN in ameriškimi zakoni. V dneh volitev je tudi v ZDA prepovedano točiti alkoholne pijače. Pred več leti je bila v tistih dneh zaprta tudi okrepčevalnica v palači OZN, toda žejni delegati so se pritožili. Odtlej strežejo v poslopju OZN s pijačo tudi v času ameriških volitev. Nič čudnega, če meščani New Yorka tega dne bolj množično obiskujejo palačo.

Spanje — skrivnost dolgega življenja?

Po svetu je razmeroma malo stoletnikov in še starejših ljudi, zato jih marsikdo nadleguje z vprašanji o načinu življenja, hrani ipd., da bi iz odgovorov razbrali vsaj nekaj o receptu za dolgo življenje. Odgovori so različni. En stoletnik pravi, da ni nikoli ne pil, ne kadil, oni zatrjujejo nasprotno, oziroma izjavlja, da je za vse potrebna prava mera. Zanimivo pa je, da skoraj vsi omenjajo fizično delo, se pravi gibanje. Neki Američan, ki je že pred leti praznoval stoti rojstni dan, je dejal ob nedavnem rojstnem dnevu, da je skrivnost dolgega življenja predvsem v zadostnem spanju. »Odkar pomnim, sem ne glede na utrujenost ali siceršnje počutje vedno spal po 10 ur dnevno. To delam še zdaj in sem zdrav.«

Podzemeljska železnica brez pragov

Pred kratkim so v Hamburgu izročili namenu 6 km dolg odsek podzemeljske železnice, kmalu pa bodo dokončali še nadaljnjih 15 km take proge. Gradili jo bodo v celoti sedem let. Proga je grajena tako, da potniki na postajališčih brez zadrževanja prestopajo na avtobuse, ki vozijo v vse smeri pravokotno na železnico. Posebnost nove podzemeljske železnice je privabila že precej tujih strokovnjakov: tirnice so vložene neposredno v dno predorov in torej ni običajnih železniških pragov. Če se bo obnesla ta nova tehnična zamisel bodo železniški predori v prihodnje toliko cenejši, kolikor bodo nižji zaradi doslej nujnega spodnjega ustroja in železniških pragov.

Njegošev mavzolej na Lovčenu

Črnogorska kulturna javnost se pripravlja na veliko proslavo ob 150-letnici rojstva črnogorskega narodnega voditelja in pesnika vladike Petra Petroviča Njegoša, ki bo letos novembra. Proslave bodo dosegle višek z dograditvijo monumentalnega mavzoleja na vrhu Lovčena. Načrte zanj je pripravil sloviti hrvaški kipar Meštrovič. Ker je vrh Lovčena težko dostopen, so ga morali prevrtati z dolgim predorom, skozi katerega spravljajo velike kamnite bloke, ki jih nato ob koncu predora z mogočnim škripčevjem dvigajo na gorski vrh. Njegošev mavzolej bo spominjal še pozne črnogorske rodove na borbe njihovih prednikov, ki so proti koncu 17. stoletja pod vodstvom vladike Daniila z obračunom s poturicami postavili temelje črnogorski svobodi.

Knjižnica brez knjižničarjev

Pri tehniški visoki šoli v Delftu na južnem Nizozemskem so uredili knjižnico, ki posluje avtomatično na tekočem traku. Študent, ki hoče dobiti določeno knjigo, poišče v katalogu njeno številko, ki jo potem zavrti na plošči, podobni telefonski številčnici. V skladišču se sproži naprava, ki deluje na elektromagnet in potisne knjigo na tekoči trak. Pomanjkljivost naprave je v tem, da je treba v čitalnici nakopičene knjige ročno polagati nazaj na določena mesta, označena s številkami.

Francozi in avto

Čeprav avtomobilska proizvodnja nenehno narašča, porabijo francoski avtomobilisti še manj bencina, ker se vozijo še redkeje, kot so se prejšnja leta. Razlogi: predvsem dražji bencin, razen tega pa v hladnem letnem času televizija, ki vsaj delno nadomesti kino in gledališče.

Največja visoka peč

Največjo visoko peč na svetu gradijo v ZSSR, in sicer v železarni Krivoj Rog. To je prva peč med giganti z dva tisoč in več kubičnih metri prostornine. Vsi proizvodni procesi so popolnoma avtomatizirani in mehanizirani.

Kitajska ima 22 odstotkov vseh ljudi na svetu

LR Kitajska ima 630 milijonov prebivalcev, kar pomeni, da ima Kitajska 22 % vseh ljudi na svetu. Letni prirastek kitajskega prebivalstva znaša 2 % ali 13 milijonov. Samo ena petina Kitajcev je starejša kot 45 let.

Štirinajstletni Ivica Lorković, učenec 8. razr. osnovne šole v Pakracu v Slavoniji, je že pravi enciklopedist. Njegovo obširno znanje daleč prekaša znanje povprečnega strokovnega tehnika. V šoli mu noben predmet ne dela preglavic, vendar je njegov konjiček fizika. Znanja o njej si ni pridobil v šoli, ampak s čitanjem strokovnih knjig. Z lahkoto popravi vse električne okvare, radijske sprejemnike, televizorje, pralne stroje, električne peči in hladilnike. In ne samo to: sam je že skonstruiral tranzistor, majhen diaprojektor, transformator, detektor in celo malo letalo. V šoli ga vsi občudujejo, ker je tudi zelo družaben in dober športnik. Zlasti so mu pri srcu tenis, rokomet, košarka in nogomet. Pakraški meščani mu prerokujejo sijajno bodočnost, če bo ostal vztrajen v učenju

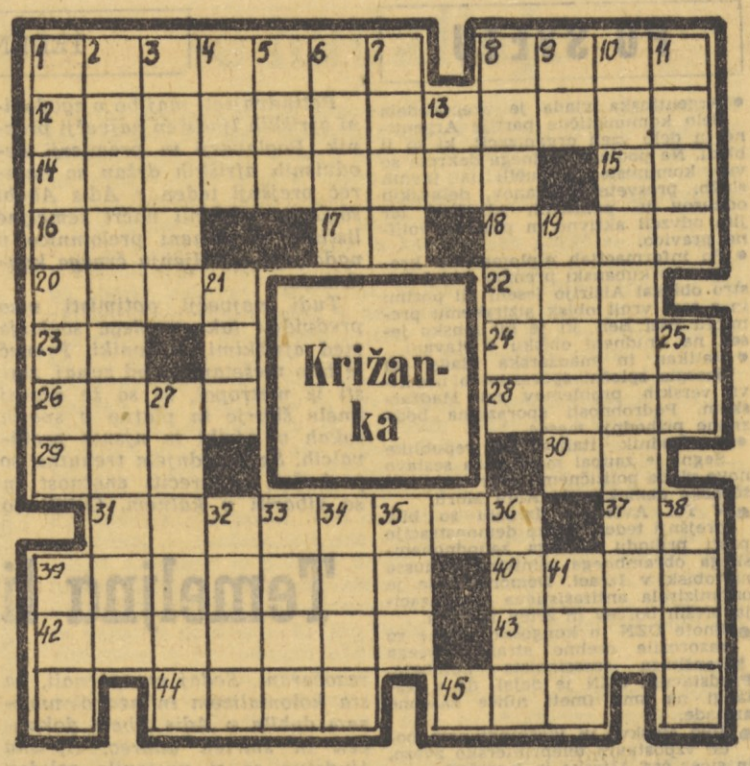

Vodoravno: 1. prostor za živež, 8. rešeto, 12. angleški filmski igralec, 14. oddelek za risanje, 15. simbol za erbij, 16. finsko pristanišče (Turku), 17. pijača starih Slovanov, 18. nadstrešje nad kaminom, 20. Ibsenova drama, 22. mesto v Belgiji, 23. italijanski spolnik, 24. ime Chaplinove žene, 26. cunja, krpa, 28. etika, 29. židovski kralj, 30. vpiši T C, 31. pihalno glasbilo, 37. okrajšava za »Ibidem«, 39. opozorilo, grožnja, 40. odpadki v dimniku, 42. trda kamenina, 43. snov, materija, 44. tropska rastlina, 45. angleško žensko ime.

Navpično: 1. del trikotnika, 2. alpinizem, 3. področje, 4. ime filmske igralke Gardner, 5. otožni glasbeni ton, 6. mesto v ČSSR, 7. pogumen grški junak, ki je bil ranljiv samo v peto, 8. ameriška filmska igralka nemega filma (Gloria), 9. tuj dvoglasnik, 10. operacija lobanje, 11. mejna reka med Poljsko in Vzhodno Nemčijo, 13. vpiši OC, 19. stranišče, latrina, 21. turški velikaš, 25. medmet, 27. ameriški veletok, ki se izteka v zaliv La Plata, 32. stara dolžinska mera, 33. del ure, 34. ime ameriškega filmskega režiserja Kazana, 35. ne (tujka), 36. ime filmske igralke Nielsen, 38. nemški ekspresionistični skladatelj (lirična suita), 39. številnik, 41. rimski pozdrav.

Hokej pod vodo

Na Floridi so začeli igrati šport nove vrste — hokej pod vodo. Najbrž so dobili zamisel za to novost pri kakšni navadni hokejski tekmi, ko se je vdrl led. Igrati so ga začeli najprej člani kluba potapljačev. Ta igra je sicer manj dinamična, toda nič manj razburljiva. Kaže, da se bo uveljavila najbolj v obmorskih letoviščih.

Pretiravanje

Znano je, da se Američani zelo radi združujejo v najrazličnejše klube in komiteje. Najzgovornejši dokaz za to je statistika.

Ta pove med drugim, da imajo v Ameriki tudi dokaj čudne organizacije. Primer je »Komite za zaščito belih labodov pred umazano vodo«.

Višek vseh nemogočih združenj in komitejev predstavlja združenje, ki so ga pred nedavnim ustanovili v Miamiju na Floridi. Skupina skrajnih desničarjev se je namreč združila v »Komiteju za borbo proti prodaji prehrambenih artiklov, ki prihajajo izza železne zavese.« Toda organiziranje tega združenja je takoj pripeljalo do ustanovitve komiteja za borbo proti omenjenemu združenju!

PARK HOTEL
Nova Gorica
- Znižali smo cene nočitvam in penzionu
- Vsak večer, razen ob ponedeljkih, v kavarni koncertna in plesna glasba
- solidna postrežba

PODJETJE
»Splošno gradbeni servis«
NOVA GORICA, IX. KORPUS 54
izdeluje:
vsa črkoslikarska dela, napisne table, reklamne napise in ostale črkoslikarske usluge

Trgovsko podjetje
»MANUFAKTURA«
NOVA GORICA
s svojimi poslovalnicami:
Manufaktura ● Tekstilna konfekcija ● Moda ● Pri parku ● Tekstil-galanterija v Novi Gorici ● Manufaktura v Šempetru ● Tekstilna v Desklah in Kanalu
se za nadaljnje nakupe priporoča!

Komunalno podjetje
»BRDA« DOBROVO
vrši raznovrstne usluge v gradbeništvu, avtomehaniki, mizarstvu, čevljarstvu in gostinstvu.

Gospodinje!
Naše čistilo BALZAM vam bo očistilo s kuhinjskega in sobnega pohištva vsakršno umazanijo od muh, rok ali drugega. Pohištvo bo dobilo sijaj kot novo. Torej pomnite. BALZAM čisti in obenem polira vaše pohištvo!
Podjetje »KREDA« Srpenica

Ko sem vstopal, sta dva policista peljala ven Wima. Verhandlungsleiter, kapetan, ki je vodil zasliševanje, ker je bil edini pravnik med njimi, pa čeprav bi pri sojenju ne bil prisoten, je po vsej verjetnosti slabo prespal noč. Skušal je udušiti zdehanje in zato je neprestano kremžil obraz. Bil je bledikast v obraz in na licih je imel še vidna znamenja dvobojev iz študentovskih let. Po vsej verjetnosti je bil bolan na srcu ali na želodcu in so ga zato dodelili sodišču, namesto na fronto.

Njegovo zadržanje je jasno kazalo, da je smatral poslušanje mojih utemeljitev za zgubo časa. Zadeva z Wimom se mu je zdela dovolj jasna in preprosta. Govoril je naglo, s komaj slišnim glasom, hladno, kakor nekdo, ki se na sodnijsko proceduro spozna že iz navade. Potem ko je pregledal moje podatke, se je naslonil na hrbtišče naslanjača in me končno prvič pogledal.

— Prosili ste, da bi bili zaslišani kot priča, zakaj? V resnici se mi zdi, da ni nikake podlage za to. Če se ne motim, vi niste bili prisotni, ko so kapetana Mahlerja umorili.

— Ne, — sem odvrnil. — Zločina nisem videl.

Major Brandt, tisti, ki mi ga je polkovnik Radner omenil in ki je vršil dolžnost adjunkta, je prvič spregovoril:

— Jonkheer van Rinnkom nam je pomagal, da smo odkrili krivca.

Radner in Brandt bi lahko bila dvojčka, tako podobno je moralo biti njuno življenje, ki sta ga preživela potem, ko sta zapustila vojaško akademijo, katere neizbrisno znamenje sta nosila.

Kapetan je nepotrpežljivo dvignil pogled. — Vem, — je rekel, — vem. Toda mi še vedno nismo odkrili krivca. Vse, kar vemo, je, da mu je ime Loemen, da predmeti, najdeni na njegovem stanovanju, nosijo sledove krvi in košček blaga, ki odgovarja blagu kape umrlega. Če bi Jonkheer van Rinnekom mogel povedati, kje se skriva ta trenutek krivec, bi to bilo za nas največje vrednosti. Spet me je pogledal.

— Žal, tega ne morem, — sem odgovoril. — Tu sem, ker bi hotel preprečiti, da bi bil nedolžen človek, za čigar aretacijo sem sam kriv, obsojen na smrt.

— Kako pa veste, da je nedolžen?

— Z Willemom Terbruekom sva prijatelja že dolgo let, od mladosti ... Prekinil me je. — To nas čisto nič ne zanima.

— Moj prijatelj je, — sem ponovil.

— Zares? Še enkrat se je kapetan, sicer slabo, potrudil, da bi prikril svoje nervozno zehanje. — Pripornik je izjavil, da se ne šteje za vašega prijatelja. Ali bi nam znali to razložiti?

— Nekateri dogodki zadnjih mesecev so najino prijateljstvo nekoliko ohladili.

— Mislite pri tem na to, da imata različne politične nazore? Njegov nasmeh je kazal novo zanimanje. — Osebno te stvari prav dobro razumem, — je dodal.

Obotavljal sem se, negotov, kaj bi odvrnil. — Da, — sem priznal. — Toda to še ne pomeni, da bi bil Willem Trebrueckem sovražnik nemške države, pa čeprav ni vpisan v stranko. Nasprotno, znano mi je, da ga je neko narodno gibanje vabilo v svoje vrste, toda on je odločno odklonil, da bi postal član takih skupin.

— Kako pa to veste?

— Sam mi je povedal.

— Kdo pa so bili ti domoljubi?

— Ni povedal njihovih imen, toda prepričan sem, da je bila to le zanka, v katero bi bili radi ujeli njega in rešili krivca.

— Kaj vas nagiblje k takemu zaključku?

— Ne morem pojasniti, kako bi sicer prejel anonimno telefonsko obvestilo in v njem ime in naslov zločinca? Oseba, ki mi je telefonirala, je morala biti prepričana, da bom jaz to obvestilo takoj naprej posredoval. Ko smo prišli na mesto, smo našli Willema Terbrueckna, mojega prijatelja, ki je bil prejel podobno telefonsko obvestilo od neznanca, ki ga je tudi vabil na poslovno srečanje na tistem naslovu.

Turisti!
Obnovljeni hotel KRN v Tolminu vas vabi
Na voljo so vam ODLIČNA KUHINJA IN SPECIALITETE VSEH VRST NA ŽARU: postrvi, piščanci, kozliči, odojki, telečji in svinjski kotleti, ražnjiči in čevapčiči.
Pijače: domača, pristna briška in vipavska vina.
Od junija dalje vsako soboto ples.
Prijetno urejeni lokali, solidna postrežba in zmerne cene.

PO SVETU

- Argentinska vlada je prepovedala delo komunistične partije Argentine in delo vseh organizacij, ki so ji blizu. Na podlagi vladnega dekreta so vse komuniste izključili iz javnih služb, prosvetnih ustanov, delavskih odborov in poklicnih združenj ter jim odvzeli aktivno in pasivno volilno pravico.
- Po informacijah diplomatskih krogov bo kubanski premier Fidel Castro obiskal Alžirijo jeseni ali pozimi in s tem vrnil obisk alžirskemu premieru Ben Beli, ki je bil lansko jesen na uradnem obisku v Havani.
- Vatikan in madžarska vlada sta dosegla splošni sporazum o ureditvi verskih problemov na Madžarskem. Podrobnosti sporazuma bodo znane prihodnji mesec.
- Predsednik italijanske republike Segni je zaupal mandat za sestavo nove vlade političnemu sekretarju krščanske demokracije Aldu Moru.
- V Tel Avivu v Izraelu so bile prejšnji teden velike demonstracije proti prihodu bivšega zahodnonemškega obrambnega ministra Straussa na obisk v Izrael. Demonstracije je organizirala antifašistična organizacija bivših borcev in žrtev fašizma.
- Enote OZN in kongoške vojske so razorožile osebno stražo bivšega katanškega secesionista Čombeja. Predstavnik OZN je dejal, da v Katangi ne sme imeti nihče zasebne armade.
- Med Moskvo in Washingtonom bodo vzpostavili teleprintersko zvezo, in sicer čez Aljasko in Kamčatko.
- Odnosi med Alžirijo in Tunizijo so se normalizirali ter zboljšali. V kratkem bosta obe državi izmenjali veleposlanika, kakor sta se dogovorila premiera Burgiba in Ben Bela.
- Šef programa ameriške pomoči tujini David Bell se je zavzel za izpolnitev programa pomoči državam ne glede na razpoloženje teh do Washingtona. Zagovarjal je trgovino z Jugoslavijo, ker je to najbolj koristno za ZDA.
- Direktor jugoslovanskega inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo Leo Mates je predaval v Bonnu o osnovnih problemih razvijajočih se držav v svetovni trgovini. Pozdravil ga je podpredsednik zvezne zbornice prof. Schmied. Prej je Mates predaval o isti temi tudi v Düsseldorfu.
- Kuvajtsko ministrstvo za finance in trgovino je razglasilo prepoved transporta in trgovine s sužnji na območju Kuvajta, vštevši tudi teritorialne vode in zračni prostor.
- V Miamiju na Floridi so ustanovili novo centralno organizacijo kubanskih beguncev. Nova organizacija uživa podporo ameriške vlade.

DOMA

- Jugoslovanska vlada je odločno protestirala zaradi grobega in obrekovalnega napada na Jugoslavijo in njeno zunanjo politiko, vsebovanega v skupni izjavi predsednika LR Kitajske in DR Vietnama, objavljeni 16. maja v Hanoju. Protest so izročili odpravniku poslov kitajskega veleposlaništva v Beogradu.
- Predsednik Indonezije dr. Sukarno bo na vabilo našega predsednika republike Tita prispel v prvi polovici junija na tridnevni prijateljski obisk v Jugoslavijo.
- Delegacija jugoslovanske ljudske armade pod vodstvom generalpodpolkovnika Matića je prejšnjo sredo odpotovala na devetdnevni obisk k oboroženim silam kraljevine Grčije.
- V okviru proslav dneva mladosti so v petek odprli v središču Zagreba prvi mladinski hotel v Jugoslaviji z 240 posteljami.
- Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval skupino nekdanjih mladinskih voditeljev z visokim odlikovanjem za požrtvovalno in uspešno delo pri vzgoji mladega rodu, za krepitev bratstva in enotnosti in za njihov osebni prispevek h graditvi socializma.
- V soboto je prišla v New York skupina predstavnikov jugoslovanskih prometnih, letalskih in turističnih organizacij ter tiska. Prispela je z reaktivnim letalom »Boeing« ameriške družbe »Pan American«, ki je dobilo ime »Beograd«. To je bil uvodni polet na progi Beograd—New York, ki jo redno vzdržuje ta velika ameriška družba.
- Prva letošnja skupina izseljencev iz ZDA je prišla na obisk v domovino v torek z letalom, ki je pristalo v Zagrebu. V prvi skupini je 65 naših izseljencev, jutri pa pride na obisk druga skupina, v kateri je 46 izseljencev. Iz ZDA je napovedan obisk še 11 skupin naših izseljencev, ki bodo prišli z letali, in sicer od konca maja do srede julija.
- Predsednik republike Tito je v soboto skupaj s soprogo sprejel uglednega jugoslovanskega izseljenca in častnega konzula Jugoslavije v Peruju Ivana Martinića, ki je predsedniku republike izročil darilo naših izseljencev v Peruju.

TEDENSKI ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Temeljna listina Afrike

Petindvajseti maj bo v zgodovini afriških ljudstev največji praznik. Poglavarji in premierji neodvisnih afriških držav so namreč prejšnji teden v Adis Abebi soglasno odobrili načrt temeljne listine, ki pomeni prelomnico v nadaljnjem življenju črnega kontinenta.

Tudi največji optimisti niso predvideli tako naglega soglasja med afriškimi državniki. Preveč je bilo mešetarjenj od zunaj, zlasti iz metropol, ki so še včeraj imele škarje in platno v svojih rokah o Afriki in njenih prebivalcih. Še v zadnjem trenutku so poskušali preprečiti enotnost in so ribarili v kalnem. Ostali so razočarani. Sedaj so spoznali, da sta kolonializem in neokolonializem dobila v Adis Abebi dokončen in smrten udarec. Afriška ljudstva so si postavila soliden start za tek k lepšemu in boljšemu cilju.

Organizacija neodvisnih afriških držav je na svoja ramena sprejela velike naloge. Če pa upoštevamo trdoživost, prizadevnost in jekleno voljo za dosego svojih smotrov, ni nobenega dvoma, da bodo afriške dežele kos težkim nalogam.

Osnovna listina te organizacije zasleduje tele smotre: Okrepitev solidarnosti in enotnosti afriških držav, koordiniranje in povečanje medsebojnega sodelovanja, obrambo suverenosti ozemeljske celovitosti in neodvisnosti, odpravo kolonializma v kakršnikoli obliki ter spodbujanje mednarodnega sodelovanja ob upoštevanju listine OZN in izjave o človeških pravicah. Članice se obvezujejo, da bodo delale za popolno osvoboditev še podjarmljenih afriških ozemelj in da bodo vodile politiko nepovezovanja v bloke.

Določili so torej temelje za medsebojne odnose na črnem kontinentu kakor tudi osnove za odnose z narodi ostalih kontinentov. Kar zadeva zunanjo politiko Afrike, je brez dvoma obveznost o nepovezovanju v bloke močan prispevek Združenim narodom, ki si prizadevajo, da bi v svetu zavladalo ne samo sožitje in da bi se spori reševali po mirni poti, temveč da bi se dosegla toliko zaželena razorožitev in s tem v zvezi tudi prepoved vseh jedrskih poskusov.

Ves miroljubni svet, še posebej pa mi Jugoslovani, smo z uspehi afriškega »vrha« zadovoljni. Človeštvu se sedaj odpirajo nove poti, kajti pomlajena afriška ljudstva bodo prav gotovo vnesla v naše skupno življenje nove misli, nov polet in pobude za skupno življenje na Zemlji.

Prav v času, ko so najvišji predstavniki črnega kontinenta sprejeli svojo listino o enakopravnosti vseh narodov in ras, pa se proti njihovim bratom uveljavlja še srednjeveška fevdalna politika v eni izmed največjih držav na svetu, ki se rada hvali, da je zibelka svoboščin in demokracije, v Združenih državah Amerike. Že mesece in mesece se črnci v južnih državah ZDA z najbolj miroljubnimi sredstvi borijo za temeljne pravice človeka, da bi lahko črnec mirno sedel zraven belca, da bi se lahko beli in črni otroci skupaj učili, da bi imeli lahko volivno pravico, da bi lahko imeli dostop do javnih služb, skratka, da bi bili ljudje.

Washington si prizadeva, da bi si pridobil simpatije držav črnega kontinenta, ki je neizmerno bogat, toda neizkoriščen. Doma pa dopušča, da se nad potomci tega kontinenta izvaja takšna politika, ki jo lahko označimo le kot veliko sramoto za ves civiliziran svet. Veliki ameriški dnevnik »New York Times« je v zvezi s preganjanjem črncev zapisal: »Absurdno je, da v času, ko ves svet priznava pravico na neodvisnost črncem — sedaj gospodarjem svoje usode v največjem delu Afrike — to pravico kratimo v Alabami ali Mississipiju, v državi, ki se hvali s svojo demokracijo.«

Na Bližnjem in Srednjem vzhodu, in sicer v Turčiji in Iraku je spet prišlo do državnih udarov. V Turčiji vre že dalj časa zaradi slabega gospodarskega položaja in drugih številnih težav, ki jih sedanja vlada ni mogla premagati, ker ji pač v parlamentu velike težave dela močna opozicija pristašev strmoglavljene Menderesove vlade. Množice so nezadovoljne, ker ne vidijo izhoda, beda se vse bolj veča. Toda upra se je peščica oficirjev, ki v ljudstvu ne uživa nobenih simpatij in tudi ni imela namena in programa menjati sedanje družbene strukture države. Odpor je bil kmalu v kali zatrt, nezadovoljstvo množic pa je ostalo.

V Iraku je pa položaj povsem drugačnega značaja. Baje so se uprli sedanjemu režimu predsednika republike Arefa tisti vojaški in politični krogi, ki se najbolj zavzemajo za združitev z Egiptom in Sirijo v federacijo ZAR, kakor so to sklenili 17. aprila v Kairu podpisniki najmočnejših političnih strank in gibanj vseh treh dežel. Kmalu po kairskem sporazumu pa je prišlo do vrenja tako v Siriji kot v Iraku. V obeh državah sta si s silo zagotovili oblast stranki Baas, ki zasledujeta v bodoči federaciji svoje posebne smotre. V Kairu še niso zavzeli uradnega stališča do dogodkov v Iraku in Siriji. Obveščeni krogi pa menijo, da je federacija ZAR zdaj bolj daleč kot kdajkoli prej in da je sporazum v Kairu praktično brez vsake vrednosti.

R. U.

Braniti narodni obstoj

»Ni naša krivda, če moramo iz leta v leto opozarjati na negativne odnose, ki jih imajo oblasti do naših kulturnih potreb,« je poudaril na rednem občnem zboru Slovenske prosvetne zveze prejšnjo nedeljo v Gorici njen predsednik Ubald Vrabec.

Na drugem občnem zboru združene tržaške in goriške prosvete, na katerem se je zbralo 64 delegatov 21 prosvetnih društev iz tržaške, goriške in videmske pokrajine, so številni govorniki ugotovili, da italijanske oblasti ne izpolnjujejo obveznosti, ki jim jih nalaga ustava glede zaščite slovenske skupnosti v Ialiji. Lepe obljube, ustava in besede pa so ostale le na papirju. Pač pa nasprotno načrtno kolonizirajo slovenske vasi in skušajo iz čisto slovenskih vasi narediti narodnostno mešane kraje.

Slovenske kulturne ustanove — kot so Glasbena Matica, gledališče, prosvetna in športna društva — ne dobivajo kljub številnim prošnjam nikakršne pomoči iz javnih sredstev, za katere tudi slovenski davkoplačevalci pošteno dajejo svoj prispevek. Nasprotno pa enake italijanske ustanove uživajo veliko podporo iz javnih skladov. V tem pogledu italijanski in slovenski državljani niso enakopravni. Razen tega pa Slovencem v Benečiji niti ni priznan značaj manjšine, iz česar sledi, da so tamkajšnji Slovenci brez vsake zaščite in so izpostavljeni hudemu raznarodovanju.

V zadnjih letih je bilo mnogokrat poudarjeno, naj bi bile

OB MEJI

manjšine most, ki bi zbliževale sosedne narode. Slovenska skupnost v Italiji je na to vedno pripravljena in je dala že neštete dokaze za to plemenito nalogo.

Na občnem zboru so delegati zahtevali, naj italijanska vlada preide od lepih besed k dejanjem. Prav tako so pozvali napredne poslance, naj zastavijo v parlamentu ves svoj vpliv, da bi se spoštovala tako ustava kakor londonski sporazum. Sklenili so, da je za obrambo narodnega obstoja potrebno še bolj krepiti prosvetna društva kot osnovne celice ter doseči čim širšo enotnost vseh, ki se čutijo kot živ del slovenske skupnosti. K prosvetnemu delu je potrebno privabiti čimveč mladine in jo vzgojiti tako, da bo postala zavesten in borbeni činitelj pri obrambi narodnega obstoja. Ugotovili so razveseljivo dejstvo, da se je mladina v precejšnji meri vključila v prosvetna društva in prevzela najbolj odgovorne položaje.

Ob koncu je tajnik Prosvetne zveze Gorazd Vesel pozval vse, naj po svojih močeh prispevajo k uspešnemu premagovanju težav, da bi Slovenska prosvetna zveza postala ne le najbolj množična, marveč tudi najbolj aktivna članica Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Prvi podpredsednik SKGZ Boris Race pa je dejal, da je treba mobilizirati vse sile, ki so na razpolago, da bo odpor proti asimilaciji, ki jo napredne stranke in ljudje ocenjujejo kot sramotno, res učinkovit.

Delavske zadruge proti monopolom

Junija bodo volitve 6 upravnih svetovalcev Delavskih zadrug v Trstu, ki so bile ustanovljene že leta 1903. Ustanovili so jih tržaški socialisti in so danes ene izmed najvažnejših v Italiji. Za letošnje volitve se člani dobro pripravljajo in so sklenili, da bodo predložili demokratično kandidatno listo, ki ne bo imela strankarskega, temveč sindikalni značaj. Ugotovili so, da so upravni svetniki, izvoljeni na zadnjih volitvah z veliko večino glasov zadrugarjev, dejansko bili v manjšini, ker se še vedno uporablja fašistični pravilnik in imajo v upravnem svetu večino od zgoraj imenovani upravni svetovalci. Kljub temu pa je bilo delo upravnih svetnikov, izvoljenih na listi »Za obnovo in krepitev delavskih zadrug«, zelo koristno in pomembno. Privedlo je do določenega izboljšanja pri upravljanju in tudi do konkretnih primerov, ko so delavske zadruge izvršile svojo nalogo in blažile draginjo.

Zadrugarji zahtevajo, naj postanejo Delavske zadruge spet takšne, kot so bile nekdaj, ko je v njihovo poslovanje imel vpogled lahko vsak član. Zato pa je potrebno, da se obnovi stari demokratični statut, ki ga je ukinil fašizem, in da se na vsak način Delavske zadruge vrnejo v roke članstvu. Tako bodo lahko v celoti izvrševale svoje poslanstvo, ki je zlasti v zadnjem razdobju postalo pomembno, saj vse prebivalstvo in še posebej delavske sloje teži stalno naraščanje cen, ki je v mnogih primerih rezultat špekulacij grosistov na škodo delovnih ljudi. Delavske zadruge morajo krepko poseči na tržišče v korist delovnih ljudi. Tudi na bližnjih volitvah se bo predstavila lista »Za obnovo Delavskih zadrug«.

Danes smo izbrali

Aleksander Ranković:

Proti negativnim pojavom

Na velikem predvolilnem zborovanju v Beogradu je prejšnjo nedeljo podpredsednik ZIS Aleksander Ranković med drugim dejal, da se je v naši državi družbeni proizvod v zadnjih petih letih povečal za petdeset odstotkov, kar je posledica razvoja vseh gospodarskih področij in panog, predvsem pa industrije in kmetijstva. Poudaril pa je, da je v interesu tako razvitih kot manj razvitih področij, da se neenakomernosti odpravijo, kajti dokler bomo imeli zaostale in ne dovolj razvite kraje, bo naša skupnost kot celota šibkejša. Močan izraz doseženih uspehov v materialni graditvi in graditvi socialističnih družbenih odnosov je tudi naša nova ustava, ki upošteva vse osnovne značilnosti razvoja posameznih in vseh jugoslovanskih narodov skupaj. Ranković je dejal, da sistema samoupravljanja ne moremo razvijati brez polnega zaupanja ljudi in zavestne družbene sile, ki tudi prek aktivnosti Zveze komunistov, Socialistične zveze in sindikatov pozitivno vplivajo v razvijanju in krepitvi socialističnih odnosov. V boju proti slabostim in deformacijam subjektivnih sil so se na poziv Zveze komunistov in tovariša Tita odzvali tako rekoč vsi delovni ljudje.

Glede utrditve zakonitosti in prizadevanj, da bi izkoreninili negativne in antisocialistične pojave, je podpredsednik ZIS Ranković poudaril:

»Vsi delovni ljudje vedno močno podpirajo odstranjevanje slabosti in deformacij, ki nastajajo v procesu našega dinamičnega družbenega razvoja. Pri nas tudi ta vprašanja javno obravnavamo in takšne razprave nam vedno prinašajo veliko koristi. Takšne pojave odstranjujemo in preprečujemo z močjo javnega mnenja, z družbenim vplivom in nadzorstvom, z dejavnostjo naših družbeno-političnih organizacij, predvsem Zveze komunistov. Vse to še bolj utrjuje zaupanje občanov v lastne sile in v trdnost naše socialistične družbe. Govor tovariša Tita v Splitu in pismo Izvršnega komiteja CK ZKJ je naša javnost močno podprla prav zato, ker je čutila, da hočemo o teh vprašanjih iskreno in odkrito javno govoriti.

Zakonitost je nujna predpostavka za utrditev in nadaljnji razvoj družbeno-ekonomskih odnosov naše družbe in instrument za takšno usmerjanje družbenih odnosov, ki ustreza interesom delovnega človeka.

Stoječ na stališču, da je delovni človek v naši socialistični družbi osnovni faktor družbenega gibanja in ustvarjalnosti, se moramo vztrajno in dosledno boriti predvsem proti napačni uporabi in izigravanju predpisov, ki zagotavljajo njegove pravice in interese, kakor tudi pravice delovnih organizacij in drugih samoupravnih ustanov. Skrajno in odločno si moramo prizadevati, da bomo izkoreninili vse tiste negativne in antisocialistične pojave, špekulantski odnos do družbenega premoženja, razne deformacije in težnje, ki se pojavljajo v življenju naše družbe. Moram pa poudariti, da se še vedno dogaja, da vplivajo na prikrivanje škodljivstva in odgovornosti ljudje, ki so jih s kršitvijo zakonitosti zagrešili. Takšni ukrepi, ki povzročajo neenakosti občanov pred zakonom, so očitno politično škodljivi in takšne ukrepe bomo morali v prihodnje najodločneje pobijati. Iz naše prakse mora biti izključen neenak odnos v odgovornosti tistih, ki so storili kazniva dejanja, ne glede na njihovo funkcijo do naše skupnosti. Ni nobenih zaslug, strokovnosti, pridobljenega družbenega ugleda ali službenega in drugega položaja, ki lahko privedejo do tega, da ljudi, ki so se pregrešili zoper zakone, ne bi preganjali glede tistega, kar so storili. Nasprotno, družbeni ugled, odgovoren položaj, politične funkcije, lahko samo otežujejo, nikakor pa ne olajšujejo, kadar gre za takšna škodljiva dejanja. Vsaka zloraba kakršnegakoli odgovornega položaja terja v naši socialistični skupnosti tudi politično odgovornost in docela v skladu z našim družbenim pojmovanjem je, da takšen človek ne more več biti nosilec boja za socialistične odnose, niti ni spodobno, da bi mu lahko zaupali odgovorne dolžnosti v izgrajevajnu naše socialistične družbe.«

Lev Šejnin: **40**

Strogo zaupno

VOHUNSKA ZGODBA IZ II. SVETOVNE VOJNE

»Intelektualec« mu je ponižno ponudil roko. Petronescu mu jo je z levico čvrsto stisnil, v istem hipu pa ga je z desnico, v kateri je držal revolver, silovito treščil po senceh. Možakar se je zgrudil. Petronescu se je nagnil nadenj in mu z ročajem revolverja prebil lobanjo. To je bila še ena podrobnost zamišljene inscenacije.

Tako so se končale prve priprave za naslednjo akcijo. Petronescu je sedel na rob lijaka in dejal ostalim članom delegacije, naj tudi sami sedejo.

»Na kratko vam bom pojasnil svoj načrt,« je dejal. »Treba je pohiteti, čeprav je videti ta pot povsem zapuščena. Mi vsi smo crknili v tej jami. Nemška bomba nas je zadela. Jasno?«

»Delegati« so molčali. Petronescu je nadaljeval:

»Leontjev je v naših rokah. Da nas ne bi iskali, sem se odločil, da izrabim tole jamo. Zaradi večje verjetnosti sem iz tehle dveh kalinov napravil mrliča.« Z roko je pokazal na šoferja in »intelektualca«. »Zdaj veste, zakaj sem moral ubiti tudi njega... Mimogrede: človečanstvo ni kdo ve kaj prida izgubilo... Tale je bil prava mrhovina. Zdaj pa takoj na delo! S tema dvema zavojema ekrazita bomo razstrelili trupli. Žal imamo premalo razstreliva, da bi vrgli v zrak tudi avtomobil, zato bomo nekatere dele razmetali, karoserijo pa bomo skrili v gozdu...«

Ko so to napravili, so si oprtali Bahmetejeva in ga nesli v gozd. Dolgo so hodili in prav tako dolgo tudi počivali. Do večera so napravili dobrih deset kilometrov. Petronescu je izbral primerno mesto za prenočišče. Bila je odročna jasa v največji globini gozdnega predela. Podolgovato in veliko jaso bi bilo mogoče izrabiti za pristajanje letala.

Bahmetejevu so zvezali roke in nato ga je začel Petronescu buditi k zavesti. Nosnice mu je mazal z amoniakovim špiritom. Kmalu je Bahmetejev odprl oči. Začuden se je zaboljščal v jaso in Petronesca in v dekleti, ki sta sedeli za njegovim hrbtom.

»Pozdravljeni,« je rekel Petronescu, kot da se ne bi ničesar zgodilo. »Kako se počutite?«

Bahmetejev mu ni odgovoril. Namrščil se je zaradi strašnega glavobola. Začel se je spominjati dogodkov preteklega dne.

»Midva se morava resno pogovoriti,« je dejal Petronescu. »Nič se ne čudite temu, kar se je bilo zgodilo. Bodite prepričani, da je tako najbolje. Nekoč mi boste še hvaležni za to, kar sem bil za vas napravil. Skratka: vi ste vojni ujetnik. Sedaj ste v rokah nemških vojnih sil. Vi ste nam potrebni; če boste pametni, ne boste imeli razloga, da bi bili z Nemčijo in s svojo usodo nezadovoljni. To govorim službeno, po ukazu nemškega vrhovnega poveljstva... Čez dan ali čez dva dni vas bomo poslali preko frontne črte. Medtem ko bomo šli preko fronte, boste morali molčati. Svarim vas: najmanjša neposlušnost, poskus bega, razgovor z ljudmi, ki jih utegnemo srečati, mi bo dalo pravico, da vas — upihnem. Odslej lahko dela inženir Leontjov samo za koristi nemškega Reicha. Zdajle se bom prek radia povezal z nemškimi oblastmi. Imate morda kakšno željo, ki naj bi jo v vašem imenu prenesel?«

»Predajte jim, da sem se vse do današnjega dne trudil za slavo in čast nemških oboroženih sil. Upam, da je nemško poveljstvo že ocenilo vrednost mojega »L-2« in da nima povoda, da bi bilo z njim nezadovoljno... Da bi se izognili mlatenju prazne slame, vam moram povedati, da sem vse načrte in preračune za »L-2« pustil v Moskvi. To je vse.«

»Vidim, da ste razpoloženi,« je odgovoril Petronescu mrzlo. »Nič ne de. V Berlinu boste drugače zapeli... Bodite prepričani...

BEDAST OPRAVEK

Okrog treh popoldne je prispel sodni polkovnik Dubasov, ki ga je bil Sviridov obvestil o dogodku, skupaj s svojimi sodelavci na kraj, kjer je bil Petronescu uprizoril uničenje štabnega avtomobila. Dubasov ni izgubljal besed, marveč se je takoj lotil preučevanja okolice. V prvem hipu se je zdelo, da je avtomobil in »delegacijo« resnično raznesla letalska bomba. Tod sta bili dve trupli, ki ju je raztrgala eksplozija. Čeravno sta bila mrliča hudo iznakažena, ju je bilo mogoče prepoznati. Deli avtomobila so ležali križem kražem — nekje so bila vrata, na drugem koncu kolesa, registrska tablica in celo vijak radiatorja. Lijak, v katerem je bila počila bomba, je vlival spoštovanje. Bomba je morala tehtati svojih sto kilogramov.

»Tovariš polkovnik,« je dejal eden izmed oficirjev iz spremstva, »eksplozija je bila tako huda, da je ni mogel nihče preživeti. Tolikanj bolj, če je bil zadetek direkten. Po vsemu sodeč, so bili avtomobil in njegovi potniki prav v središču udarca. Tovariš polkovnik, dovolite, da začnemo sestavljati zapisnik preiskave in da ga čim prej pošljemo štabu.«

»Trenutek,« je dejal Dubasov mirno in brskal po dnu lijaka. »Za takšno poročilo imamo časa na pretek. O njihovi smrti lahko poročamo štabu tudi zvečer, mar ne?«

»Žal mi je Bahmetejeva, dober človek je bil,« je rekel Petrenko, še mlad in rdečeličen poročnik.

»S pogrebom Bahmetejeva lahko še malo počakamo, Petrenko,« mu je odvrnil Dubasov v istem tonu. Na dnu lijaka je opazil nekakšen predmet, ga vzel v roke in si ga pozorno ogledal. »Odkrito povedano, se čudim, tovariš Petrenko, zakaj ste pri protiobveščevalni službi in ne pri konjenici, ko ste tako nagli in tako nepočakani.«

Predmet, ki ga je bil našel, je Dubasov zavil v žepni robec in ga skrbno položil v svojo torbo. Takoj nato se je spet nagnil in jel brskati po dnu jame.

Petrenko je s kančkom posmehljivosti pomežiknil sotovarišem, češ to ga pihne naš stari. Njegovo pikolovstvo se mu je zdelo nepotrebno.

Dubasov je zlezel iz lijaka in jel pregledovati mrliča, pravzaprav tisto, kar je od njiju ostalo. Pomagali so mu sodelavci protiobveščevalne službe. Stari polkovnik se je najprej lotil pregledovanja lobanje ubitega šoferja. V gostih in osmojenih laseh je našel tisto, kar je iskal: vhodno odprtino luknje, ki jo je bila izvrtala svinčenka. Iskal je luknjo, pri kateri naj bi krogla zapustila truplo. Ni je našel. Svinčenka je torej ostala v glavi.

»Tovariš Petrenko,« je dejal Dubasov, »vzemite avtomobil in skočite do najbližjega naselja ali do najbližje vojaške enote in prinesite brivski aparat. Ko boste opravili to, stopite do kakšnega telefona in pokličite semkaj sodno-medicinskega strokovnjaka ali zdravnika.«

»Razumem, tovariš polkovnik,« je odvrnil Petrenko, »prinesti moram brivski aparat in poklicati zdravnika.«

Petrenko se je zavihtel na avtomobil in zdrvel.

Dubasov se je sedaj lotil pregledovanja lobanje »predstavnika oblastne inteligence«. Pazljivo si je ogledal veliko podplutbo na pokojnikovih senceh; na njegovem tilniku je otipal tudi koščke zdrobljene kosti.